

عایشه: روزنامه‌شان دقت ب ویردان و نیشته‌مانیپه‌روهریقه راستیا بگره‌ینیت

هژمار (٦٤) ته‌باخ ٢٠١١

سپلاقت

کوقاره‌کا هه‌یفانه یا ره‌وشه‌نیری گشتی به ل نامیدی دهرده‌کە‌قیبت

■ بتی پارتی ره‌سه‌ناتیا کوورا
کوردی هه‌یه

■ چ پیدقیه ل دژی
هیرشین ئیرانی و تورکیا
بکه‌ین

■ گهردوونه‌کی بی
دوو‌هاهیک

ژیانا ئهرمه‌نان ل کوردساتانی

نهری دهمی راگه هاندنا دهوله تا کوردستانی هاتیه؟

خالد دیرهشی

گهلهك دهمیت زیرین ددیروکا کوردان دا بوو راگه هاندنا دهوله تا خو ژ دست چوینه و کوردان بزاقیت گهلهك مهزن نه کرینه ژبوو گههشتنا فی نارمانجی و دوژمنیت کوردان ژی ئەف چهنده بوو خو ب دهلیقه کا مهزن زانیه و پیکولیت مهزن کرینه کو سه ریت رییا ل بهر کوردان بهرزه بکهن و نهو مه رهمیت خو ییت داگیرکه ریی ب جه بینن.

ههر چاوا بیت و ههر تشتی بوویه نه گهر و ناستهنگ دریکا کوردان دا کو نه گههشتنه فی خهونا خو پسیارا نه قرویا مه نهوه نهری نهو دم هاتیه کورد فی پینگافی ب هاقیژن، یان هیشتا دم مایه و نه گهر دم نه هاتیبیت نه م چ بکهین باشه؟.

بیگومان نه گهر نه م خاندنه کا سه ریی و سفک ژی بوو رهوشا کوردستانی ژ ههمی لایه کی فه بکهین و ب چافه کی واقع بینانه و ب زهنیه ته کا فه کری و ب هزره کا نه دهمارگیر بهری خو بدهینه ههمی کوژییت مه سه لی، دی گهلهك ب باشی بوو مه روهن بیت، کو بنیاتی ئا فاکرنا دهوله تی ژلایین ئابوری و سیاسی و دیپلوماسی و مروقی فه، هاتینه دانان و نه فه ژی ب دیده قانیا کومه کا مهزنا بسپور و شاره زاییت بیانی دان پی هاتیه دان کو کوردان حازری ههمیه بوو راگه هاندنا دهوله تا خو.

دیسان نه گهر نه م خاندنه کی بوو رهوشا ئیراقی ژی بکهین، دی بوو مه دیاربیت کو نه فی وهلاتی چ گریدانه کا وهسا پیکفه نینه کو ببیته جهی باوهریا ئالییت هه فرك دفی وهلاتی دا و ههر پیکهاته کا ئیراقی جودا و گهلهك دویر ژ یا دیتر هزری دپاشه روژا وی دا دکهت، شیعه ب چ رهنگان ناهیلن دهسته لاتداریا وهلاتی ژ دست وان دهرکه قیت و جارده کا دی بوو بهری هه رفاندنا پتی دکتاتوری بزقرن و وان چ جارن باوهری ب سوننه یان ناهیت وسوننه ژی کوفانداریت روژییت خو ییت هنگشینینه و خهونا وان ژی نهوه فی وهلاتی بوو رهوشا جارن فه گهرینن و وان باوهری ب شیعان نینه و دیسان باوهری ب فی سیسته می ههمی پی ئیراقی ژی نینه، کو ل سه ر بنگه هی فیدرالیی هاتیه دامه زراندن و هه لبهت کورد ژی ب ههمی شیانییت خو پی به ره قانیی ژ دستوری ئیراقی دکهن، کو نهو پاراستنا مافییت خو بتنی دویری دا دبینن و وان ژی باوهری ب چ رهنگان ب عه ره بان نینه کو دی مافییت خو ژی ستینن و جارده کا دی نه کهفن بهر هه وییت ژناقبرن و قهرکرنی.

ل سه ر قان هه ردوو تیگه هان ییت کو ل سه ری مه شروه کرین و دویر ژ ههر دلینیه کی، یا فه ره کورد بی دوو دلی بزاقیت خو چر بکهن و ههمی هیز و شیانییت خو بدهنه کاری وب تایبه تی ل سه ر ناستی نیف دهوله تی ریک بهینه خوش کرن و دانپیدانا وهلاتییت خودان هیز وهکی نه مریکا و وهلاتییت نه وروپی بهینه مسوگه رکرن و دیسان وهلاتییت دهورو بهر ژی بهینه پشت راستکرن کو ئاقابوونا دهوله تا کوردستانی چ ترس ل سه ر وان نینه و بهروفازی نهف دهوله ته دی بیه دهرگه هه کی گهلهك ب مفا و ئیمن بوو وان و پشتی هاقیتنا قان پینگاقان راگه هاندنا دهوله تی بهیته کرن.

سیلاقت

هژمار
64
تهبایخ ۲۰۱۱

کوفارهکا هه‌یفانه یا ره‌شه‌نبیری گشتی به ل ئامیدی ده‌دکه‌قیت

شیخێ سه‌نعانی ل
که‌له‌دیڤی
ئه‌سکه‌نده‌ری
مه‌که‌دۆنی ل گرگۆملی
شیخادی ل لالشی
ئو
سه‌نحاریبی ئاشووری
ل خه‌نسی

گلگامیش.. سوزه‌ک بو هه‌فالینی و
ده‌رفه‌ته‌ک بو ژیان

زوی شوپکرن و ژن ئینان خه‌له‌تیه‌کا مه‌زنه و دره‌نگتر
خه‌له‌تیه‌کا مه‌زنتره

ریکخراوین جقاکی چاوا ده‌ینه پیناسه
کرن؟

ده‌ره‌ینانا هونه‌ری

مه‌مه‌د مه‌لا جه‌مدی
mehemed_sersink@yahoo.com

نۆتۆ: دلوفان عه‌ته‌م
تییپیدان: کوما کاری
چاپخانا خانی - ده‌وک

E_mail: govargasilav@yahoo.com Tel: 0627633369

ده‌سته‌کا نفیسکاران

عه‌بدووللا مشه‌ختی
د. ئاشتی عه‌بدوولجه‌کیم
مه‌مه‌د عه‌بدووللا ئامیدی
یوسف مه‌مه‌د سه‌عید
سه‌ردار هیئتوتی

خودانی نیمتیاژی

مه‌مه‌د محسن

سه‌رنفیسکار

خالد دیره‌شی
xaliddereshi63@yahoo.com

نه‌دریسی :

نامیدیج - کانیا مالا
موبایلا سه‌رنفیسکاری:
Mobile: 4642107

www.amedye.com

سیلافت ل سه‌ر تۆرا ئینته‌رنییتی:

- هه‌ر بابته‌ی دکه‌هیه‌ته‌ سیلافت، به‌یه‌ته‌ به‌لافکر، یان نه، بو خودانی ناهیه‌ته‌ زفراندن.
- ژبلی ئه‌و گوتاریت ناقتی سیلافت ل سه‌ر ئه‌م به‌ریرسیار نینین ل ناقته‌روکا چ گوتار و بابته‌یت ده‌ینه به‌لافکر.

بتنی پارتی رهسهناتیا کوورا کوردی ههیه

یوسف صبری

دبیت مانشیتا قئی گوتاری بو هندهک کهس و لایه نان جهی رهخهیی بیت، لی بو پرانی یا گهلی کورد و نهخاسمه بو شه کولهرین دیروکی و فلهسهفی و سیاسی راستیه کا دیار و ناشکرایه، چونکه ئەف حیزبه درههه ندین خویین هزری و فلهسهفی ژتالیی سهرخانا خویا هوشمه ندیی و ژتالیی پراکتیک کرنا بنه مایین هزرا سیاسی و فلهسهفی ورههه ندین شیوازین خهباتا چه کداری و سیاسی دا ب ته مامی کوردانهیه و ژ ناخی کهلتور و کهتواری گهلی کورد و خا کا کوردستانی دا ههلقولایه.

پارتی مینا هه می حیزبیتن سیاسیین دیتر پیک دهیت ژ دوو پشکین (هزرا سیاسی) و (تالیه تا ریکخستن) کو بو ههر شه کولین و دیشچوونه کی پشکا ئیکئی (هزرا سیاسی) گرنگه و ئەف پشکیه کو دکه قیته بهر فوکولینی، ههلبهت شیوازین بنهجه کرنا بنه مایین

هزرا سیاسی و مهشاندا خهباتا خوژی گرنگی یه کامه زن ههیه. کو راستگویی یا هزر و بنه مایین وی حیزی وینا دکهت.

پارتی دیموکراتی کوردستان، بو هزرا خویا سیاسی نهچوول لاپه رهییین هزرتین سیاسی و فلهسهفیین روژ تاقا و روژ ههلاتی بگهریت و هندهک بنه مایان (تهرجه مه) بکهت. و وان بکهته درویشمیتن حیزبا خو (کو ب جورتهت دکارم بیترم هه موو حیزبیتن کوردستانی فلهسهفهیه کا سیاسی و هزری یا روژ تاقای، یان روژههلاتی وهرگرتیه، ئەفجا چ سوسیال دیموکرات بیت، یان مارکسی و لینینی و یان ژ ل پشتی سهرهه لدانی قهریژا هزرتین تیه که لهییین (ئیسلامی - عروبیین) وهلاتین جیران بن)

پارتی ژ نهجامی جیهان بینی یا بارزانیی نه مر و کهلتوری کوردانهیا وی، بو هزرا خویا سیاسی بهرهف کوویراتی یا دیرووک - کهلتور - هزر و فلهسهفهیا کورد و کوردستانی زقری. و بنه مایین سهرهکیین هزر و فلهسهفهیا شارستانی یا کوردان کرنه بنه مایین هزرا خویا سیاسی، و ل سهرقان بنه مایان هندهک سهربورین مروقایه تیی ژ وهرگرتن (لی) کراس و جله کی کوردانه کره بهر ودگهل واقعی کوردستانی گونجاندن) (بوو قئی راستیی پیداجونا پیناسا پارتی بکهن ل هه می کونگرین پارتی دا کو بناغه ژیوار و هزرتین کوردانهه و سهربورین مروقانتی دپلهیا دوویی دانه)

ئانکو هزرا سیاسی یا پارتی، هزره کا کوردانه و میلی و رهسه نه. و کانیکا قئی هزری کوردستانه و ژ چ پایتهختین جیهانی نههاتیه (ئیسستیراد) کرن بو کوردستانی، دکارین بیترین ژیدهرین هزرتین سیاسیین پارتین کوردستانی سی ژیدهرن. (کو پرانی یا فان ژیدهران ژی ئایدیولوژیینه، و یا خویایه ژ ل کوردستانی چ ئایدیولوژییهک تا نوکه دروست نه بوویه. و پارتی ژی خودان هزره کا سیاسی یه لی باوهری ب چ ئایدیولوژی یا نینه)

ژیدهرین هزرا سیاسی یا پارتین کوردستانی :

- ئایدیولوژی یا چه پرهوا مارکسی - لنینی - پرانی یا پارتین کوردستانی دکه قنه دبن چه ترا قئی ریبازی و ب تاوایه کی ژ تاوایان ژ قئی کانیکا سیاسی و فلهسهفی شه دخون. و سکائی فان پارتان ژی بیگومان ددهستی ئایدیولوژی و پاشان سکاندارین جیهانیین وی ئایدیولوژیی دایه.

- ئایدیولوژی یا راست رهوا تاییینی چند ساله کین کیم بهری سهرهه لدانی و ب بهر فرهه لی پشتی سهرهه لدانی کومه کا حیزبان ل بن چه ترا قئی ریبازی هاتنه دامه زانندن. کو هزرتین تیکه لیتن (عروبی - ئیسلامی) یین عهره بان ژیدهری وی بوویه.

- هزرا نه ته وهیی و میلی یا کوردستانی ژیدهره قئی ریبازی ژی دیرووک و

– دهولهتی ئاڤا بکهین - پشکهک بین ژ ئاڤاهیئی جڤاکئی جیهانی – نازاد بژین و نازادیی بهرههم بینین) کو پارتی دیموکراتی کوردستان بتنی هه لگرا فان هه می تایبه تمه ندیا بوویه . لهوما ژی تا نوکه پارتی سهنتهرا بزافا رزگاری خازا کوردایه تیئی یه و هیقیین دهولت ئاڤاکرنی ژئی دهیته کرن. و دڤیت چاڤهری ژی بیت پترین دوژمنایه تیین دهرفهیی و ناڤخویی نها و ل ئاییندهیی دا دگهل دا دهیته کرن . پارتی ب (پیزوز) و ب پارتا گهل کورد دمینییت، هندی ل گور ریبازا بارزانیی نه مر بچیت و هه لگرا فان تایبه تمه ندیا بیت.

Yosif_sabry@yahoo.com

باوهریی گشتگیر ژی بکهت کو تاک ب تاکین کورد باوهریی بخو بینن کو ئهو ژی دکارن مینا هه ر تاکه کئی جیهانی (حیزبان ئاڤا بکهین و دهولهتی بو نه ته وهیی خو دابه زینن). پارتی پشتا خو ب گهلئی خو گریدا بو خه باتا چه کداری و سیاسی و جڤاکئی یا کو دماوی 65 سالی یا ته مه نیی خو مه شانندی،

شهر و هه فرکی یا دماوی فان 65 سالی بوری دگهل پارتی دا هاتبیته کرن (چ ژلایئ داگیر که ران شه یان هه ر شهرین ب وه کالهت (شهرین ناڤخویی) دراستی یا خودا تشتهک نه بووینه ژبلی شهر کرن دگهل هزر و فهلسه فهیا کوردایه تیئی، شهر بوویه دگهل باوه ره کئی کوناڤه روکا وی ئه فه بوویه ئه م ژی دشییین (هه بین – هزر بکهین – خو برتفه به بین

ڤیانا وه لاتی و که تواری هزری و ژیاریی کوردستانی یه کو تاکه حیزبا دکه فیته بن چه ترا فئی ریبازی (پارتی دیموکراتی کوردستانه)

پارتی رزگاری یا نه ته وه ایه تی کره ئارمانجا سه ره کی یا خه باتا خو، لی بو فئی ئارمانجی ژی په نا بو چ ئایدیولوژییه تان نه بر. نه مارکسی و لینینی و نه ژی سوسیال دیموکراتان (کو تیکه لی یا مارکسیزم و لیبرالیزمی یه) و نه ژی بو رزگار بوون ل دهستی عه ره بان، هزرین عه ربان نه کره چرایئ خه باتا خو

پارتی پشتا خو ب گهلئی خو گریدا. باوه ری ب مه ژیی کوردان ئینا کو دکاریت ریباز و قوتابخانین سیاسی و هزری ب ئافرینییت . هه ول دا فئی

ج پیدقیه ل دژی هیرشین ئیرانی و تورکیا بکهین

هۆشهنگ تاجر

قی ده می دا دئی بیته نه گهری هندئی نهو پتر هیرشان ل سهر ئاخا کوردستانی بکهین. ئهردوگانئی کو بهحسا مافی مرؤفا و دیموکراسیی دکهت مه باش دیت کو چاوا لهشکرین وی و ب ئهمری وی زارؤکین چهند هه یقی یین کوردان دکوژن، دقتیت ئه م قان بهلگه یان پیشکیشی هه موو سازیین جیهانی بکهین دا کریارین وان دژی ملله تی مه بوو هه موو جیهانی ئاشکرا بییت. ئانکو دقتیت ئه م ل سهر بنه مایی دیموکراتیک ب هه موو رهنگان دهنگی خوه بلند بکهین دا کو ئیدی سنورهک بوو وان وهلاتان بهیته دانان، ب سالانه کو سنوری وهلاتی مه ژ ئالیی وان وهلاتان فه دهیته بۆمبه باران کرن و هه که ئه م ب رهنگه کی جدی کار دژی وان نه کهین دئی ههر جار دیسان گۆندین مه هیته سۆتن و کافلکرن.

ل ئالیی دی دقتیت تورکیا و ئیران پرسا کوردی ل وهلاتی خوه و ل سهر بنه ماییین دیموکراتیک چاره بکهین و ئاریشه یین خوه نه ئین ناخا ئاخا هه ریمما کوردستانی. چونکو ههتا پرسا کوردی دوان وهلاتان دا نه هیته چاره کرن، دئی ههر شهر هه بییت. تورکیا ژی باش دزانیت کو ب شهری چ پرسهک چاره نابیت. سیه سالن تورکیا دبیتیت دئی تیرۆری خلاص کهم و ههتا نه ژی نه شیایه، ئانکو دیاره کو دقتیت نهو ل سهر میزا دانوستاندنان پرسا کوردی چاره بکهین داکو ئیدی خوینا لاین کورد و تورک ژی نه هیته ریتن.

ئالیین سیاسی یین هه ریمما کوردستانی یه کو خوه وهک بهرهنگار بناف دکهن. ههر چهند ههتا نه من وهک تاکه کهس نهو وهک ئوپۆسیون نه دیتییه و نهز قی ناخی ژی ل وان ناکه م، چونکو ههر یهک ژ وان سهر ب دهوله ته کی نه و سیاسه تین وان ل هه ریمما کوردستانی پهیره و دکهن و ژبه ر هندئی ژی ههتا نه بزافا گۆران کو بهحسا نازادی و دیموکراسیی بوو کوردان دکهت ئهف کریارین تورکیا شهرمه زار نه کرینه، چونکو تورکیا هاریکاریا وان دکهت و ئهفه ژی ژبه ر هندئی نه شین دهنگی خوه بکهین. ده ما ئیرانی ژ وان داخواز کر کو رهوشا سلیمانیی ئالۆز بکهین، ب ساناهی داخواز ژ خه لکی کرن کو بچنه سهر جاده یان، لی نه خه لکی کوردستانی دهیته کوشتن و نهو دبیده نگن. ژبه ر هندئی ژی دقتیت ئه م وهک وهلاتیین کوردستانی و پارت و ئالیین سیاسی دهست ب نه رازیبوونه کا مه زن یا دیموکراتیک دژی هیرشین تورکیا و ئیرانی بکهین و که مپینین مه زن یین ئیمزا کۆمکرنی دهست پی بکهین و دهه مان ده می دا دقتیت سازیین جفاکی مه ده نی ژی دهست ب فه کۆلینان ل سهر وان جهان بکهین، کو ژئالیین فرۆکه یین تورکیا هاتینه بۆمبه باران کرن و وهک بهلگه ئاماده بکهین دا کو پیشکیشی نه تهوین یه که گرتی و دادگه ها مافی مرؤقی یا ئورؤپا بکهین. داکو دهنگی خوه بکه هینین هه موو جیهانی و دا جفاتا نیقده وله تی ئیدی ل هه مبه ر قان کریاران بیده نگ نه مینیت. بیده نگیا مه د

تورکیا و ئیران ب رهنگه کی ئاشکرا پهیمانیین جیهانی یین سه بهارهت ب سه روه ریا عیراقی پیشیل دکهن و ل بهر چاقین جیهانی هیرشی هه ریمما کوردستانی دکهن کو د نه جامدا گه لهک وهلاتیین سفیل بوونه ئارمانجا وان هیرشان و گه لهک زیان گه هشتییه خه لکی مه ده نی یی کوردستانی. لی جهی داخی یه ههتا نها بهرپرستین عیراقی هه لوسته کی پیدقی دژی وان هیرشان دیار نه کرینه و ئهف ئیکه ژی ب رهنگه کی ئاشکرا نیشا دهت کو عه رب گه لهک که یفا وان دهیت کو دیسان کورد ب دهستی تورک و فارسان دهیته کوشتن. ل ئالیی دی ئه مریکا ژ بهر بهرزه وه ندیین خوه یین ئابووری و سیاسی ل گه ل ئیران و تورکیا ههتا نها بیده نگیا خوه دپاریزیت. دنیات دا ل گور ریکه فتنا د ناقههرا ئه مریکا و عیراقی دقتیت ئه مریکا پاراستنا سنوری عیراقی بکهت. لی ئه مریکا ههتا نها ژی بیده نگیا خوه دپاریزیت و ئهف ئیکه ژی بوویه نه گهری هندئی کو تورکیا و ئیران ل گور که یفا دلئ خوه وهلاتی مه بومبه باران بکهین، ئهف راستیه نها جاره کا دی بوو مه کوردان ئاشکرا بوو کو مه کوردان ژ بلی خوه چ که سهک نینه کو هاریکاریا مه بکهین و ژبه ر قی یه کی ژی دقتیت ئه م پتر ژ ههر دهه کی ئیکه تیا ناخ خوه بهیز بکهین و بهره قانیی ژ وهلاتی خوه بکهین. لی خالا بالکیش کو د هه مان ده می دا جهی داخی یه هه لوسته یی وان پارت و

هه‌بوونا راگه‌هاندنا نازاد پیدقیه‌کا سه‌رده‌میه

نومیند وه‌لاتی

سه‌ر ب پارتین ده‌سه‌لاتدارقه دهینه‌ناشکرا کرن، کو په‌یوه‌ندی هه‌نه دگه‌ل سه‌رکردین ئوپوزوسیون، هه‌تا گه‌هشتی وی راده‌ی هه‌تا کو هنده‌ک سه‌رکردین ئوپوزوسیون هه‌می بابه‌تین دناف وان که‌نالان دا نه‌بینن ناهینه‌ به‌لافکرن .

هه‌روه‌سا دبیت ژبه‌ر نه‌بوونا راگه‌هاندنا نازاد، ئەف که‌نالین من گوتین که‌فتبه‌ دناف هیتلا راگه‌هاندنا نازاد دا، له و ما پیدقیه‌کا دیروکی یه‌ کوئه‌فرو پیتقه‌ ل کوردستانی هنده‌ک که‌س، یان، لایمن رابین ب دانانا هنده‌ک که‌نالین نازاد ب هه‌می جورین خوقه‌، لی پیدقی یه‌ ده‌سه‌لاتا کوردستانی ب فی کاری رابیت و بیته‌ ریخوشکه‌ر کو کارناسانی بکه‌ت بۆ هه‌بوونا راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی)، چونکی ئەگه‌ر سیسته‌می ریتقه‌برنا ده‌سه‌لاتا کوردستانی چهند دیموکراسی بیت ئەگه‌ردنای سنوری جوگرافیا وی سیسته‌می دا راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی) نه‌بیت وه‌کی من گوتی دئ ئەو سیسته‌م که‌قیتته‌ ژیرپرسیاران.

ژبه‌ره‌ندی ئەفا ئەز دبیتژم، کومه‌راگه‌هاندنا نازادینه‌ ل کوردستانی، چونکی ئەو که‌نالین خوب نازاد ل قه‌له‌م دده‌ن ب شتوه‌ یه‌کی حزبیانه‌ کاردکه‌ن، ب تایه‌ت دژی هه‌ردوو پارتین ده‌سه‌لاتدار، گومان تیدا نینه‌ کو ئەو سه‌ر ب لا یه‌نن ئوپوزوسیون قه‌نه‌ ، چونکی کاری راگه‌هاندنا نازاد ئە وه‌ ره‌خنی ل هه‌ر ده‌سه‌لات و حزبه‌کی بگرت، ئەوا ل سنوری جوگرافیا وی کاردکه‌ت، لی ئەف که‌نالین بناف نازاد هه‌تا ره‌خنه‌کی ل حزبین ئوپوزوسیون دگرن دبیت هه‌زارو ئیک ره‌خنه‌بیت خراپکه‌ر دژی پارتی و ئیکه‌ تی بگرن.

نه‌بوویه‌ کو راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی) به‌یتته‌ ناف گوره‌پانا راگه‌هاندنی، لی ئەفه‌ ماوی چهند ساله‌کانه‌ کو ئەو ده‌لیقه‌ یا چیبوی، نه‌خاسمه‌ پشتی هه‌بوونا سه‌ندیکیه‌کی کو به‌ره‌قانی ژ روزنامه‌نقیسان ده‌که‌ت و سه‌ره‌رای هه‌بوونا یاسایه‌کا پروی نازادی بوو توژا میدیا کاران، هه‌روه‌سا ژبه‌ر نه‌بوونا راگه‌هاندنا نازاد هنده‌ک که‌نالین راگه‌هاندنی بوو خو ده‌لیقه‌ زانی یه‌ کول بن فی ناخی خو ریک بیتخن و خو وه‌سا بده‌نه‌ دیارکرن کو که‌نالین نازاد و سه‌ربخونه‌ دکارو کریرین خودا، تاچهند ئەو نازاد د کارین خودا؟ ئەری کارین وان بیتنه‌ حزبیته‌تی لی ناهیت؟ ئەفه‌و چهندین پرسیارین دی ده‌که‌نه‌ به‌رسینگ و ان که‌سین دنافا وان که‌نالین نازاد دا کاردکه‌ن، چونکی ئەگه‌ر ب هویری ته‌ماشای قان که‌نالان بکه‌ی ئەفین من دیارکرن هه‌می ده‌مان دکارین خودا تنی ره‌خنی ل لایه‌نی دیاری کری دگرن کو ئەوژی ده‌سه‌لاته‌، بوچی ره‌خنی تنی ل ده‌سه‌لاتا تنی نانکو هه‌ردوو پارتین ده‌سه‌لاتا دگرن؟ چونکی ئەو که‌نال هه‌ر ئیک سه‌رب لایه‌نکی سیاسی قه‌نه‌، یان هنده‌ک سه‌رمایه‌دارین مه‌زن کو ئەوژی هه‌ر لایه‌نگریا هنده‌ک پارتین سیاسی ده‌که‌ن کو ئەوژی د ریزا ئوپوزوسیون دانه‌، یان ژی ئەو که‌س ئەندامین دیار و به‌رچاقین حزبین ئوپوزوسیون نه‌ پیدقی ناکه‌ت ئەز هیتمای بۆ ناقتین وان که‌نالین راگه‌هاندنی ب هه‌می جورین خوقه‌ به‌م، یان، ناخی وان بیتژم، چونکی ئەو ب تبلین ده‌ستان دهینه‌ هژمارتن و به‌رده‌وام ل هنده‌ک که‌نالین تله‌فزیونی خو ب که‌سین نازاد و سه‌ر بخو دهنه‌ نیاسین، لی ب خوشحالیقه‌ هه‌رده‌م ب هه‌ول و شیانتین هنده‌ک رۆژنامه‌ و گوفا رین

وه‌کو یا دیارو به‌رچاقه‌ کو راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی) دبیتته‌ ده‌سه‌لاتا چاری دناف سیسته‌می ریتقه‌برنا ده‌سه‌لاتا هه‌ر وه‌لاته‌کی روله‌کی به‌رچاف دبیت ژبوی باش ریتقه‌برنا ده‌سه‌لاتی و پاراستن و پیشخستنا که‌لتوری هه‌ر وه‌لاته‌کی و .....هتد.

دناف سیسته‌می هه‌روه‌لاته‌کی دا ئەگه‌ر راگه‌هاندنا حزبی، یان، یا حکومی، هه‌بیت پیدقی یه‌ ل هه‌مبه‌ر وی ژی راگه‌هاندنه‌ک هه‌بیت کو ئەوژی دبیتژنی راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی)، داکو ئەو کیم و کاسین دناف ریتقه‌برنا وی وه‌لاتی دا ب شتوه‌یه‌کی دیموکراسی و دوور ژ زمانی ته‌شپیری بیخیته‌ به‌رچاف بی کوب بیتنه‌ حزبیته‌تی لی به‌یت و تنی بۆ به‌رزه‌وه‌ندی گشتی کاریکه‌ت دوور ژ به‌رزه‌وه‌ندی که‌سوک . ئەگه‌ر ل هه‌ر وه‌لاته‌کی راگه‌هاندنا نازاد (ئه‌هلی) نه‌بیت سیسته‌می وی وه‌لاتی دئ که‌قیتته‌ ژیر کومه‌کا پرسیاران، له‌وما گرنه‌گه‌ هه‌روه‌لاته‌کی راگه‌هاندنا نازاد هه‌بیت، نه‌خاسمه‌ ئەگه‌ر ده‌سه‌لاتا وی وه‌لاتی خو ب ده‌سه‌لاته‌کا دیموکراسی دابیت .

ل کوردستانی ل به‌ر داگیرکنا وی ژلای دۆژمنیت کوردانه‌ ئەو ده‌لیقه‌

ئەفرۆ ژى ۋەك دوھى يە، داگیركەر ددژايەتيا كورداندا د ھەڤگرتينە

موسەدەق تۇڤى

ترس بوو سەر ھەردوئالیان، زەمىنە ل جەم وان خوشبوو ھەموو ئاریشین سەرەكى و لاوڤكیتین ناڤبەرا خوہ دانە ئالیەكى و بوونە يەك ھەلوپست دژى شۆرشا كوردان. ھەتا شۆرش ب داویشینای و شیخ عوبەیدوللا كەتیبە دەستى توركین ئوسمانى و ژيانا وى ل رۆژا ۱۲/۱۰/۱۸۸۳ ل دەستەسەرىت ب داوېھاتى. (۱)

پشتى شەرى جېھانىي يەكەم و دامەزراندنا توركيا نوو ل سەر دەستى مستەفا كەمال ئەتاتوركى و ئيرانا نوو ل سەردەستى شاه رەزايى پەھلەوى د سەردەمى شۆرشا ئاگرى (۱۹۲۷ - ۱۹۳۰) ب سەركردايەتيا ئیحسان نورى پاشاى، جارەكا دن ھەردو دەولەتان ھەموو ناكوكیتین خوہیتین سياسى و سنوورى دانە ئالیەكى و دژى شۆرشا ئاگرى بوونە يەك ھەلوپست. د دو مەھیتن تەباخت و ئیلونى ژ سالا ۱۹۳۰كو مەھیتن داوېت يیتن تەمەنى شۆرشا ئاگرى

تنى د دژايەتيا كورداندا دەھڤگرتينە. ئەگەر سەد دوسەد سالەكان ب بەرپەرتن دېرۆكیتدا بچينە خواری، دى ب سەدان نمونان ژ ئى ھەڤگرتنا داگیركەران دژى كوردان بېنين، بەلى مخابن يەك نمونەيا ھەڤگرتنا تەڤايى كوردان دژى داگیركەرتن ۋەلاتى وان نايېنين. داکو بابەت درتژ نەبیت دى ب دو نمونان ھەر يەك ژ سەردەمەكى و ل ژتير سيبەرا دەستەلاتداريەك جودادا ئامازە ب پیلانیتن ھەڤشكیتن داگیركەران دژى كوردان كەين.

د سەردەمى شۆرشا شیخ عوبەیدوللايى نەھرى ۱۸۰۰ ناكوكيا ناڤبەرا دەولەتا ئوسمانى و قاجاريا ئيرانى ل ئاستەكى بوو سولتانى ئوسمانى دڤيا ئيران بکەڤیتە د ئاڤ ئاریشەكا ھند دژوار و كووردا كوچ جارن شیانیتن دەريازبوونى ژ وى ئاریشى نەبن، بەلى دەمى پیتشېينى كرىن ئەڤ شۆرشە د پاشەرۆژتيدا دى بیتە

توركيا و ئيران خوہ بو ئەنجامداننا ئۆپەراسیۆنەك سەربازيا بەرفرەه ل سەر سنوورى رۆژھەلات و باشوور و باكوورى كوردستانى بەرھەڤ دكەن و ل باژتيرى ئەنقەرە بەرپرسیتن ئيرانى دگەل جیگرى سەرۆكوزیریتن توركيا كۆمبۇونەك سازكر و بریارە پشتى جەژنى دەست ب ئۆپەراسیۆنا سەربازيا ھەڤشك بکەن. د بەردەواميا فى نووچەيدا جیگرى سەرۆكوزیریتن توركيا گۆتیبە: پەكەكە و پژاك دوژمنیتن ھەڤشكیتن مەنە، ئەم دشیين ھەردو ریکخستنان ژئاڤ بېهین و رەوشا دەڤەرى تەنا بکەين... (ئەفرۆ ھژمار ۷۶۹ ل ۲۰۱۱/۸/۱۷)

د ھەلسەنگاندنا فى نووچەيدا دى بیتژم: ئەڤە نە تشتەكى غەربیە و نە ژى یى نوویە، سەدان سالە ئەڤ رەنگە ھەڤگرتنە، نە تنى د ناڤبەرا توركيا و ئيرانیدا بەلكى د ناڤبەرا تەڤ داگیركەرتن كوردستانیدا ھەیە، ئەڤ داگیركەرە د گشت واراندا دژھەڤن،

نه، گشت شیانین تورکیا و ئیرانی کهتنه د دژایه تی و بهرسنگرتنا شورش گهلی کورددا. د نهجامین چندین پیلاناندا کورد ب گشتی ژ ئالیی دهوله تا شاهی ئیرانیته ب یاخیبوی هاتنه ناساندن و ب قی چندی هاریکاریا دهوله تا ئیرانی بو هیزین تورکی دهسپیکر و شکستنا شورش ناگری بهرهمی قی هاریکاری بو. (۲) همر د قی واریدا ژ روژنامین ئیرانی بین وی سهردهمی هاتیته گوهاستن کو: تورک د همر دانوستاندنه کا ناقبهرا همدو دهوله تان ناره زوومه ندین هندی بوون همدو وهلات بکارن د دهمی پیدقیدا کریارین لهشکهری دژی کوردان د ناغ سنووری هقدودا نهجام بدن... و تورک گه هشتتوبونه وی باوهریی کول قی داویی دهوله تا ئیرانی دهست ب بزاقین همژی دژی بزاقین شهرخوازانه بین کوردان کره. کو مهردم پی دژی شورش ناگری یه. نهغ هاریکاریا ئیرانی بو تورکیا دژی خهباتا گهلی کورد ل سیکا یه کهم ژ مهها نیلونا ۱۹۳۰ همدو نووچه بین دهریازوونا لهشکهری تورکیا د ناغ ناخا ئیرانی را بوو لیدانا کوردین چیاپی ناگری ب راست دهرکه تن. (۳)

سهرکردی شورش ئیحسان نوری پاشا (۱۸۹۲-۱۹۷۶) دهرباره ی سهروبه ری روژین داویی بین شورش دهمی شورشگترین ناگری ژ همدو ئالیانقه هاتینه دوو ریپچکرن و چهک و زه خیره بین وان بهره ف داویی دجوون، تنی پشکهک ژ سنووری ئیرانی ل بهر وان مابوو قه دگیریت: د دهمه کیدا کو د پلانا کورداندا بوو، وهک سالتین بهری لهشکهری تورکان رابکیشنه ناقه ندا چیاپی ناگری و دناغ جهین ئاسی و کهترین مهزن و سامناک و گهلیتین کوور و تاریدا و وان بهلاقه بکهن و ژناغ ببهن... بهلی ژ پشت سهری وانقه و دناغ سنووری ئیرانی قه ب رهنه که کی نه چاقه ریکری دهنگی یه کهمین گولله توپی... و پاشتر شیلکین تفهنگ و رهشاشان بهره ف شورشگترین ناگری هاتن.. نانکو ژ پشت چیاپی ناگری قه و ژ ناغ خاکنی ئیرانیته هیرشا لهشکهری تورکان بو

سهر شورشگترین کورد دهسپیکر و پاشتر دیار بوو د دهمی دانوستاندین تورکیا و ئیرانی، دهوله تا ئیرانی رازیبویه پشکهکی ژ ئهردی خوه ل پشت چیاپی ناگری، ئه و چیا د که قیته ناقبهرا همدو وهلاتان، بیخته ژیر دهسته لاتئ سهرکردایه تیا بلندا لهشکهری تورکیا و وان ژی بوو ژناقیرنا شورش ناگری مفا ژئ وهرگرت. (۴)، سهرلهشکهره کی ئیرانی د بیرهاتنین خوه دا دهرباره ی قی هه فگرتنا ئیرانی و تورکیا دژی شورش کوردان دبیتیت: تورکان ژ ناغ خاکنی ئیرانی ژ پشت سهری کوردانقه دهست ب سهر جهین پشته قانی و قه کیشانی بین کورداندا گرتبوو، ب هندهک شهران پیننگاغ ب پیننگاغ شیان دهست ب سهر کومتی ناگریی بچوو کدا بگرن و شیان ل بنارین ژیری و ژیری روژه لاتئ ب رهنگی بازنه کی و ب رووبه ری نیزیکی یهک فه رسه خ پانی و سی فه رسه خ دریتی ژ خاکنی ئیرانی خالین زیره قانی و نابلو قه دانئ بین لهشکهری ل وان جهان بهرامبهری چه پهرین کوردان دامه زینن (۵) ب قی رهنگی تاکه دهرگه هی کوردین ناگری کو پشکهک بچووک بوو ژ سنووری ئیرانی، نه تنی هاته گرتن بهلکی ببوو بهرۆکه کا دیترا هیرشی بوو سهر وان، ئه و بوو پشتی دوو ریپچدانئ ژ همدو ئالیانقه و پشتی هه فگرتنا هیزین ئیرانی و تورکیا دژی شورش ناگری و پشتی بیست روژین بهر خوه دانه کا قاره مانانه شورش کوردان ل ناگری ب داوی هات و لهشکهری تورکیا دهست ب سهر همدو دهقه رین ژیره دهستی شورش و هندهک ژ ناخا ئیرانی دا ژی گرت. وهزیری دهرقه یی تورکیا پشتی شکستنا شورش ناگری سهر ئیرانی دا و د بهرسقا روژنامه قانه کیدا ل دوو پرسگرتکا کوردان گوت: ئیدی نهغه پشکهکه ژ دیروکی ناریشه ب هاریکاری و هه فکاریا همدو ئالیان هاته چاره کرن و ژ نها پاش ب چ رهنه که کی جهی نیگه رانیی نینه... (۶) کو مهردما وی ژ ئاریشی شورش کوردانه و همدو ئالی ژی ئیران و تورکیانه کو بهر دهوام بو دژایه تیا همر داخوازه کا

کوردان د هه فگرتینه، بهلی ئه و وهزیری تورکان گوتی: ژ نها پاش ب چ رهنه که کی جهی نیگه رانیی نینه، راست دهرنه کهت همدو بزاقا نه ته وایه تیا کوردی نه تنی بوو وان جهی نیگه رانیی یه، بهلکی هه تا ئه و روژه کی باوه ریی ب هه قی و راستیا مافین گه لی کورد ل وهلاتئ وان نه بین، دئ بزاقا کوردی مه ترسی بین ل سهر تهخت و تاج و دهوله ت و عهسکه رتاریا وان، هه فگرتنا وان دژی کوردان د فان روژاندا نه یه کهمین دژایه تیا وان بوو بزاقا نه ته وایه تیا کوردان و نه ژی دئ دوا هه فگرتنا وان بین بو قی مه رده می.

ل قیری پرسیارهک د هیته پیش گه لئ مه زانی پتر ژ سه د سالانه تورک و ئیران د هه فگرتینه دژی همر داخوازه کا ره وایا کوردان، لی مه نه دیت کورد د هه فگرتی بن دژی وان، ئه ری دئ کهنگی بین کورد د هه فگرتی بن د پاراستنا دهسکه فتین بزاقا خوه یا نه ته وایه تی و بهرسنگرتنا همر داگیرکه ره کی دژی بهر ژه وه ندین بلندن گه لی کورد پیلانان د گیریت...؟؟ ژتدهر:

- ۱- محهمه مد حهمه باقی، شورش شیخ عوبه یدولای نه هری (۱۸۸۰)، (هولیر- ۲۰۰۰)، بپ ۲۲۱-۲۲۲ و ۲۴۸.
- ۲- کاوه بیات، شورش کردهای ترکیه و تاثیرین بر روابط خارجی ایران، (طهران- ۱۹۹۴)، ص ۱۳۹؛ وهرگیرانا کوردی، بپ ۱۵۷-۱۵۸.
- ۳- ههمان ژتدهر، بپ ۱۴۳، وهرگیرانا کوردی ۱۶۱.
- ۴- مذکرات احسان نوری باشا، ترجمه عبدالستار قاسم، (ارییل-)، ص ۷۸؛ روژناما کوهستان، هژمار ۳۴- ۱۳۲۴/۸/۲۱ (۱۹۴۵/۱۱/۱۲)
- ۵- کاوه بیات، ههمان ژتدهر، بپ ۱۴۴؛ وهرگیرانا کوردی، بپ ۱۶۲.
- ۶- ژتدهری چوویی، بپ ۱۵۷؛ وهرگیرانا کوردی ۱۷۶.

سولتان حسین وهلی میری میرگه‌ها به‌هدینان (۱۵۳۴ز_۱۵۷۶ز)

پشکا دووی

ب بهرین کسلجی هاتینه ناکارن وب کاریتا ونیرا ول سهردا دهاته ناخکرن وفهرش ل سهر ناخی دانان ژبوو هاتن وچوونا مروث وگیانه‌وه‌ران ودریژیا فان کاریتا ۲۰م، وگرنگیا قی پری گریدانا میرگه‌هی دناث خودا وگریدانا میرگه‌هی ب میرگه‌ها هه‌کاری قه، ونهث پره ل سهر ده‌می سولتان حسین وهلی هاتیه نویژهنکرن.

(۴) پرا دهلال ل باژیری زاخو

دکه‌قیته سهر رویباری خابیری ل ناث باژیری زاخو ونهث پره ل سهر ده‌می سولتان حسین وهلی هاتیه نویژهنکرن، ودریژاهیا قی پری ۱۱۴م وفهره‌هیا پری ۴,۷۰م وبلنداهیا قی پری ژریباری ۱۵م، ونهث بهرین هاتینه بکارئینان بو دورست کرنا قی پری ژ چیاپی مه‌تینا بورن، دانانا قی پری میژوونقیسا بوچوونین جودا هه‌نه وهک خسرو عه‌باس میژوویا وی دزفرینیت بو کورتن سولتان حه‌سن وتارق پاشا نامیدی میژوویا قی پری بو میر حه‌سن به‌گتی، یان کوری وی سولتان حسین وهلی دزفرینت، لی رتقه‌به‌ریا شینواریت عیراقتی بو سهرده‌می سولتان حسین وهلی زفرانیده، کو نهث کاره ژلای بیناسازی قه گه‌لهک وهکی وان کارین سولتان حسین وهلی یه، وهک منارا نامیدی وزانینگه‌ها قویه‌هان، قی پری گریدانهک دناقه‌هرا ده‌قهرین میرگه‌هی دروست کریه وبوب ساناهیکرنا کاروباریت بازرگانی وکارین

هژماره‌کا پرا ناکارن وهندهک نویژهنکرن ژ وان.

(۱) پرا کهلیا

نهث پره دکه‌قیته سهر رویباری زتی ب دویراتیا ۱۷ کم روژ هه‌لاتا نامیدی ونهث پره گریدانه‌که دناقه‌هرا هه‌می ده‌قهرین روژ هه‌لاتی وباکوری روژ هه‌لاتا نامیدی، نه‌ورژ ده‌قهره زیباری وبارزان وریکانیا وباژیری نامیدی، نهث پره بو ب ساناهیکرنا هه‌وین له‌شکری وکاروانین بازرگانینی و نه‌و هوزین هاتن وچوونتی دکه‌ن ل وه‌رزی زفستانتی وهاقینتی، ودریژیا قی پری ۵۰م وفهره‌هیا وی ۳,۵ م وبلنداهیا وی ۷م.

(۲) پرا عیسی دهلال

دکه‌قیته سهر رویباری هاقینگه‌ها سیلاقتی، ودویراتیا ۳کم ل باشوری روژنا‌فایا که‌لا نامیدی وسهرم ژ دانانا قی پری ب ساناهیکرنا بزاقا هاتن وچوونا کاروانیا وبارزگانان، وهه‌وین له‌شکری دناقه‌هرا نامیدی ومیسل، دریژاهیا قی پری ۲۶م وبلنداهیا وی ۲,۵م سهر ده‌می سولتان حسین وهلی هاتیه نویژهنکرن.

(۳) پرا بلبل

دکه‌قیته نیزیکی توخیبی کوردستانا باکور ل سهر رویباری زتی ژ (۵) ستونا پتکه‌هاتیه، دوو ستون ل ره‌خا وسج ستون ل نیفه‌کا رویباری ونهث ستونه

ب: تاری عارف حسین

ته‌وه‌ری ئیکتی: کارین ناه‌دانگرنی

ده‌می سولتان حسین وهلی هاتیه سهر ته‌ختی حوکمداری گه‌لهک خزمه‌تین مه‌زن پیشکیشی گه‌لی خو کرن، ژوانا چیکرنا ریک وپرا ودانانا خانا بوو هه‌واندنا کاروانیان وریقینگان، گه‌لهک خزمه‌تین باش دکرن وشوبن ده‌ستین سولتان حسین وهلی تا نه‌قرو ددیارن و نه‌م دشتین بیژین سهرده‌می بابی وی ده‌ست پتیکا به‌فره‌هکرن وناقه‌دانکرنا میرگه‌هی بوویه، لی سهرده‌می کوری وی سولتان حسین وهلی گوهورینه‌کا سهرانسری ل هه‌می لایه‌نا کریه، له‌وا سهرده‌می وی چهند کاروکریار هاتینه نه‌نجامدان وهکی

ئیک : ریک وپرا

ا_ریک

سولتان حسین وهلی هژماره‌کا ریکا دروست کرینه‌دناث میرگه‌هی دا وگریدانا میرگه‌هی ب میرگه‌هیتن دی یین کوردی قه، ژبه‌رکو نهث ده‌قهره ده‌قهره‌کا چیاپی یه وهاتن وچوون ل قی ده‌قهری یا ب زه‌حه‌ته، له‌وا ریک دروست کرینه و دیوار دانانینه به‌ر وان ریکا وهاتن چوون دناث میرگه‌هی وده‌قهرین دی بسناهی کریه.

ب_پر

ژبه‌ر هه‌بوونا گه‌لهک رویبارا ل میرگه‌هی و بو ساناهی کرنا هاتن وچوونتی سولتان حسین وهلی

ژوان پهرتوکا گهلهک دگرنگ بوون و کو کسې نه بوون، لې سولتان حسین و هلی بو بهر هه فکرینه ژوان پهرتوکا (جمع الجوامع) یا تاج الدین السبکی، و سولتان حسین و هلی گرنگی ب زانینگه ها دایه و نویژه نکرینه ژوان زانینگه ها.

نیک: زانینگه ها قوبه هان

ئهف زانینگه هه ب ناڤ و دهنگترین زانینگه بویه ل سهرانسهری میرگه ها بههدینان.

سهبارت ناڤی زانینگه ها قوبه هان هندهک بوچوون هه نه.

بوچوونا نیک: قوبه هان

ژیمرکو گهلهک (قوبه) یا (گومبهت) ل سهر بانې وئ هه بوون و نوکه ژوان قوبا ماینه و ژدویره دهینه دیتن.

بوچوونا دوو: قوباد

ل دووین زانینا هندهک نفیسرا دبیزن ژ ناڤی کورئ سولتان حسین و هلی هاتیه ژیمرکو سولتان حسین و هلی ناڤا کره و ناڤی کورئ خو قوباد بهگ ل سهر دانایه.

بوچوونا سی: قوبا

کودبیت ناڤی نیکه مین مزگهفتا موسولمانا بیت کو ئهف ناڤه دانایه سهر.

ئهف زانینگه هه ل سهردهمی سولتان حسین و هلی هاتیه نویژه نکرن و بهرفره هکرن، خاندنا ئی زانینگه هه ل هافینئ بوو و گهلهک جارا ماموستایین ئی زانینگه هه ژ (۶۰) ماموستایا پتر بوون.

ئهو کسې د هاته دامه زانندن وهک ریقه بهر ل ئی زانینگه هه ژ لایئ میرئ میرگه ها بههدینان بوو و پیدئ بوو هه می ساخه لتین وی د جوان و پاقر بان و وهک سهروکئ زانکوبی د هاته هه لبارتن.

و هژمارا خوندارا دگه هشتنه (۴۰۰) کسان و هه می ئه خوندار بوون بیت بهری هنگی ل جهه کئ دی باوهر نامین بلند وهرگرتین، پاشی ل زانینگه ها قوبه هان دهاتنه وهرگرتن.

ل ئی زانینگه هه پرتوکخانه کا مهزن هه بوو و باشترین پرتوکین زانستین جودا جودا هه بوون.

ئهو هه می پرتوک و دهست نفیس هه ردهم ل بهر دهستی خوندارا بوون و پتریا فان پرتوک و دهست نفیسا سولتان حسین و هلی ئینا بوون.

فان پرتوکان مورا سولتان حسین و هلی ل سهر بوو، کو هاتوو نفیسین (الواسق بملک الناس حسین بن سلطان حسن العباسی).

پرتوکین ئی زانینگه هه پتر بوون ژ دوو هزار دهست نفیسا، بهلی مخابن پستی کاودانین نامیدئ نه خوش بوون ل ساللا ۱۹۱۹ ب دهستین بهریتانیا و فهله رهشکا هاتنه سوتن، بتنی ۴۰۰ تا ۴۵۰ دهست نفیسا و پهرتوکا قورتال بوون و هاتنه هه کوهاستن بوو مالا دو ماهیک موفتیی نامیدئ ول دو ماهی هاتنه هه کوهاستن بو بهعدا.

ئهو پارتین بوئی زانینگه هه دهاتن ژ میرین نامیدئ کو ژ دهاتنی زهفی و ناچارو چه مین دههرا بههدینان بوون و دوکانین زانینگه هه ئه وین هاتینه وه فکرن ژ لایئ خه لکی دهه ری و هه رسا چه ند ناش ژ هه بوون.

ئهو زانستین ل ئی زانینگه هه دهاتنه خاندن (۱۲) زانست بوون وئو کسې لئ زانینگه هه دهر دچوو دگوتئ مه لایئ دوازده علم و زانست ئهفه بوون

۱- علم النحو ۲- علم الصرف ۳- علم البيان ۴- علم البديع ۵- علم المعاني ۶- علم الاب ۷- علم المنق ۸- علم الکلام ۹- علم الهیئه ۱۰- علم الاصول الفقه ۱۱- علم التفسیر ۱۲- علم الحدیس و هه روه سا هندهک زانستین دی ژ ل ئی زانینگه هه دهاتنه خاندن ژوان زانستان: ۱- زانستی بیرکاری ۲- زانستی نه ندریاری ۳- زانستی فلسفه ۴- زانستی حکمه ۵- زانستی نیستیراب ۶- زانستی ئهستیره ناسی ۷- زانستی بزیشکی.

په یوه ندینئ ئی زانینگه هه دگهل زانینگه هین دهه ری هه بوینه وهک زانینگه ها میر ناڤه دل و زانینگه ها سوور ل جزیرا بوتان و ئی زانینگه هه په یوه ندینئ باش هه بوینه دگهل زانکوبا نه زهر ل میسرئ و دو ماهیک شانئئ ئی زانکوبا نه زهر ل ساللا ۱۹۶۰ هاتوو نامیدئ.

دوو: مزگهفتا مهزن ل نامیدئ

ئهف مزگهفته ل سهردهمی سولتان حسین و هلی هاتیه نویژه نکرن و بهرفره هکرن و ئهف مزگهفته هاتیه بکارئینان وهک زانینگه هیت ناینی و چه ندین فهقه و رهوشه نبیر لئ دهرچوینه.

نه انجام

سولتان حسین و هلی هاتیه نیاسین ب(وهلی) کو فی سولتانی کسایه تیه کا باش هه بوینه بهرام بهر وان میرین دی ئه وین ل سهر دهمی سولتان حسین و هلی د ژیان و ئهف میره شیا به جهه کئ بلند هه بیت لدهف وان و ریز ل سولتان حسین و هلی گرتیه.

وده می سولتان حسین و هلی دهسته هلات وهرگرتی ل ساللا ۱۵۳۴ ز پستی بابی خو حه سن بهگئ دوو دهوله تین بهیز ل ئی دهه ری هه بوون (دهوله تا سه فوی و دهوله تا ئوسمانی) سولتان حسین و هلی ب شاره زایی و زیره کیا خو چوینه دگهل دهوله تا ئوسمانی و شیا به میرگه ها خو و ب پاریزیت ژ هیرشا و شیا به میرگه ها بههدینان بهرفره بکته و میرگه ها خو سهر به خو بکته و ته ناهیئ و رهحه تیی ل میرگه ها خو به لاث بکته.

په یوه ندینئ خو موکوم بکته دگهل میرگه ها بوتان و میرگه ها نه رده لان و میرگه ها هه کاری و موکری ئهفه ب ریکا لهشکه ره کئ ریکه خستی ژ کورین میرگه هه، وئهف میرگه هه چوینه بن دهسته هلاتا میرئ میرگه ها بههدینان.

ئیکه م جار بوو سولتانی ئوسمانی ناسناڤی (سولتان) دایه میره کئ کورد ئه وژی سولتان حسین و هلی بوویه.

سولتان حسین و هلی شیا به میرگه ها خو پیکه گرتدهت ب ریکا پرا و ریکا ژبوو ب ساناهیکرنا هاتن و چوونئ و کاروانین بازارگانی، چونکی میرگه دنات دهه ره کا چیا بی دا بوو لهوا ئهف کاره نه انجامدان و تا نوکه ژ ئهف کاره ددیارن، مینا پرا عیسی دلال و پرا کهلیا و پرا بلبل و نویژه نکرنا پرا دلال ل زاخو.

هه روه سا لایه نی زانینئ و رهوشه نبیرئ کو یا دیاره سولتان حسین و هلی پیشقه چوونه کا باش بخوئه دیتیه چ دروستکرنا خاندنگه ها، یان، مزگهفت و پهرتوکخانه و ماموستایین شاره زا و زیرهک بو فان جهه ئینانه و هه روه سا سولتان حسین و هلی ژ بوو ئی چه ندئ بو زیده کرنا زانینئ و زانستی بوویه ل ناف میرگه ها بههدینان و میرگه ها بههدینان کره بنگه هه رهوشه نبیری و زانینئ ل سهرانسهری کوردستانی.

وسولتان حسین و هلی ژ بهرکو کسه کئ رهوشه نبیرو سیاسی بوویه و ژ بهر وان کارین وی د هه می بوراندا چ بواری زانستی یا بواری لهشکه ری بیت، یان بواری رهوشه نبیری بیت، یان بواری نابوری بیت، میرگه ها بههدینان گه هشت بوو گو بیتکا هیزا خو لهوا نه قیین سولتان حسین و هلی شیا به بهرده و امین بدنه میرگه ها بههدینان کو پتر ژ دوو چه رخ و نیڤا بهرده و امی دایه میرگه ها بههدینان.

گلگامیش.. سوزهک بو هه قالینی و دهر فتهك بو ژيانی

میڤیا علی بامهرنی

گلگامیش جوانترین و کهفتترین و دریزترین داستانا نه ده بیه، دیروکا دانانا وی دزقریته بو ۲۱۰۰ سالا بو بهری زاینی و ب گه لهك زمانیت جیهانی هاتیته وهرگیران.

گلگامیش داستانهکا سومهری یه، ب شیوی نقیسینا میخی (بسماری) ل سهر (۱۲) تابلوی ته قنی هاتیته نقیسی، بو نیکه م جار ل سالا ۱۸۵۳ از ل نینوی (میسل) هاتیته دیتن، ب زمانی نه که دی هاتبوو نقیسی و تا نوکه تابلوی وی ل موزه خانا بریتانیا دپاراستینه، ل دوماهیا داستانی ب نیمزایا (شین نیقی - نونینی) هاتیته نیمزاکرن، کو نهف کهسه دهیته نیاسین ب نقیسه ری هتی داستانی.

نهف داستانه دوو بابته تین سهره کی بخو شه دگریت:

یا نیکی گه ریان ل دوویف هه بوونی و نه مری.

یا دووی هه قالینی و سوز.

بهر سینگی ههر دووکا و شه ره کی ب هیز دنافهرا وان دا رویدا، ل دوماهی سهر که فتن بوو گلگامیشی و نه نکیدوی بوو، پشتی کوشتنا همبابا پتر ناف و دهنگ و زیره کیا گلگامیش و نه نکیدو بهلاف دبن، ژبه ری هتی چهندی خوداوهندا عشتار نینا کو دهیته هژمارتن خوداوهندا قیان و شهرا، خو نیزیکی گلگامیش دکهت، ب مهره ما وی چهندی کو ژيانا هه قزینی دگهل پیک بینیت، بهلی گلگامیش ب قی بریاری رازی نا بیت وعشتار گه لهك توره دبیت و هست ب کیماتی دکهتن، داخازی ژ بابی خو خوداوهندی ناسمانی دکهت بوو تولقه کرنا وی ژ دفن بلنیا گلگامیشی، خوداوهندی ناسمانی گایه کی پیروز ژ ناسمانا فریدکتهت ب مهره ما کوشتنا گلگامیشی، نهف گای پیروز ژ ناسمانی دهیته خار، لی نه نکیدو نه فی گای دگریت و دیه ته بهر دهستی گلگامیش و ههر دوو پیکه ژيانا وی بدوماهی دین و دکوژن.

پشتی کوشتنا گای پیروز هه می خوداوهند گه لهك ژ گلگامیشی توره دبن، بریار دهن نیک ژ ههر دوو قه ره مانا بکوژن وهک سزایهک بوو وان، ژبه رکو گلگامیش یی نه م بوو چونکی هندهک ژ خوینا دهیکا وی دناث دا بوو، نهوژی خوداوهند بو، بریاری دهن نه نکیدوی بکوژن، نهف جاره باهرا مرنی بوو نه نکیدوی بوو.

نه نکیدو خه ونه کی دبینیت و ده می خه ونا خو بوو گلگامیش دبیت، گلگامیش هست ب ترسی دکهتن، دزانیته دی تشتهک ب

گیانه وهران و ههره سا به حسی هیزا وناث و دهنگین گلگامیشی دکر و نهو کارین جنسی نهوین دگهل کچین باژیری دکهت، لی ده می نه نکیدوی گو ل فان کارین گلگامیشی دبیت، گه لهك توره دبیت و بریار ددهت هه قزینی دگهل گلگامیش بکتهت، ژبه ری هندی چاقپیکه فتن دنافهرا ههر دووکا دا چیدبیت، شه ره کی ب هیز دناث به ری دا رویدهت و ناستی زیره کیا وان وهکی نیک بوو لی ل دوماهی سهر که فتن بوو گلگامیش بوو، بهلی دوماهی فی شه ری بو دهستیپیکا هه قالینی کا بهیز و جوان، کو هه می کهسا نمونه ل سهر هه قالینی وان دینا، و گلگامیش ژ کهسه کی خراب و ره وشتین نه جوان بو کهسه کی باش و خودان کارین چاکسازی یین ب ناث و دهنگ.

ل قی داستانی گه لهك رویدانین مهزن رویددهن و دهر رویدانه کی دا گلگامیش و نه نکیدو ب سهر که فتیانه بدوماهی دین، نیک ژ گرنگترین رویدانین نه قی داستانی دارستانا دارین نه رز بوو، ل قی دارستانی نیچیرفانه کی زیرهک و درونده و کربت هه بوو ب ناقی همبابا هه لهبته د ژیده رین میخی دا ب ناقی همبابا هاتی یه، ل ده می ههر دوو قه ره مانا گو ل ناث و دهنگین همبابای بوی، نیکسه بریار دا بچن همبابای بکوژن، چونکو زنده وهره کی خراب و درونده بوو، ههر دوو قه ره مانا چونه ناث دارستان، پشتی هه می دار برین، همبابا نهف چهنه زانی، ب سهر و چاقین توره قه ده که فته

... گلگامیش شاهی (نوروک) بو، بابی وی کهسه کی نورمال بوو، دهیکا وی خوداوهندا (نسون) کهسه کا نه م بوو ژبه رکو نهوی پشکا نه مرناف خوینا وی دا، ژبه ری هندی قه کولینا سهر نه مریی دکهت، گلگامیش کهسه کی خوشقی نه بوول دهف خه لکی باژیری، ژبه رکو کارین نه ره وشتی و نه شرین نانکو (جنسی) دگهل ههر کهسه کا بهری ژيانا هه قزینی دگهل هه قزینی خو پیک بینیت نه انجام ددا، نهف ره وشته و کریاره دگهل دکر، ژبه ری هندی نهف کاره دهیته هژمارتن نه باشرین کاریت وی.

چ مروقاتیهک و دل نه میهک ل دهف نه بوو، ژبه رقی چهندی خه لکی باژیری بخو داخاز ژ خوداوهندی (نوروک) دکر کو ریکه کی بوو وان بینن، داکو ژ زولما گلگامیشی قوتال بین، خوداوهندی وان داخازیا وان ب جه نینا، نهوژیک ب نافراندنا درونده و نه ترس ل دارستانا دگهل گیانه وهره دژیا، نهوژیک (نه نکیدو) بوو، نه فی کهسی گیانه وهره ژ نیچیرا نیچیرفانا قورتال دکر، نیچیرفانا ژی نه رازیبوونا خو دیارکر ل دهف گلگامیشی، گلگامیش رابوو ب دانانا پیلانه کی دژی (نه نکیدو) ی، نهوژی داخاز ژ نیک خزمه تکارین په رستگه هی کر کو ناقی وی (شامات) بوو، داکو ب لهش جوانیا خو بالا نه نکیدوی بکیشته خو، داکو پیلانا گلگامیش سهر که فیت، شامات دچپته دهف نه نکیدو و بوو به حسی ژيانا باژیرا دکهت و چاوا دقیت جلکا ل بهر خو بکتهت؟ و چاوا بخوت و قه خوت؟ وهکی ههر کهسه کی نورمال، نه وهکی

سهری هه‌قالی وی هیت، گلگامیش گه‌له‌ک نه‌خوش دبیت و نه‌نکیدوی دانیتته به‌رسینگی خوب ده‌نگ و گریه‌کی بلند دبیتیتی: نه‌نکیدوه‌ه‌قالی من و برایی من نه‌ز وتو نامرین چ جار و نه‌م ژ هیزا هه‌ر خوداوه‌نده‌کی ب هیزترین.

پشتی بورینا (۱۲) روژا نه‌ساخیه‌کا دژوار نه‌نکیدوی دگریت، بوو ده‌مه‌کی دمینیته دقئ نه‌خوشیا دژواردا، و ل ده‌می سه‌که‌راتی دا دبیتته گلگامیشی: من نه‌قیت نه‌ز هوسا بمرم!! وه‌ک که‌سه‌کی شه‌همزار و لاواز دناف جهین خودا بمرم‌اوه‌نا گلگامیش خوزی نه‌ز وه‌کی قه‌هره‌مانه‌کی ل به‌ر سینگی شه‌ره‌کی هاتبامه‌ کوشتن‌اوه‌نا گلگامیش نه‌ز ته‌ ده‌مه‌ سویندی ب خوداوه‌ندا ده‌یکاته‌ نسونی، تو نه‌هیلی نه‌ز ل قئیری بمرم گلگامیش ب چاقین روندک قه‌ دبیتیتی:

ته‌ کیشه‌ دقئیت نه‌ز دئ ته‌ به‌می؟
نه‌نکیدوبه‌رسقا وی ب ده‌نگه‌کی شه‌که‌ستی کو دو‌ماهی‌ک بیته‌نین وی نه‌ دبیتیتی: نه‌ز داخازی ژته‌ دکهم من بیه‌یه‌ نه‌وی کولکی من هه‌ی ل سهر لیقا روبرای فرات، داکو ژوان چه‌ند وه‌ختین کیم بین من ماین ل به‌ر سینگی ده‌یکا خویا سروشتی بیه‌م، بوو جارا دو‌ماهی‌ی چاقین خوب هه‌لاتنا روژی و هه‌قالین خویین زینده‌وه‌ر کلده‌م!

و دبیتیتی من ب زویترین ده‌م بیه‌ ویری به‌ری کو خوداوه‌ندا مرنی‌ بالیت خول سهر من بکیشیت و من بیه‌ته‌ جیه‌انا سهری، نو‌ نا هه‌قالی من، ژیان چه‌ند یا خوشه‌، نه‌فه‌ دو‌ماهی‌ک په‌یقین نه‌نکیدوی بوون بوو گلگامیشی و هوسا بدوماهی ده‌یتن.

گلگامیش نه‌نکیدوی ددانیتته به‌ر سینگی خو و ب ده‌نگه‌کی بلند ده‌ته‌ گری و هه‌وار و دبیتیت:

گه‌لی مه‌زنیته‌ ئورخوری نه‌سزده‌مه‌ گری و نه‌و گری ب ژان و نه‌و هه‌وارین ده‌یک بوو کوری ده‌ته‌ هه‌وار... نه‌و هه‌وارین برای بو برای، نا هه‌نکیدو تو هه‌قال بوی و تو برا بوی، نا هه‌و نه‌و شیر بوی، نه‌وی هه‌رده‌م دگه‌ل من و تو مه‌زناتیا من بوی، نه‌و شیر بوی نه‌وی هه‌رده‌م ده‌ستا من دا، نوکه‌ هه‌می نه‌و

گیانه‌وه‌ر دئ بووته‌ که‌نه‌ گری، نه‌وین ته‌ ژ نیچیرا نیچیرفانا قورتال کرین و هه‌می چیا و ده‌ریا و خه‌لکی ئورخوری نه‌وین دژایه‌تیا گایی ناسمانی گری، نه‌و هه‌می دئ بووته‌ که‌نه‌ گری، نو‌ نا هه‌فه‌ چ قه‌ده‌ره‌ تو ژ من جوداگری و کریه‌ میته‌قانی خو، گلگامیش هه‌ر پی‌ دگوت و جلکین خول به‌رخو دراندن.

تا روژا پاشتر ب ده‌نگه‌کی بلند کره‌ گازی: من چاوال ساخیا ته‌ نقستن ل سهر ته‌ختی مه‌لیکا و روینشتنا ته‌ به‌رخ من قه‌بوو، هه‌می میرین ل سهر نه‌ردی ده‌اتن و دروینشتنه‌ بن پیت ته‌، هه‌ره‌ پشتی مرنا ته‌ دئ نه‌و به‌ایی ته‌ مینیت، هه‌ره‌ و که‌یغه‌کا مه‌زن یا بوو خه‌لکی چیبوی دئ ل به‌ری خه‌ما ته‌ راکن ل کیری چیبیت دی.

و هوسا گلگامیش (۷) روژا و (۷) شه‌قاب گری ما و نه‌نکیدو ل به‌رسینگی وی ما، هه‌تا کرمه‌ک ژ ده‌قئ نه‌نکیدوی ده‌رکه‌فتی، ل وی ده‌می بریار دا ته‌رمی نه‌نکیدوی قه‌شیرن گلگامیشی بریار دا هه‌می خودانکارین خو کو په‌یکه‌ره‌کی ژ زیر و مه‌رجانا بوو نه‌نکیدوی دروست که‌ن.

گلگامیش پشتی مرنا نه‌نکیدوی گه‌له‌ک بی‌ زار دبیت و ژلایه‌کی قه‌ گه‌له‌ک دترسیت چاره‌نقیستی وی وه‌کی بی‌ نه‌نکیدوی لی‌ به‌یت، له‌وا قه‌کولینیت خول سهر نه‌مری ده‌ته‌ن، دیتنا وی نه‌وه‌ که‌سه‌کی خودان شیان و ژته‌پاتی نابیت بمریت، ده‌ست هه‌قیته‌ قه‌کولینا خو، بوو وی چه‌ندی نه‌ف قه‌کولینه‌ یا سه‌رکه‌فتی بیت، پیدقیه‌ نه‌و که‌سه‌کی بینیت، کو نه‌مری‌ بده‌تی نه‌وژی ئوتونا‌شتم بوو، ل ده‌می لی‌گه‌ریانا خودا گلگامیش خوداوه‌ند سیدوری دبینیت و داخازی ژئ ده‌ته‌ن هاریکاری وی بکه‌ت، سیدوری گه‌له‌ک ناموژگاریا بوو گلگامیشی دبیت، دبیتتی چ مروفا نه‌مری بو‌ نینه، ژ بلی خوداوه‌ندا نه‌فجا بزقره‌ باژیری خو، ژیانا خو یا بکه‌یف و خوشی تمام بکه‌ بکه‌یف و خوشی ته‌مام بکه‌، چونکه‌ دئ هه‌ر روژه‌کی باه‌را مرنی‌ بی‌، لی‌ نه‌ف ناخفتنه‌ سهری گلگامیش ناگرن بی‌ رژه‌ ل سهر ناخفتنین خوسیدوری ریکا ئوتونا‌شتم نیشا دده‌ت، ده‌می گلگامیش وان ریکیت دریز و ده‌ریا

ده‌ریاس ده‌ته‌ن، ل دو‌ماهی‌ی (ئوتنا‌شتم) دبینیت و هه‌می چیروکا خو بو دبیت خو و که‌له‌ک رژیا وی ل ئوتنا‌شتم رازیدبیت کو هاریکاریا وی بکه‌ته‌ن ب مه‌رجه‌کی کو (گلگامیش) بو ده‌می (۹) روژ و (۹) شه‌فا نه‌ نقیت دا بیته‌ که‌سه‌کی نه‌مر، لی‌ گلگامیش دتاقیکرنا خودا ب سه‌رکه‌فتی، به‌لی گلگامیش هه‌ر بی‌ رژیو کو ده‌لیقه‌کا دی بده‌تی، دلی هه‌قئینا (ئوتنا‌شتم) دمینیته‌ ب (گلگامیش) ی قه‌، داخازی ژ ئوتونا‌شتمی ده‌ته‌ن کو هاریکاریا وی بکه‌ته‌ن، نه‌ف جاره‌ ئوتنا‌شتم رازیدبیت جه‌ی وی گایی سحری ل بنی ده‌ریایی نیشا دده‌ته‌ن، نه‌گه‌ر بده‌ست خو‌فه‌ ئینا نه‌و دئ دقه‌کولینا خودا سه‌رکه‌فتی، گلگامیش دجیته‌ بنی ده‌ریایی، گیای دینیت، به‌لی دبیت نه‌ف نه‌قی گیای بکارناینم تا نه‌ز بگه‌مه‌ باژیری، ب که‌سه‌کی دانعه‌مر بکارینم کا چ زبان دقئ گیای دا نین، لی‌ ل ده‌می قه‌گه‌ریانی ماره‌ک نه‌قی گیای دزیتن و دخوتن نه‌وژی دبیتته‌ نه‌مر.

گلگامیش دباره‌کی گه‌له‌ک نه‌خوش و داماینه‌ و ب ده‌ستین قالا دزقریته‌فه‌، به‌لی ژ دویقه‌ ده‌می چاقین وی شوره‌ین باژیری ئوروک دبینن، وی گاقئ بو دیار دبیت کو کاره‌کی مه‌زنی وه‌کی فی دیواری دئ مروفا هیلیتته‌ ساخ.

و ل دو‌ماهی‌ی گلگامیش دزقریته‌ ئورک و گه‌له‌ک کارین باش ده‌ته‌ن و هه‌تا دمیرت خه‌لکی ئوروک بو گه‌له‌ک نه‌خوش دبن.

نه‌ف داستانه‌ وه‌کی نا‌قه‌روک داستانه‌کا ناشویی یه‌، لی‌ خالا سه‌ره‌کی دیار کرنا هه‌قالینیا باشه‌، مرن بوو هه‌ر که‌سه‌کی یا هه‌ی، نه‌گه‌ر ده‌سته‌ه‌لاتا وی چه‌ند بیت، لی‌ باشیا مروفا نامریت.

ژیده‌ر:

۱_ نه‌حمه‌د شاملو: گلگامیش کونترین هه‌ماسه‌ی به‌شهری، وه‌رگی‌ران به‌ چیروک کردنه‌وه‌: نه‌حمه‌د قازی، به‌ریسه‌رایه‌تی چاپخانه‌ی روه‌نبری هه‌ولیر، ۲۰۰۵.

۲_ فـ السواح: گلگامیش، دمشق، ۲۰۰۲.

شیخنی سهنعانی ل کهله دیری ئهسکه ندهری مهکدونی ل گرگوملی شیخادی ل لالشی ئو سهنحاریبی ئاشووری ل خه نسی

خه له کا ئیکر

دیت، ئەقجا نه بهس پیتشه هاتن و گرێژین، بهلکی هه رچی دهات، وان قه هوهیه ک یان چایه ک ژێ بو پیتشکیش دکر. وهک هه رجار برایت من (حسین و خالد و عیسا و مووسا) هاتبوونه پیتشیا من، بهری فان دو سه فهریت دووماهی پیتشیا هه ردهم بابی من ژێ دهاته بهراهیا من، لی پستی سالا ۲۰۰۵، ئهوی خاترا خو ژ مه هه میا خاست و ئیدی هه می جارا نه ز سه ره دانا گوژی وی دکه م. تنی دهیکا من ب وی پیراتیبا خو قه دگه ل برایت من دهیتته پیتشیا من. ده می مرۆف دگه هیتته کوردستانی، چه ند روژه کا مژوبلی و تیریه سه روچاقیت مرۆقیت خو ببینیت، گه له کا ناقتیت وان ناهینه ببرا

دبینم، مرۆف وهکی تهیر و تهوالا ب نازادی دناف پیتیت بای دفریت، له ورا ژێ هه تا گه هشتیمه دیاره کری نه ز نه وه ستیام. نیزیکی سه عهت ۵ ئ سپیدی روژا ۰۶. ۰۵. گه هشتمه تخوی پ کوردستانی، ل قیری هه می تشت ب کوردی بوو، ناخفتن، ئالا، دلپاکژی، قه درگرتن، ناخ، ئاف، هه تا ئه سمانی ژێ ب کوردی باران دباراند. نه ز ل گه له ک تخویبان ده ربا ز بویمه و گه له ک راوه ستگه و خالی ت گومرکا دیتینه، هه ر چه کی ژ فانا مرۆف دچیت، ترسه ک، چ پیچه ک چ گه له ک بو مرۆقی چیدی ت. من ل چ چه ژێ نه دیتیه کو خه باتکاریت وان پیتش مرۆقی قه بهین و بو مرۆقی بگرێژن، تنی ئه ف تشتته من ل زاخو «بره هیم خه لیلیا»

سه عید دیره شی

روژا ۰۵ . ۰۵ . ۲۰۱۱ ئ سه عهت ۲،۰۰ ئەز ل باژیری دويسسیدلورف Düsseldorf ل ئەلمانیا چوومه باله فرخانێ و سیاری باله فری بووم. نهو ده مه کی درێژ بوو من سه ره دانا کوردستانی نه کری. هاقینا سالا ۲۰۰۷ ئ دگه ل مالباتا خو چوو بووم. ئو ژ هنگی وه ره نه هه لکه فتبوو کو جاره کا دی بچم.

روژه ک بوو ژ روژیت بهاری بیت کو نه ز گه له ک چه ژێ دکه م، هه می تشت ب کسکی هاتبوون خه ملاندن. نهو چه ند روژ بوون باران نه دبارین، عه سمان یی ساهی بوو، خه لک ب جلکیت هاقینی ده رده کفتن، سیرانگه و جهیت گه رپانی تژی مرۆف ببوون، سه قایی ئه ف ساله ل ئەلمانیا ژ هه می سالا خو شتر بوو. ب فی سه قایی هوسا، خه لک یی که یفخوشه، گرێژین ل ناچاقیت هه میا دیارن. نه ز بخو ژێ چه ژ فان روژیت هوسا دکه م، لی ده می ریفینگیه کا دویر دکه قیتته بهر من، نه ز هه ر یی ئالۆزم، باوه ر دکه م گه له ک کس هه نه وه کی من ژ سه فه را ئالۆز دبن. لی قی ئالۆزا من یا دوسی روژا بهری هنگی، ژ نیف سه عه تی پتر ل ئه سمانا نه قه کیتشا. پستی نیف سه عه تی نه ز پیتسه سیام کو که یفخوشیه ک یا خو ل دلی من دده ت، نهو ژێ بهلکی نه وه کو نه ز یی بو واری خو و کس و کاریت خو دچم.

ریفینگیا ب باله فرا بو من ئه قینه کا تیدا هه ی، نه ز ئه سمانا دبینم، نه ردی دبینم، نه فرا وه کی تلخیت به فری لسه ریک

قه سرا میرا

جهیت ژ لالشی پیروژتر نهخاسمه ل نک ئیزدیان نینن.

چهند جارا و د چهند دهلیقادا، من سهره دانا لالشی کریه، ههرجار گهلهک تشتا تیدا بالا من راکیشایه، لی فی جاری پتر ژ ههمی جارا پسیار ل سهر لالشی و ژ وی ئولی د فیتریدا ژ کانیا سپی دهردکهفیت، پسیار بو من دروست کرن، لی بهرسقا فان پسیارا پیدفی قهکولینیت گهلهک هوبر و کویرن!

بهری ههر تشتی من دقیت بیژم، کو ئەز دو روحیت پیروژ د فی جهیدا دینم، یا ئیکتی روحا سوڤینی، یا دوی روحا دیروکهکا کهفتار. کوردستانا بهری ب هزارا سالا و ههتا نهو، بیهنا فان ههرد و روحا ژئی دفریت.

دهمی مرۆف دگههیته بهر دهردگههی پهستگهها لالش، بهری ههر تشتی شکلی ماری رهش ل دهستی راستی بی دهردگههی تیتته بهرامبهری مرۆفی، ئەف ماری رهش پتر ههمی نهخش و شکلا مرۆفی د کیشیتته خو، ژ بهرکو گهلهکی بهرچافه و ترسهک ژئی د دیتنا وی دا ههیه. ل فیتر و هسا دیاره کو ماری رهش ئیکه ژدرووڤی □ ت پیروژی ل نک کوردا، ههروهسا ل نک ئیزدیا، ژ بهرکو دهمی ئادهم و حهوا ل بهحهشتی دژیان، تاووسی مهلهک «شهیتانی» خو ئیخسته سهر رهنگی ماری و هاته دبهحهشتیدا، کو حهوا بی و ئادهمی بسهردا بهت، دارا «تویایی» بخۆن. مار ل نک هندهک تیریت سوڤیا بی پیروژه ژ وانا تیرا ب ناڤی «الرفاعیه».

د ئسلامی دا شکل حهرامه، ژ بهر

باعهدری

سهعت ۹،۲۵ دهقیقه ئەم گههشتینه باعهدری. ل باعهدری ئەم ل بهر «قهسرا میرا» راهستاین. قهسرا میرا، میری ئیزدیا حسین بهگی ئاڤاکریه. ئەف حسین بهگه بابی عهلی بهگی یه، ئەوی میری رهواندزی، -میری کوره- سالا ۱۸۳۴ ئی گرتی و پاشی ل گهلی عهلی بهگی کوشتی، کو پشتی هنگی گهلی ب ناڤی وی هاتیه ناڤکرن. ل دویف گوتنیت شیخ زیدوی، دبیریت: ئیتیم و کورنوواجایت ئیزدیا د فی قهسری دا دهاته خودانکر، شیلانهکا مهن مهن تیدا دهاته گپران، «خاتم نیشان» و «تاوس» ل ویری د فی قهسری دا دهاتنه ههلگرتن و دگوتی «خزن رحمان». قهوالا، خاتم و نیشان ژ قهسری دهرتیخستن و ل ناڤ ئیزدیخانی دگپراندن و دیسا دزقپرانده قهسری. خهلی باعهدری روژیهکی بو خزن رحمان دگرن. مالا میری بو وی روژی، گایهک قهوکوش و پاشیفا گوندیا ل ویری دروست دکر. حهسخانه د فی قهسری دا ههبو، گونهکار تیدا دهاتنه حهس کرن.

لالش

نیزیکی سهعت ئیکتی نیڤرو ئەم گههشتینه «لالشی». وهکی ههمی گوندیت کوردا بیت دناڤا گهلیت تنگ و شاختیت بلندا خوبا دکهت. خهلی لالشی ههم ب گرنژین و ههم ژئی ئهجتیمایی هاتنه پیشیا مه، نیرینیت وان گهلهک پسیار تیدا ههبون، لی مرۆف ب چهند سهعتا بسانهی بهرسقا وان پسیارا نزانیت!! ل نک کوردا گهلهک جهیت پیروژه هه، لی

مرۆفی، گهلهک ژئی زوی مهن دبن و مرۆف نانیاسیت، ههچهنده ئەف چهند روژه ب قههبالغن، لی ئەو ژ وان روژیت خوشتن د ژیان مرۆفیدا، ئەو روژ چجارا ناهینه ژبیرکرن.

وهختی ئەز دچمه کوردستان، بهلی ئەز پیکولی دکم کو سهعتهکا من ژئی بهلاش نهجیت، ژ بهرکو وهخت بی کیمه و ئەو کاریت مرۆفی دقیت بکهت، گهلهکن. من دقیت ئەز بچمه گهلهک جها، گهلهک واران ببینم، نهخاسمه واریت دیروکی و شوینوارا و مهکتبهیت کتیبیا.

پشتی چهند روژیت کیم ژ گههشتنی، من و دو برایت خو سهره دانا مالباتهکی ل شاریا کر، کو ئەو مالبات کربیت وان. وهسا ههلهکفت کو شیخ زیدوی باعهدری ژئی ل وی مالی ببینن. شیخ زیدوی گوت: (ئەز و تهنگهزاری مارینی دگهل شاندهکا ئەلهمانی هاتینه، ههکه ته دقیت سهههی دگله مه وهره).

ئهبوو، روژا پاشتر ۱۵. ۰۵. ۲۰۱۱ ئەم فیگهکتین و سهعت ۸،۳۰ ب ریکهکتین. شاندا ئەلهمانی وهسا دانا بو، کو بهری ههمی جها وار و وارگههیت ئیزدیا و جهیت پیروژ بیت ئولی وان و شوینواریت وان بیت دیروکی ببینن. ههژی گوتنی یه بیژم کو سهروکی شاندى کسهکی ب ناڤی Herbert Schmalstieg بو، سالا ۱۹۴۳ ل باژیری هانۆڤهری بی ئەلهمانیا ژ دایک بوویه، سالا ۱۹۷۲ ئی ههتا ۲۰۰۶ ئی ئەو سهروکی باژیرفانیا نیدهرساکسن کو پایتهختی وی هانۆڤهره، بو.

سهنتا مه یا ئیکتی بهر ب باعهدری بو، د ریکیتا ئەم د بهر گهلهک گوندا را بوین، ههر جهی کو تشتهکی ههژی گوتنی ههبا، شیخ زیدوی ب کوردی شوڤه دکر و تهنگهزاری وهردگپرا ئەلهمانی، ههتا ئەم گههشتینه گوندی مامیزدینا، شیخ زیدوی گوت: (من د بچویکیا خودا ل فی گوندی شقانی کارکا دکر و ههردم «کهری» من ژئی د گهل مندابوو، روژهکی تهیاریت سهدامی هاتن و بۆمه هاقبتن گوندی، کهری من بریندار کر!). ژ دهوکی ههتا ئەم گههشتینه چیا بی «زهیرا» ژئی، ههمی چیا بوون، ژ ویری وئقه دهشت دهستپیدکهت.

فئی چهندي ژی دئی بیینی د نکرغانیا (نحت) نسلا می دا شکل یی کیمه، لهورا نکرغانیت بسورمان پویته دایه نهخشیت خورستی وهکی گولئی، کولیلکی و دارئی، کو ئهو ژی ژ ساسانیا هاتیه وهرگرتن، یا کو پتر بسورمانا پویته پیدای، جوانیا خهتییه، نهخاسمه خهتی کوفی. نهفجا ئهم شکلیت مروفا و حیوانا گهلهک کیم ل نک نکرغانیت بسورمان دبیین. لی فئی جاری هونهری نکرغانی ل کوردستانی بو تشتی ب روح ژی کهته پیش چاقیت من، نهفجا نه بهس ل نک فهلا و ئیزدیا، بهلکی ل نک بسورمانا ژی.

ههروهکی بهری نهو من گوتی، ده می مروفا نیریکی ده رگه می مهرقه دئی شیخادی دبیت، بهری هه می تشتا مار دهیتته پیش چاقیت مروفی، لی دناف وئ سیگوشه یا ل سهر ده رگه می و ل بن کفانی ده رگه می نه گهر مروفا باش تینه فکریت، مروفا وئ کوما نهخش و نیگارا نابینیت، ب راستی ژی نهف نهخشه کتیبه کا ده رقه کربه مروفا دشیت گهلهک تشتیت گرنگ تیدا بخوبینیت و شروفه کهت.

لی ل فیری نهز چ شروفه ناده مه فان نهخش و شکلا، ژیه رکو نهفی چهندي ژی فه کولینه کا ژدل پیدقیت، لهورا ب تنی نهز دئی سالوفا وان کهم و ده مه نیاسین، بهلکی بهری من ل سهر فان نهخش و شکلا هاتیبته نفیسین و شروفه ژی ل سهر هاتبنه کرن، لی ههر کهسهک هزرا خو دادریژیت و دیتنا خو بهرچا ف دکهت.

ده رگه می شیخادی پیدقی بو بهری ههر تشتی من بهحسی دیروکا چیکرنا فی ده رگه می، نان ژی بیژین فی نافاهیی کو گوری شیخادی هواندی، کربا، لی د ریفینگیه کا سه رپیدا نهز نهشیم فی تشتی بکه م، لی ههروهکی بهری نهو ژی من گوتی تنی دئی سالوفا وان نهخش و شکلیت من دیتین، که م.

نهز دکارم ده رگه می هو سا پارچه بکه م: پارچا ئیکئی: سیگوشه یا ل سهر ده رگه می

پارچا دویی: کفانی ده رگه می
پارچا سیی: سه رده ر
پارچا چاری: چارچو فی ده رگه می

پارچا پینجی: ستونیت ده رگه می
۱. سیگوشه یا ل سهر ده رگه می: د ناف فئی سیگوشه یی دا، کومه کا شکلا هه یه، د نیقه کی دا خه تیره کا وهکی خاچی ژهل و ژوردا هاتیه دان، ل ههردو رهخیت راستی و چه پی شکلیت دو تاووسا هاتینه چیکرن، نکلیت ههردو تاووسا خاچا خه تیری یا سه ری گرتینه، ههر تاووسه کی ژانا کو تره کا جوان ل سهر ملایه و نکلیت کو ترا دکه فنه سهر پورتکا تاووسا. د نافهرا ههردو تاووسا شکلیت دو شیرا هه نه. ههردو شیرا ده فیت خو داینه بن ختیری و خه تیره هه لگرتییه. ب راستی ژی نهفی کوما شکلا رامانیت گهلهک کو بر تیدا هه نه و پیدقی شروفی و فه کولینی نه.

۲. کفانی ده رگه می: کفانی ده رگه می ب مه رمه ری هاتیه چیکرن، چ نهخش و نفیسین د ناف کفانیدا نین، لی دورانکا کفانی ب گولیت جوان هه تیه نهخشاندن، ئو ل بن کفانیدا، نانکول پارچا سهر سه رده ری دا دیسا نفیسین و نهخشیت بهرکه فتی هه نه: ریزا ئیکئی مارهک ب فره می یی هاتیه رازاندن، دئی بیژری نهو مار زیتره فانی وان نهخش و نفیسینیت ل بن خو دایه، ل ههردو رهخیت راستی و چه پی شکلیت دو روژا هاتینه چیکرن، د نافا قورسیت ههر روژه کیدا شکلی هه یقی هه یه و د ناف ههر هه یقه کی دا ستیره ک هه یه. پاشی د نافه ینا ههردو روژا دا، ب دروستی ل بن سیبهرا ماری نهف نفیسینا خورای هاتیه نفیسین:

بسم الله الرحمن الرحيم
خالق السماو والآرچ
المدفون فی هژا المنزل
محل شیخ عادی الموقر
شیخ ..... سنه ۶۹...

په یقه ک نان دو د نافه ینا په یفا «شیخ» و په یفا «سنه» دا هه بوون، لی بو من نه هاتن خواندن. نهف سال «۶۹...» یی ژی خوبایه کو هژمارهک ژی هاتیه برن، دیاره کو نهو هژمار ژی «۴» کو دبیته دیروکا مشه ختی یا ژدایکبونا شیخادی.

۳. سه رده را ده رگه می: رهخیت راستی و چه پی بیت سه رده ری، ههر رهخه کی چهنده نهخش هه نه، گوله کا مهزن هاتیه چیکرن، ل سهر گولئی دیسا شکلی تاووسه کی چیکریه

و پییت تاووسی کهفتینه سهر تاکیت نازکیت گولئی. ئو ب رهخ گولئی و تاووسی فه قورسی روژه کی هاتیه نهخشاندن و د نیقه کا قورسی دا روژه کا دی یا بچویک تیدا نهخشاندییه، ژ لایی بنی فه، بهلگیت گولئی دگه هه تیروژکیت روژی و ژ لایی سه ریقه تاووسی نکلی خو شورکریه قورسی روژی. د نافهرا ههردو لاییت راستی و چه پی نفیسینه کا کورت هه یه ژ سی ریزیت سی په یف پیک دهیت، هندی نهز هاتمی، نهشیم وئ نفیسینی بخوبینم. ل سهر نفیسینی دا ژی ب بهلگه کی گولئی نهخشاندییه.

۴. چارچو فی ده رگه می: بژلی لایی بنی، ههرسی رهخیت چارچو فی ب نهخشیت جوان هاتیه نکراندن.

۵. ستونیت ده رگه می: سه ریت ههردو ستونیا ب نهخشیت گولا هاتیه نهخشاندن و رهخی دهستی راستی یی ستونی، ههروهکی بهری نهو ژی من گوتی، مارهکی رهش پیقه ژهل د خشییت.

خه نس
خه نس ژی وهکی گهلهک گوندیت کوردستانی، شینواریت دیروکی بیت گهلهک هیزا و بهرکه فتی تیدا هه نه. نهف شینواره ژی بهری ۲۷۰۰ ساله مملک سه نحارییی ئاشووری، ل پاشخوژا هیتلاینه. بهری بجمه دناف چیرا شینوارادا، دئی پیچه کی بهحسی ویری که م، کو نهف مله تیت د ده قهرا روژه هلاتا ناقین دا دژین، ئو نهخاسمه ل کوردستانی، ههر گروپه کی یان دینه کی، یان مله ته کی دقتیت بو خو دیروکه کی چیکهن، ب ویری ژی رازی نابن کو نهو

خه نسى. خه نس گونده كه دكه قيته بهر قهزا (شېخان)، ۳۵ كم ژ ميسلى دويره. سهنحاربيى كورئ سهرگونيى ناشوورى يى دوى، مابهينا ساليى (۷۰۵ ب. زا - ۶۸۰ ب. زا). سهرقه گتريا وهلاتى ناشوور كريبه. ئو د وئ ناقبهريى دا سهنحاربيى ههلامهت و نهخش و نفيسينيت خه نسى نكراندينه. ههروهك ديروكشان دبېژن، هه مى هاقينا سهنحاربيى وهختى خو ل سهر ئاقا تهزى و بايى هوينى قئ سيرانگههئ بؤراندييه.

خه نس دكه قيته بهر تخويى قهزا شېخان (ئيسفنى). دكه قيته سهر رويبارئ گؤملى و ۸ كم ژ ئيسفنى دويره، ديسا شېخان ۵۲ كم ژ باژيرئ دهوكئ دويره، كو شېخان ژى دكه قيته بهر دهوكئ.

ههروهكو د نفيسينيت بزمارى ييت سهنحاربيى ناشوورى دا هاتى، ناقيى خه نسى «خه نيسو» ئان «خه نوسا» هاتيه نفيسين.

كهسى ئيكيى يى كو ئهف شينواره قهديتين و ل سهر نفيسى «Austen Henry Layard» ئاوستين هينرى لايارد». لاياردى د پاهيزا سالا ۱۸۳۹- و زفستانا ۱۸۴۰- سهفر كريبه ئاسيا بچويك و سووربيى و ريككا وى كهفتيه بيرى و ئورفايى و نسيتينى. ئو ۱۰ ئاپريل سالا ۱۸۴۰- گه هشتيه ميسلى. ههيامهكئ دريژ مايه باژيرئ ميسل و گهلهك ژى ل دهقهره بههدينا گهريايه و ديسا چوويه دهقهره تيارى. وى گهلهك شينوار و شكل و نفيسينيت بزمارى قهديتينه، ژ وانا ژى شينواريت خه نسى.

تشتى بهر كهفتى يى كو سهنحاربيى

ئسرائيلى ژى كوردينيا خو ماندهل ناكمن. ل قيرئ ئهز نابيژمه فهلا دقيت هوين ژى كورد بن، ههر كهسهك يى سهرهسته بيژيت ئهز نه ژ قى ملهتى مه، لئ دهمئ فهله خو دكه هيننه ناشووريا، ئهقى چ بنگه هيت زانستى ييت ديروكى نينن، ئهقه پتره ژ ۲۰۰۰ هزار سالا ئهزمانئ ناشوورى مرى و نه كهسى پئ نفيسيه و نه كهسى پئ خاندويه. فان سهدو پينجى ساليى بؤرى، هندهك تيكستيت خهتئ ب زمارى ب ئهزمانئ ناشوورى هاتنه قهديتن و ژ نوى پشتى ۲۰۰۰ سالا شفرت وى هاتنه قهكرن و هاته خاندن، ئهگهر ئهه بؤ چهند پهيشهكيت وهكى ئيك د وى ئهزمانئ كو نهو فهله پئ د ناخفن، كو ئاراميه، ئو ئهزمانئ ناشوورى، بؤ وان چهند پهيشا بيژين، ئهف فهليت نهو ناشورينه، پا دقيت كورد و تورك ژى بيژن، ئهه سوهمرى نه، چمكى گهلهك پهيشيت كوردى ههنه، ئهه پهيش د سوهمريى دا ژى ييت ههين، ههروهسا توركى ژى. ب دهها پهيشيت عهريى و عبرى دشبنه پهيشيت ئهكهدى، بابلى و ناشوورى، لئ ئهزمانئ عهريى نه ئهه ئهزمانه يى ئهه پئ ناخفتين و نفيسين پئ كرى.

ديسا من دقيت بيژم، من ئهف تشته گوت نه ژ بهر ويريى كو ئهه فهلا پئ بشكيتن، ئان ژ بهايى ديروكا وان بينمه خارى، لئ دقيت ئهه د چ دهستودار دا ژايانه، ل سهر وى دهستودارى ديروكا خو قهكولين، چ فهله، چ كورد، چ عهريى و چ تورك ئان ههر ملهتهكئ دى. ئهه ب هه مى بير و باوهرايا خو ديبيژم، مادهم فهله دبېژن ئهه ملهتهكئ جودايينه، وان ئهف ريكه ههلبزات، دقيت ئهه ژى بيژينى بلا، هوين ملهتهكئ جودانه. ئهگهر ئهه جههكى بوخو ههلبزيرن و داخازا دهولهتهكا سهربخو تيدا بكن، دقيت ئهه ريكئ لئ نهگريى. لئ وهختى ئهه ب رهنگهكئ دلينى ديروكا خو شروقه دكهن و ب تهعهصوب خو ب وئ ديروكئ قه گريدهن، ئهه دئ ريكال بهر كور و كچيت خو بهرزهكهن، دئ كهقنه د كيژهفانكهكيدا نه سهر لئ ديار و نه بن.

نهو ئهه دئ قهگهرم سهر مزارا خو: سهعت ۲،۰۰۰ يى نيفرو ئهه گههشتينه

ل ديروكا خو يا ههبي قهكولن، دچن رهه و ريشاليت خو دكه هيننه بهرى سئ-چار هزار سالا و ويژهتر. بؤ ميناك: كورد رهسنا خو دكه هيننه ميديا، ژ بهر وئ چهندئ ژى قئ دكهن، دا بيژن، مه ژى د ديروكيدا دهولهتهك ههبوويه، ههروهكو ئهقى چهندئ ژى چ راستى بؤ نينن، ژ بهركو ناقيى كوردا بهرى ميديا د ديروكيدا هاتيه. گهلهك جارا دئ بينى هندهك نفيسه فان ديروكا ئولئ ئيزديا دكه هيننه بهرى چارهتا پينج هزار سالا. گهلهك نفيسه فانيت عهريى د نفيسينيت واندا دهمئ ناقيى ئهكهديا، ئان بابليا ئان شووريا دهيت، د ناقبهرا دو كئانادا دنفيسن (العرب القدماء). ئهه فهله ييت بهرى هزارا سالا ل كوردستانئ دژين، دبېژن: ئهه ناشوورينه، ئهزمانئ مه ناشووريه، ههر جههكئ د وهختى خو دا ناشووريا حوكوم لئ كرى، نهو دبېژن ملكئ مهيه، ههر شينوارهكئ ناشووريا پاشخورا هيتلاى، ئهه وهسا دادنن كو بابكالكيت وان ييت ناشوورى ئاكارينه. جههكئ وهكى خه نسى و هه مى وان جهيت دى ييت ناشوريا دهوسا خو تيدا هيتلاى، وهسا هزر دكهن كو هه ما ييت وانن. ب راستى ئهقه هندهك خياليت دلينى (عاتفى) نه، مرؤف ب فان خيالا نا گههيه چ راستيى ديروكى. ئهه دببنم كوردستان، ئان بيژن ئهف چياييت كوردستانئ، هيتلينا ديروكا مرؤفاتىيى يا كهقنه، گهلهك قرال و ئمپراتورى و دهولهتا حوكوم لئ كريبه، لئ ملهتى وان چيا ههر ئهه ملهته يى كو ب هزارا سالا يه تيدا ژياى. ههردهمئ دينهكئ نوى د دنيايى دا بهلاف بوويه، خهلكئ فان چيا هندهكا ژئ ئهه دين حهبانديه. شينواريت ديروكى بو مه خويا دكهن كو ئولئ ميترابى ل كوردستانئ بهلاف بوويه، ديسا ئولئ زهردهشتى و دهسهكئ دريژ ژى خهلكئ ئهف دينه حابانديه، پشتى هنگى جهوباتى هاتيه و گهلهك خهلكئ كوردستانئ بوويه جهوى، پاشى فهلاتى هاتيه و پتريا خهلكئ وئ بووينه فهله، دويماهيى بسورمان هاتينه و ئيدى چ ب كوتهكى و چ ژى ب رزا دلئ خو، خهلكئ كوردستانئ پتري چووينه سهر دينئ ئسلامئ، ههتا قئ دويماهيى ژى جوهييت كورد ههبوون و پشتى چووينه

دبیژن ئهو بو سەنحاریبی بیته هاتینه کۆلان، ناڤه‌ریته وان جوړنییا جوکیته بچوکیته ئاڤی هه‌نه، ب ریکا وان جووگا ئاڤ دهاته جوړنییا، هندهک ژ وانا گول تیدا دچاندن و هندهک ژ تژی ئاڤ دکرن، دا کو دیمه‌نه‌کی جوان بکه‌ڤیته پیتش چاڤیته سەنحاریبی.

***

خونده‌فانیت هیژا: ئه‌فا مه‌ نڤیسی «خه‌له‌کا ئیکی» بوو. د خه‌له‌کا دویی دا، دئ ب دریزی ل سەر گوندی «که‌له‌دیری و شیخی سەنعانی و یارا وی سەرته‌می» ئو پاشی ل سەر «گرگۆملی» و شه‌ری ئه‌سکه‌نده‌ری مه‌کدۆنی و داریوشی فارس» نڤیسم. د فان هه‌ردو مزارادا تشتیت نوی و گه‌له‌ک به‌رکه‌ڤتی تیدا هه‌نه.

هاتیه‌ نه‌خشاندن و دبیژن ئهو شکل بی «ئاشۆری خودایه». ل ره‌خی دی ئانکو به‌رامبه‌ری سەنحاریبی و ئاشۆری خودا، دو هه‌لامه‌تیت دی هه‌نه، ئیک ژ وانا که‌سه‌کی نیزیکی سەنحاریبییه، بی دی ژ ئه‌وه بی کو سه‌ره‌ڤه‌گپریا کاری ل خه‌نسی کری، دیاره کو ئه‌و ژ هه‌ر ژ که‌سیت نیزیکی مه‌لکی یه.

ل بن پیته فان هه‌لامه‌تا دو حیوانیت شکی وان وه‌کی «تشتیرا» هه‌نه، سه‌ریته وان دبلندن و به‌ژنیت وان وه‌کی تیری راستن، ژ لایه‌کی پیته عه‌شتاری خودا ل سەر پشته تشتیره‌کی نه، ژ لای دی بیته سه‌روه‌ره‌کی دی ل سەر پشته تشتیرا دی نه. من گۆت شکی فان هه‌ردو حیوانا وه‌کی تشتیرانه، لی دبیته ژ نه تشتیر بن، به‌لکی دو حیوانیت خورافی بن.

ل بن به‌ره‌ڤه‌ریزا که‌ڤری، هه‌لانه‌کی پان و مه‌زن ژه‌هل و ژۆردا پالا وی ل به‌ته‌نی یه. ل سه‌ری هه‌تا بنی هه‌لان بی تژی «جوړنی» یه. (د که‌ڤندا جوړنی ل سەر هه‌لان و که‌ڤر و به‌را دهاتن کۆلان، ئه‌ڤ جوړنییه ژ جوهرنییا مه‌سترن، ئاڤیته بارانا تیدا دپه‌نگیته. ئه‌و ئاڤ د وان جوړنیادا ده‌مه‌کی دریز دما و بو ڤه‌خاریته دهاته هه‌لگرتن). ل سەر ڤی هه‌لانی گه‌له‌ک ژ فان جوړنییا هه‌نه و

ل گه‌لیی خه‌نسی کری جوویه‌کا ئاڤی ژ رویباری گۆملی ب دریزیا ۸۴ کم کیشایه باژیری نه‌ینه‌وا، هه‌تا نه‌و ژی شینواریته وی جووی ماینه، هه‌ردو ره‌خیت جووی دیوار کرینه و دیواریت وی ب به‌ریته گه‌له‌ک مه‌زن داناینه. د ڤی سه‌ره‌دانا خودا من ئه‌ڤ جوویه باش دیت و شکل ژی بو گرتن. هه‌ره‌ک د سه‌ری من دا بوو، کو ئه‌گه‌ر مرۆڤ شیاپا لدویڤ ده‌وسا ڤی جووی چووبا هه‌تا دگه‌هسته به‌تاری وی، لی ئه‌ڤه ژی نه یا بساناھی بوو. ئه‌ڤ کاری سەنحاریبی کری، شامیرانی دئینیه‌ته بیرا مرۆڤی. شامیرانی ژی به‌ری وی ب هزار سالا «جوو» ژ به‌حرا وانی کیشاینه باژیری وانی.

د گه‌لیی خه‌نسی دا، ل هندافا ئاڤی چه‌له‌کی مه‌زن و دریز و به‌ردریایی هه‌یه، ل سەر دیواری وی چه‌لی که‌ڤال و هه‌لامه‌ت و شکلیته حیوانا ب حنیره‌ندییه‌کا بلند نه‌خشاندینه، هه‌لامه‌تیت دو شیران دی بیژی بی زیره‌فانیا گه‌لیی خه‌نسی دکهن، دیسا هه‌لامه‌تیت هندهک قومانداریته ئاشووری.

هه‌ر د ناڤه‌ینا فان هه‌لامه‌تا پتر ژ ۱۳ کوله‌کیته بچوبک و مه‌زن هه‌نه، وه‌سا خۆبایه کو د وان کوله‌کا ڤا ل ژۆڤه جه‌ی روینشتنی ژی هه‌یه.

د ده‌رگه‌هی گه‌لیی خه‌نسی دا دو هه‌لامه‌تیت مه‌زن پیته دو گایته باله‌ڤر هاتینه چیکرن، گایه‌ک ژ وانا بی ڤه‌ره‌سیای و که‌تیه د رویباری دا، ئیک هیشتا نه که‌ڤتییه. ئه‌ز چوومه هندافا وی گایته که‌تیه د رویباری دا و من شکل بو کیشان و وه‌سا دهاته پیتش چاڤیته من کو ئه‌ڤ گایته باله‌ڤر بی ب رح و گیانه، هه‌ر هنده دی د رویباریدا خه‌ندڤیت.

گایته باله‌ڤر، ب سۆمه‌ری دگۆتی «لاما» ب ئه‌که‌دی دگۆتی «لاماسۆ»، راماڤ پی «پارتزقانیا خودایی» یه، پتیریا جارا ژ پیته ل سەر پیا ده‌یته دانان.

ئه‌گه‌ر مرۆڤ هویر بنیتر یته وی که‌ڤری مه‌زن، ئه‌وی وه‌کی که‌ڤاله‌کی گر ژ دویڤه دیار دکه‌ت، دی هندهک شکلا ل سەر بینی: هه‌لامه‌تی سەنحاریبی ئاشۆری بی ل سەر هاتیه‌ نکراندن، شکه‌کی دی ل پشت وی هه‌یه، گوپاله‌کی دریز و خه‌له‌که‌یه‌ک ده‌ستیدانه، شکی مه‌لکی د وی خه‌له‌کیتدا

رونکره‌ک

ده‌ژمارا بوری (۶۳) یا سیلاڤ و دبه‌ره‌ری ۱۲ و ۱۳ دا بابه‌ته‌ک ل دوور ره‌وشا گوزاریا سه‌رسنگی بلاڤ ببوو کو ئه‌و بچو هه‌ڤه‌ڤه‌یشینه‌ک بوو دگه‌ل هیژا نه‌یاس عه‌بدو لا حسن، ریڤه‌به‌ری ریڤه‌به‌ریا گه‌شت و گوزاری ل سه‌رسنگی و ناڤه‌ری ده‌ڤی هه‌ڤه‌ڤه‌یشینی دا ب دوور و دریزی ل دوور به‌حسی ره‌وشا گوزاری ل ده‌ڤه‌ری کریه و گه‌له‌ک کوژیی ره‌وشا گوزاری روهرنکرینه، لی ب شاشی ڤه‌ چهند په‌یڤه‌ک هاتیه‌ خاری و یا راست ژی ب ڤی ره‌نگی یه (ده‌ڤیا ئه‌و کار نه‌هاتبا کرن و یا باش ئه‌و بوو ب هنده‌ک ریکیته دیتر و نه‌رمتر هاتبا چاره‌کرن) داخازا لیبوریی ژ خونده‌فانین سیلاڤ دکه‌ین

ریکراوین جفاکی چاوا دهینه پیناسه کرن؟

ب: ناسر منبهری

نه‌نجام بدهین نه‌قیه کو حکومت، یان ژی داییکا ریکراوان گه‌له‌ک جارن هیتزا خو ژبو کونترۆل و داگیرکرنا ریکراوین جفاکی بکار دینیت. گه‌له‌ک حکومتان دیکتاتۆری ب ریقه برینه. بیگۆمان پیدقیه دادگه‌ها همر وه‌لاته‌کی ژ حکومتی ب تهمامی سهره‌خو بیت دا بشیت پیشیا گنده‌لیا نابووری و سیاسی بگریت.

تیگه‌ها سییهم (مولوکولی molecular):

تیگه‌ها (مولوکولی molecular) ناخاویت هموو ریکراوین جفاکی تنی د چارچۆقه‌یا هه‌قیه‌یمانیا وان دگهل ریکراوین دی پیناسه بکته. همر ریکراوه‌کی ب رهنگه‌کی ژ ریکراوین دی سهره‌خۆیه. به‌لنی کۆمه‌له‌ک ژ ریکراوان ل چارچۆقه‌یا سیسته‌مه‌کا ئیکگریتی هاتینه بجیه کرن. ده‌ولت - نه‌ته‌وه‌یین لیسبه‌رال دیموکرات ل ههمبهر ریکراوان خۆدان نیهراندنه‌کا مولوکولی نه. وان ده‌ولت - نه‌ته‌وه‌یان، گه‌له‌ک ریکراوین گشتی و تاییه‌تی وان هه‌یه کول بن چاقدیریا ریکراوا داییک واته حکومت درتیری ب خه‌باتا خو ددهن.

نیهراندنا گشتی به‌روفاژی نیهراندنا مولوکولی ل سهر وئ چهندی ته‌که‌ز دکته کو پیدقی نینه ریکراوا جفاکی تنی دچارچۆقی داخواری و پیدقی ریکراوین جفاکی کار بکهن. بۆ نمونه ریکراوین نیقده‌وله‌تی وه‌ک ریکراوا نه‌ته‌وه‌یین ئیکگریتی و پۆلیسا نیقده‌وله‌تی قادا کاری وان تنی دچارچۆقی جفاکه‌ک، یان ده‌وله‌ته‌کی نینه.

پسیاره‌ک ل قیری ده‌یته پیشیا مه، نایا ریکراوه‌ک ژ جفاکی سهره‌خویه، یان نه؟ نایا جفاکه‌ک دشیت بی ریکراو ژيانا خوب ریقه بهت؟ نایا جفاکه‌کا بی ریکراو دجیهانی دا هه‌یه؟

جفاک نه‌شیت بی ریکراو بیت. همر جفاکه‌ک خودان چهندین ریکراوه و ب وان ریکراوان هه‌ دشیت بهر ب جفاکی بوونی هه‌ بجیت.

به‌لنی تیگه‌هی (پارچه atomistic) ریکراوی پیناسه ناکته. نایا په‌یوندا کیریاری ل ناچه‌را نه‌ندامین گرۆبه‌ک کول بن په‌یمانیه‌کا جفاکی دا کۆم بووینه دشیت ریکراوه‌کی نا‌فا بکته؟ نایا نه‌ف په‌یوندا کیریاری تنی تیر دکته؟ نایا زانکۆبان، ده‌وله‌تان، و کۆمپانین بازگانی کو گرتدانا وان بین کیریاری ناچه‌را نه‌ندامی وان هه‌یه و ژبو خو په‌یمانیه‌ک ئیمزا کرینه وه‌ک ریکراو ده‌یته پیناسه کرن؟

تیگه‌ها دوویهم (گشتی holistic):
تیگه‌ها (گشتی holistic) نا‌قی وئ بین دی پیکه‌ته‌گری - توانا گه‌ری یه. نه‌ف تیگه‌هه‌ ل سهر په‌یوندا بین نا‌خۆیین ریکراوا (کو دشین وه‌ک پیکه‌ته‌ ب نا‌ف بکهن) و په‌یوندا ده‌رقه‌یی یا ریکراوی (کو دشین وه‌ک شیان ب نا‌ف بکهن) ل گهل پیکه‌ته‌یین دن بین جفاکی ته‌که‌ز دکته.

هنده‌ک ژ لایه‌نگرتن وی تیگه‌هی هه‌ول ددهن پایداریا گشتیا سیسته‌مین جفاکی شروقه‌ بکهن. نه‌ف تیگه‌هه‌ به‌روفاژی تیگه‌ها پارچه‌ بوونی، ژ کسه‌یته و هۆکاری کیریاری نا‌هیتته ده‌سپیکرن، به‌لکو ژ شروقه‌یا گشتیا سیسته‌می بهر ب شروقه‌یا کیریاری کسه‌یته ل سیسته‌مه‌کا جفاکی دجیت. بهر وئ چهندی ریکراوا‌کا مه‌زنتر ژ هه‌یه کو ده‌ولت و حکومت ده‌یته ب نا‌ف کرن و رۆلی خو بی بهرچا‌ف د تواناسازی ریکراوین دن بین جفاکی دا هه‌یه.

نمونه‌یا نۆرگانیکی ئیک ژ نا‌فداترین پیناسه‌یین ریکراوانه، واته ریکراوین جفاکی وه‌ک نۆرگانی جسته‌یا مروقی نه و همر نۆرگانه‌ک کاره‌کی نه‌نجام ددهت و ل چارچۆقه‌یا ساخله‌میا گشتیا جسته‌یا مروقان بزاقی دکته. چو نۆرگانه‌کی سهره‌خۆ نۆرگانه‌کی دی نینه. ریکراوین جفاکی دچارچۆقی ساخله‌میا جفاکی کار دکهن و ب ریکراوین دی هه‌ دگرتداینه.

بیگۆمان ل نیهراندنا ئیکه‌م دا ره‌خنه‌یه‌کا سهره‌کی کو دشین ل سهر نه‌قی بابه‌تی

داکو بشین ریکراوا جفاکی ژ فورمین دی بین جفاکی جودا بکهن پیدقیه چار تاییه‌تمه‌ندیان ل بهر چاقان وه‌ریگرین:

- پیکه‌ته‌ کله‌تور - سیسته‌ما جزاکرنی - شیان

همر ریکراوه‌ک خودان پیکه‌ته‌یه‌کی جودا ژ رۆلین وی یه. نه‌ف رۆله‌ ئه‌رک وشیانان دیاردکته. همر رۆله‌کی گرتدای ب هه‌قدوونه، واته دسیته‌مه‌کا (ژۆر بو ژیر) هاتینه ب جیه کرن و ده‌سپیشخه‌ری و پیکه‌ها وان بین تاییه‌ت هه‌یه. همر رۆله‌کی ژبو پیکه‌تیانا نارمانجا نه‌ساسیا ریکراوی هاتیه دیارکرن، ژیره‌ وئ چندی په‌یوندا وان یا ریک و پیک و ب سیسته‌م هه‌یه. کۆمه‌له‌ک ژ وان رۆلان ب پیکه‌ته‌ ده‌ینه هژمارتن. لایه‌نی نه‌ئاشکه‌را و نه‌ فهرمیا ریکراوی، کله‌تور ده‌یته ب نا‌ف کرن. کله‌تور ریکراوی ژ هزرونخ و نه‌خلاق و مه‌عه‌ویات، یان ژی (رۆحا) ریکراوی پیک ده‌یت. کله‌تور همر ریکراوه‌کی دیار دکته کو نه‌ندامان چاوا و هه‌تا چ راده‌یه‌کی بزاف و تیکۆشینا وان هه‌یه.

سی تیگه‌هه‌ سه‌باره‌ت ب واته‌یا ریکراوی هه‌نه:

- تیگه‌ها پارچه (atomistic) - گشتی (holistic) - مولوکولی (molecular).

تیگه‌ها ئیکه‌م (پارچه atomistic):
باشترین نمونه‌را (پارچه atomistic)، نیرینا (هه‌قیه‌یمانیا) یا «ده‌یقید لۆنیه‌». هه‌قیه‌یمانیا ژلای نیرینا لۆنیه‌سه‌ هه‌نده‌ک یاسا و ده‌ستورن کو ریه‌رایه‌تیا کیریاری دکهن و دینه نه‌گه‌را هه‌فتاهه‌نگی ناچه‌ری مروقان دا. (پارچه atomistic) دتیگه‌هاخودا ب هنده‌ک کیریان ناچه‌را مروقان ده‌یته گۆتن، واته مروقان وه‌ک نه‌نجامده‌ری کیریاری بنا‌ف دکته و وان وه‌ک نا‌قه‌ندا نرخنی نه‌خلاقی ده‌هژمیریت. ژیره‌ وئ چندی نرخین ریکراوین جفاکی نرخین جودابووی ب نا‌ف دکته. پیدقیه ریکراوان باشترین شیوه‌ داخواری و پیدقیه نه‌ندامین خو ب پارتن.

پهرتوکخانه ل میرگه ها به هدینان

محمد عبدالله نامیدی

ل سهر دهمی میریت میرگه ها به هدینان ل گوپیتکا زانین و زانیاری بوویه و بابه تین عهقلی و همر وهسا ب مهزنتین قیبله گه ها زانا و رهوشه نیبری و توره قانا بوویه و هژماره کا مهزن ژژاناو کهسانین بسپور دوارئ زانست و زانیاری دا سهرئ دگرن و ل کوچکا وی ناماده دبوون و گیتگه شه ل سهر بابه تین مفا دگرن، میر و سولتانین نامیدی پشته قانیا سهدان زانا دگرن ژ بو دانانا پهرتوکا و پاره دانئی بو نقیسینا دهست نقیسیا و زانا نهف دهست نقیسه دگرنه دیاری بو سولتان حوسهین، یان نهقیی وی میر بهرام پاشایی مهزن نهوئ ل سالا (۱۷۱۴) ی زاینی و تا (۱۷۶۸) ی زاینی حوکمداری یا وی فه کیشای و بوویه و سولتان حوسهین کرینه دیاری بو زانینگه ها قویه ها و مورا خولئ دا و ب سهده ها ماموستا و قوتابیین زانینگه هئی مفا لی وهرگرتی یه و خویندی نه .

• پهرتوکخانا زانینگه ها قویه ها :-
ل دویف ژتدهرین دیروکی وهکی بوومه فه دگین دبیژن (۲۰۰۰) دوو هزار دهست نقیس ل فئی زانینگه هئی هه بوینه و هه میا مورا سولتان حوسین نهوئ ل سالیئ (۱۵۷۶-۱۵۳۴) حوکمرانی ل ل میرگه ها به هدینان کری تیدا بوون و مورا وی ب فئی رهنگی ل سهر نقیسی بوو (الواسق بالملک الناس سلطان حسین بن حسن العباس) و ل سهردهست نقیسه کی دبیژیت (نهف وهخفه یی زانا و دادوهر سولتان حوسهین کورئ خودئ ژئ رازی حسهن بهگ حاکمی نامیدی ل سهر زانینگه ها سولتانی نهوا نافاکری وهخفه کی د روست و شرعی و پهسند کری یه و مانا پهرتوکا د پهرتوکخانی دا ، ب مهرجه کی نهف وهخفه سی رۆژا ژتدهتر ژ پهرتوکخانا زانینگه هئی نه دهرکه فیت و دیسا دروست و بی کیماسی بزقرنیت)

و ل جهه کی دی دا دبیژیت (خودانی جیهانی نهمرئ مه ب باشیی و قهنجیی دکهت نهف وهخفه یی سولتان حوسهین کورئ حسهن بهگئی نامیدی بو زانینگه ها هاتی یه نافاکرن ل جهه کی پیروز...
ل جهه کی دی دبیژیت کو هاتی یه

فه گوهاستن ژ (نهحمه د موفتی) کو نقیسینه کا ل نک بابی خو دیتی یه، سولتان حوسهین ل سهر نقیسی بوو (نهز فئی پهرتوکئی دکه مه دیاری ژ بو زانینگه ها قویه ها نهوا هاتی یه نافاکرن ل نک مهزائی نیمام مهحمه مد باقر کورئ عهلی رزایی ناقدار) .

بهلی مخاین ل سالا (۱۹۱۹) ی زاینی هیزیت ئینگلیزی ب هاریکاریا تیاریا تاوانه کا مهزن کر نهوئ ب سووتنا پهرتوکخانا قویه ها یا دیروکی و ناقدار ل نامیدی و همر ل هه مان سال هیزیت ئینگلیزی پهرتوکخانا میرگه ها بابانیا ل سلیمانیی سووت.

ل پهرتوکخانا مهزن یا قویه ها نهوا هزاره ها دهست نقیس و پهرتوک تیدا ههین ، هه می هاتنه سووتن تنئ (۴۰۰) دهست نقیس (مختوته) لی رزگار بوون، نهو ژئ (محمد شکرئ) موفتییی نامیدی نهف دهست نقیسه ته سلیمی (موزه خانا عیراقئ) کرن و تانوکه ل (دار مختوتات) ل باژئری بهغدا ماینه.

پهرتوکخانا سهدایی خانی ل نامیدی :-
مهدره سا زاهدیی کول سالا (۱۳۲۸) ی زاینی مری یه و وی نهف مهدره سا دامه زرانندی یه و پاشی میر سهدی خان میرئ نامیدی نوژنه نکره و ناقتی خول سهدرانا یه نهو ژئ ل سالا (۱۶۱۵) ی زاینی و پشتی هینگئی بوویه مهدره سا جهدیده و نیژیکی (۱۰۰۰) هزار پهرتوکان د پهرتوکخانا وی دا هه بوون و ل سالا (۱۹۱۹) ی زاینی فلهین تیاری سووتی یه تنها (۳۵) پهرتوک ژئ رزگار بووینه نهو ژئ نهقین مهلا (یه حیایی مزویری) برینه نک خو وهکی وان دیارگری کو نهف پهرتوکه نه هاتبوونه وهصف کرن ژلایی باپیرو و انقه، بهلی مولکن مهلا (یه حیایی موزیرینه)

• پهرتوکخانا مراد خانی ل نامیدی :-

مهدره سا مراد خانی کورئ (میر حسهنی) نهوا ل نیژیکی دهرگه هئی زیبارئ ، پهرتوکخانه کا بهرفره هه بوویه، پتر ژ (۱۰۰۰) هزار پهرتوکان تیدا هه بوون و هه می هاتبوونه مور کرن ژلایی (میر مراد خان بهگئی نیکی) کو بقی رهنگی مور کربوون :-
(الواسق بالله المنان عبده مراد خان)

ب درتراهیا دهمی نهف پهرتوکه هه می پیچ و پهلاچه بوون و بهرزه بوون.

• پهرتوکخانا (نیمام قاسم) ل نامیدی :-

مهدره سا (میر غه یاسه دین قاسم) کورئ (بهاو الدین) ل سالا (۱۳۸۲) ی زاینی دامه زرانندی یه و پهرتوکخانه کی لئ دانایه هه می رهنگین زانستا تیدا هه بوون و نهف پهرتوکه هه می بهرزه بوون

• پهرتوکخانا ناکرئ :-

ل مهدره سا ناکرئ پهرتوکخانه کی هه بوویه، دکتور (داود چله بی) دبیژیت ل سهرده می وی ژئ مابوون ل سالا (۱۹۲۷) ی زاینی کو (۱۳۰) پهرتوک تیدا هه بوون .

• پهرتوکخانا مایی :-

مهدره سا گوندئ مایی ل دهقرا بهرواری بالا ، ل سهر دهمی میر حسهنی کورئ سهدی الدین بهرینی نهوئ ل سالا (۱۴۶۵-۱۵۳۴) ی زاینی حکمرانی ل میرگه ها به هدینان کری مهدره سا گوندئ مایی دامه زرانندی یه و پشتی وی و نهقیی وی میر قویاد بهگئی کورئ سولتان حوسهین نهوئ ل سالا (۱۵۷۶-۱۵۸۳) ی حکمرانی ل میرگه ها به هدینان کری مهدره سا مایی نوژنه نکرئ یه فه پهرتوکخانه کا بهرفره لئ دانا بوو لئ ل سالا (۱۹۲۴) ی زاینی تیاریا پهرتوکخانا مایی سووت و چهن دین پهرتوکیت مهدره سا گوندئ کیسته دگهل هاتنه سووتن.

• پهرتوکخانا بجیل :-

یاسه رب قهزا ناکرئ فه، د. داود جهله بی دبیژیت (کو (۹۰) نوت پهرتوک تیدا هه بوون.

• پهرتوکخانا ره بهتکی :-

مهدره سا گوندئ ره بهتکی ل دهقرا بهرواری ژئری نهوا ل ناقبه را سالیئ (۱۴۶۵-۱۵۳۴) ی زاینی هاتی یه دامه زرانندن ل سهر دهستی میر حسهنی کورئ میر سهدی نه دین نافاکری و نهف مهدره سا خودانا هژماره کا بوویه ، ل سهر فیه هئی (العقائد والنق) و نهفه لیسته که ب ناقتی هژماره کا پهرتوکا نامیدی هاتی نه نقیسی

• (شرح العقائد) موحه دئ کورئ عهباسی (هودانی) سالا (۹۸۹) مشهختی ل

عایشە:

روژنامەشان دىت خودى خامەپەك بىت كۆ زمانحالى گەلى خوه بىت

+ دىتى كادرى راگەھاندنى خودى باگراوھندەك ھزرى چاندى و دويربين بىت
+ روژنامەشان دىت ب وىژدان و نىشتمانپەرورەپشە راستيا بگەھىنىت ئەگەر خو سەرى خوه ل سەر دانىت

سەربور و ژيانا عايشە خلیل يا راگەھاندنى يا كىمە ئەف يەك ژى بو وان كاودانان قەدگەرینیتەفە يا كو مالباتا وئ
ھاقتیە ناڤ قەیرانى ، دىبىزىت لى ب ئاناھیا خودى و ب باومرك مەزن پىشقەجۆن نارمانجا مە،گۆلى چەند ستى و
درى دبەرا شین ببن گۆل دى ھەر خودى بېھنا خوه بىت ستى ژى ھەرچ قاس مەزن ژى ببن ناگەھنە بەژنا گۆلا،ب ھیشیا
كو كوردستانا مە ببیتە بنگەھى راگەھاندنا ئازاد ل روژھەلاتا ناھىن، گوڤارا سلاڤ ئەف دیدارە بو سازكریە

سلىمانى : رەقەند گوھەرزى

عايشە : دى شىم بىژم نەوا يەكەم
پرا دىالكتىك بوويە ژبۆى زمان و
ھزرىن جودا يەكەم سەكۆيا ئازاد بوويە
بو گەھاندنا پەياما خەلكى پلە دوو ئەف
يەك ژى ب چەندىن جاران سەركەتن و
پىشەنگ بوونا وئ تى خوەندن. نەمازە
ئەو يەكەم بوونىن كو خەلكى دەنگى خوه
دايى ل سەر ئاستى ھەرىما كوردستانى
و عىراقى.

سىلاڤ : گەلو كادرى راگەھاندنى
خو ژكلتورى كلاسكى زمان و تىتالى
دەقەركىيى رزگار كرىه؟؟

عايشە : نەخىر ژبەركو ھىژ مە
زمانەكى ستاندر و ھەقگرتى نىنە و
دەقۆكىن دەقەرى ھەر باندىوريا ھەى
لسەر راگەھاندكارى مە ئەف يەك ژى
ھەرتم تى خۆيا كرن لى بەلى ژى ئەو
رىك و شوپ ئەوقاس ژى نەمايە ژبەر
كو ياگرنگ پەيامە و ئەو پەيام ب ھەر
رەنگەكى بىت تى گەھاندن و قام كرن.

سىلاڤ : نەھا ئازاديا روژنامەگەرى
ل كوردستانى ب رەنگەكى گشتى د چ

و ببیتە پىشەنگا يەكەم سازيا بىر و
بوچۆننىن ئازاد و بى تالى بوونا خوه
ژى د قى رەوشا سنوردار و بەرتەنگا
راگەھاندنى دا پارىزىت و خوه ژى دەرياز
بەكەت و نەكەڤىتە بن چ گڤاشتنەكا ھىز
و دەستەلاتەكى.

سىلاڤ : كچ دناف بزاقىن
رەوشەنبىرى و راگەھاندنىدا چەند شىايە
كەسايەتيا خو بپارىزىت؟

عايشە : كچ كارىنەب ئاوايەكى
ھەرى باش كەسايەتيا خوه دناڤا سازىن
راگەھاندنى دە بپارىزن و مل ب ملنى
زەلامان كار بكن.

سىلاڤ : تە چ خواندەك بو نەوا
ھەيە؟

سىلاڤ : رادىويا نەوا چەند شىايە
ب دروستى پەياما ئازاد بگەھىنىت؟
عايشە : ۹۵٪ رادىويا نەوا شىايە
وئ نارمانجى بەنگىڤىت و پەياما
خوه ب ئازادى و سەربەستى بگەھىنىت

باندور ژى هه‌ريين هه‌ى دئ شيم بيترم كو
تيك ژ وان دهنگان دهنگي تاواز سليم,
و يادژى دهنگي فهخريا دوسكى يه.

ئاستدايه ؟
عائشه : باشه ژبه‌ركو چاقدتيره‌كا
جيپهاني ل سه‌ر هه‌رئما مه هه‌يه ئه‌و يه‌ك
ژى باندوريا خوه هه‌بوويه بخوه‌شى يان
نه‌خوه‌شى ژبه‌ر كو ئه‌و كه‌سيين دروشميين
ديموكراتيزه‌بوونئ بلند دكه‌ن دقئى ژ
روژنامه‌گه‌ريا ئازاد ژى نه‌ترسن و ب
گه‌رمى ژى هه‌مببئزا خوه بو فه بكه‌ن
ئه‌گه‌ر ب گراني ژبوئى وان ته‌مام ببئت
سيلافت : تو چه‌ند يا ژكارئ خو
رازى ؟

عائشه : ٥٠٪ ژبه‌ر كو ئه‌ز نه‌شيامه
مبئاني پئدقه تهنئ دوارئ راگه‌هاندنئ
دا كار بكه‌م به‌لكى كارئ روژنامه‌گه‌ريا
من ببئ سنوردار بوويه ئه‌و سنور ژى ب
سه‌ده‌ما هنده‌ك تبتالين نه‌رتنى بوويه
كو دقئى ئه‌ز ئيرو خويكا وان بده‌م و
نه‌چاربم ئالاها چهندين سالتين ژيانا
مالباتا خوه كو گه‌له‌ك بگراني ب سه‌ر
من دا ده‌رباز بوويه تئرى بكه‌م و شف
و روژان بكه‌مه تيك دا سه‌ر ژ نوى
ژيانه‌كا ناقتنجى پئيك ببئم.

سيلافت : پيشه‌رتن ميديايا ئازاد
بو ب ده‌ستقه ئينانا باوه‌رى و متمانا
خه‌لكى ژلايئ هزرى و سياسى ... چنه‌؟
عائشه : راستگوئى, بوئرى, ويژدانه‌كا
زيندى, دادپه‌روه‌رى پاراستنا بها و
مو‌رالتين مروقى ونه‌هيتلانا سنورئ
سانسورئ ل سه‌ر وئ په‌ياما وه‌كى
ته‌دقئى بگه‌هينى ژبه‌ركو خودئى مروف
ببئ دا ئازاد يه‌ك ژ مافيتن وى ژى زمانه
و دقئى ببئ ترس و ئاسته‌نگ په‌يضا وى
دقئى ببئته زمان ئانكو ببئته ره‌شى ره‌ش
ببئته سبئ سبئ.

سيلافت : تو ژ ئه‌دانا كيژ كچا
روژنامه‌شان و ميديا كارا كورد داخبارئ؟
عائشه : براستئ ئه‌ز ژ دهنگي هه‌مى
كچين كورد كو دوارئ راگه‌هاندنئ دا كار
دكه‌ن ببئ رازيمه لئ به‌لئ دهنگين پر

بهري ۱۰۰ سالان ژ بهر کومکوژي رهقین ئیکه مین جاره ل سهرانسهری ئیراقی نهرمه نان نوینه ری خول په رله مانی هه بیت

مه سعود لاوه نند/زاخو

۱۹۹۸ ودره قه شهیی کهنیسا نهرمه نانه ل زاخو بو سیلاڤ دیارکر: ل هه می ئیقارتین شه مبی و ئیک: شه مبی نهرمه ن ل کهنیسی کووم دبن و رپوره سمین خوه یین دینی ب نازادی دگترین وگوت «هه می نهرمه نین کوردستانی سهر ب مه زهه بی نهرتود وکسن». گوت ژی مه قوتابخانه یهک کو وانهک ب زمانی نهرمه نی تیدا قوتابین مه دخوین کوژمارا وان (۸۵) نهرمه نن و ل سالا ۲۰۰۳ هاتی یه دامه زراندن، ناڤبری گوت: دیرا مه ریم عه زراو ل زاخو ل سالا ۱۹۲۳ هاتی یه ئاڤاکن، لی سالا ۱۹۶۸ بو دوو باره هاتی یه ئاڤاکن ژبه رکو ئاخ بوویه، (ئارتوون خه لاتیان) گازنده ژ هندهک مه لایان کرکو دروژین ئینی دا جارن ب خرابی به حسنی (مه سیحیه تی) دکن و ئه م داخاز دکه یین پتر پیکشه ژیان هه بیت و پتر ماموستایین ئینی رولسی پیکشه ژیان بگترین وهکی نهرمه نان ل کوردستانی چ ئاریشه نین، قه شهیی ناڤبری کورسیا نهرمه نان ل په رله مانی کوردستانی گه لهک ب گرنگی دا زانین

ل دویش گوتین خه له تیان مه تران ئاڤاک به رپرستی هه می تانیفا نهرمه نه ل ئیراقی و په ترویک کارکین هه سانی یی هه می نهرمه نا ل دونیایی کو ل پایته ختی نهرمه نیا ئیرقانی دمنیت.

۳۵۰۰ نهرمه ن ل کوردستانی هه نه

ل دویش ئامارتین سه ره وکی لیژنا کاروبارتین نهرمه ن (ئیشخان مه لکون سه رکسیان) بوسیلاڤ دیارکرن به ری ۲۰۰۳ ئی نیزیکی ۲۵ هزار خیزانین نهرمه ن ل ئیراقی هه بوون و به غدا بنگه هتی وان بوو

دناڤه را نه ته وان و ئاینیان دا نینه له وا جاره کا دن زفرینه سه ر دینی خوه. شه فا ئیکی ل سالا ۱۹۱۷ ده می نهرمه ن هاتین ده قه را زاخو ل تاخی گوندکی ل مالا خانا مسته فا داود گه وادی خوجه بوون، ده می بوویه سپیده زهنگا دیری لیدا ئیک ژوان ژخه و رابوو گول دهنگی زهنگا دیری بوو گوت رابن ل قیره ته نایه و ژیانامه یا بی ترسه.

سه رکیس یوسف (۵۸ سال) دبیتیت «باپیری وی بو قه گتیریا ده ما ئه و هاتینه زاخو» مالا حاجی ئاغا و حازم شه مدین ئاغا گه لهک پشته ئانیا وان کر و نه هیلا کهس زورداریی ل وان بکه تن».

گتیرانا رپوره سمین ئولی

نهرمه نا ۳ کهنیسه ل هه ریم کوردستانی هه نه «کهنیسا مریم عه زراو ل زاخو و دوو کهنسین دی ل گوندی ئاڤزیرکی و ل دهوکی و دوو یین دی ژی هاتنه ئاڤاکن ل عه نکاوه و گوندی هه ورزکی».

نهرمه نا دوو قه شه ل کوردستانی هه نه، دیر ئارتوون خه لاتیان ل زاخو و دیر ماسیس هاگوییان شاهنیان ل دهوکی.

قه شهیی کهنیسا زاخو (ئارتوون خه لاتیان) دژی (۴۲) سالیدا و ده رچووی پولا شه شی ئاماده بی یه ل به غدا هه ر ژسالا

نهرمه ن چه و هاتنه کوردستانی؟ رپوره سمین خوه یین ئولی چه و دگترین؟ چه نده نهرمه ن ل کوردستانی نه؟ چه کاردکه ن؟ چه پوستین حکومی هه نه؟ ئایا دخوازن قه گهرن وه لاتی خوه؟ وچ داخازی هه نه؟

۱۹۱۵ سال نهرمه ن هاتن زاخو

ل دویش ژیده رین میژووی نهرمه ن ل سالا ۱۹۱۵ هاتینه کوردستانی و زاخو، ئانکو پشتی کومکوژیا وان هاتیه کرن ژلایی دهوله تا عوسمانیان قه و تیدا ملیونهک ۵۰۰ هزار کهس هاتن کوشتن و ده ربه ده کرن.

زاخو (۱۰ کیلومتران دووره ژ تورکیا) ب بنگه هتی نهرمه نین کوردستانی دهیته نیاسین، چونکه هه ر ژ ده ست پیکا هاتنا خوه کو ۱۰۰ کهس بوون ل زاخو خوجه بوون.

شاره زایه کی میژوویا زاخو دبیتیت «خه لکی زاخو پیشوازیه کا گه رم ل نهرمه نان کر ده ما ئه و ژ بهر کومکوژیا ئوسمانیا ره قین و ل مالین خوه قه شارتن دا نه ئینه کوشتن».

سه عید حه جی سه دیق کو په رتوکا، زاخو که فن و نوی، دروستکریه تاییه ت بوسیلاڤ گوت: ژبه رترسا عوسمانیان گه لهک ژ نهرمه نا ببوون موسلمان وه ختا سپیدی وان گول دهنگی زهنگا دیرا زاخو بوون، بو وان دیار بوو ئه ف باژیره یی ته نایه چه جوداهی

۲۹ سیلاڤ هه بیقانه یه هزار ۲۵ - نهرمه ن

نارام شاهین دیارکرهه زده می چیبونا دهوله تا ئیراقی ئەفه ئیکه مین جاره کورسیهک ل پهرلهمانی بو نهرمه نان بهیته دابین کرن براستی ههمی نهرمن پی کهیف خوشحال بوون

نهرمنین زاخو ناخوژن فهگهرن وهلاتی خود؟ «مه چ جارن هزر ل فهگهریانا وهلاتی خود نهکریه و مه نهقیته فهگهرن، چونکه نهم ل قیرتی بی جوداهیا ناینی و نهتهوی دژین». نارام شاهینی گوت: «ل زاخو پرانیا جارن مرۆف هزر ناکهتن ئەفه نهرمنه نان یان ژی موسلمانه، براستی جوداهی نهبوویه و نینه، لهوا نهم دلخووشین ل کوردستانی، ههروهسا نهرمنی ل مالین خود ب کوردی دناخفن و باش زمانتی کوردی دزانن». ههروهسا سهروکی لیژنا نهرمنه نان کو دناف ژورا وی دا ئالایی وهلاتی وی نهرمنیا ههبوو و وهینهیین پاتریک و مهترانا د ههلاوهیستی بوون گوت نهم ناخوژن فهگهرین، چونکه ژیان ل ویتری گرانتره ژ کوردستانی».

نویسهری نهرمنه نان ژی وهسا هزر دکهتن «نهگهر پشتهفانی ههبیته ژ لایی حکومتی فه و د چارچوئی یاسایی دا مه پی خودشه پهیوهندی کوردستانی ل گهل وهلاتی نهرمنیا ئالو گۆر بکهن د بواری کلتوری، جفاکی، ئابووری».

نهرمن و پیشه

ههروهسا نهرمن ل قتی دهقهری وهک جفاکهک خودان پیشه دهینه نیاسین ژ بهر شارهزایا وان د رستن و چینیا جلیتن کوردی (شل و شهبکان) و کارین میکانیکی، ناسنگهری، بازرگانی و زیرنگری

بچویک یا کاروبارین جفاکی یا ههی بهلی هیقدارین ئیکا مهزتر بوو مه بهیته ئافاکرن، چونکه مللهتی مه زیده دبیت».

دی داخوژی ژ حکومتی کم

نویسهری نهرمنه نان ل پهرلهمانی کوردستانی دیارکر وی پرۆژدهک پیشکشی حکومتی کریه بو نهرمنه نان کو بنگههین رهوشهنبیری و جفاکی بهینه فهکرن.

نارام داودشاهین (۵۷) سال نهدامی پهرلهمانی کوردستانی د داخواینهکی دا بوسیلاف گوت من دقیت بنگههکی رهوشهنبیری و جفاکی بهیت ئافاکرن و من نهو بنگهه ل وان دهقهرین نهرمنی ل دژین بهیته فهکرن و تیتدا بزافین رهوشهنبیری و جفاکی بهینه کرن». نارام شاهین گوت ژی نهم هندهک نهرمن بهری یا کومکوژی هاتینه زاخو دهرهبرین سالتین ۱۶۰۰ زاینی، بهلی ل قیرتی چ جوداهی نینه ژبهرکو نهزخوه ل سالا ۱۹۷۰ هاتی مه ههلبژارتن بو ناف ریزین ئیکهتیا قوتابین کوردستانی، و پاشان ل سالا ۱۹۷۴ بومه پیشمه رگهوههلبژارتن پهرلهمانی کوردستانی دا من ۱۹۸ دهنگ بدهست فه ئینان بخوه دهنگی نهرمنه نان دگههسته ۷۵۰ بوون ل قتی دیاربوو نهبتنی نهرمنه نان دهنگ دایه من بهلکی خهلهکهکی دی ژی دهنگ دابوو من ههتاکو ژ (رانیه) ژی، هژمارا خیزانین نهرمنی ل زاخو دگههسته ۴۳۷ خیزانان، وتهکهزکر «نهم بشیین گوشارهکی ب زمانی نهرمنی-کوردی دهریخن تیتدا کلتوری نهرمنه نا بهیته دیارکرن و بهرچاڤ کرن و پاراستن». نهرمنه نان چ حزب یان ریکخراونین

«نیزیکی ۱۵ هزاران ل بهغدا بوون، نوکه ۵ هزار نهماینه پرانیا وان کوچهر بووینه بو دهرقهی وهلاتی»

ئیشخان مهلکون سهرکسیان دیارکر تا سالا ۱۹۹۰ ئی نیزیکی ۲۰۰۰ نهرمنه نان ل زاخو ههبوون بهلی ههتا ۲۰۰۳ ئی نیزیکی ۱۰۰۰ هزارا ژ وان کوچکرن بو دهرقه و نوکه نیزیکی ۳۵۰۰ نهرمنه ل کوردستانی ههنه کو پرانیا وان ل زاخو نه. و ل سهرانسهری ئیراقی نهرمن پتر ل زاخوو ههنهکو دهرهبرین وی ل دویف قی هژمارتی نه (۱۷۰ خیزان ل سهنتهری باژیری زاخوونه و ۸۰ خیزان ل گوندی ئافزریکی نه و ۹ خیزان ل سیمیلی نه و ۶۰ خیزان ل دهوکی نه و ۹۰ خیزان ل گوندی ههویزکی نه و ۸ خیزان ل گوندی شکهفدهلی نه) ل حکومتی بی بهر نهبووینه.

د ههلبژارتین ۷/۲۵ بین پهرلهمانی کوردستانی وهلاتین نهرمن بو ئیکه مین جار وهک نهتهوه پشکدار بوون، کو ئیک ژ ۱۱ کورسین کوتا بو وان هاتبوو دابینکرن، ههروهسا کورسیهک بوو وان ل جفاقا پاریزگهها دهوکی هاتیه دابینکرن ئەف چهنده ب پینگافهکا گرنگ دهیته زانین ژ لایی نهرمنه نان فه.

ب دیتنا چاقدترین سیاسی دابینکرا کورسیهکی ل پهرلهمانی کوردستانی بو نهرمنه نان پیکه ژبانا نهتهوهیی و یهکسانی ل کوردستانی دسهلمینن. و ئەفه ب مافهکی رهوایی نهرمنه نا دهیته دیتن.

ئیشخان مهلکون گوت: «نهو ژ پوستین حکومتی نههاتینه بی بهرکرن وهک ریفه بهری گشتی بی پهروهردا دهوک و نهز ریفه بهری ناهین خواری مهوهندهک فهمانبهری دی ژی بین دناف دموده زگاین میری ههین».

نویسهری نهرمنه نان ل پهرلهمانی کوردستانی: نهم پیدقی ب هولین جفاکی و رهوشهنبیری نه

سهروکی لیژنا کاروبارین نهرمنه نان تهکهزکر کو وان تا نوکه چ هول و بنگههین رهوشهنبیری نینن، لهوا داخواز دکهن بو وان بهینه دابینکرن. گوت ژی «مه هولکه

سیلاف ههلبژارتیه هژمار ۱۵، نساخ ۲۰۱۱

راگه هندکاری پر بزاڦ ناسر علی ل پاشهرؤژا خودگهریت

شیانین روژنامه‌قانی ل کاری مه‌یدانی دا دیاردبیت

ښه‌گهریه ف وه‌لاتی خو کوردستانی؟

ښه‌خیر من ل بهر نینه ل وی وه‌لاتی ب مینم، به‌لکو دئ زڅرم کوردستانی و دئ هر به‌رده‌وام بم ل سهر کاری راگوهاندنی، لئ نه‌گهر زانکوین کوردستانی پیدڅی من بوون، نه‌زئ به‌ره‌شم وه‌ک ماموستا کاریکه‌م.

سیلاف: کسه‌کی هاریکاری و پشته‌قانی وه‌ک ژبوو چونا څی وه‌لاتی و ته‌مامکرنا خاندنی؟

ښه‌می خهرجییت خاندنی ل سهر کیستی مه‌نه، کو ل ویرئ بخوینم، چ کس و چ ئالیان هاریکاریان نه‌کریه، لئ ب تنئ هیڅیا من نه‌وه باوه‌رناما ماستهرئ وه‌ریگرم.

سیلاف: په‌یفا ته‌ یا دو‌ماهیئ؟

ښه‌سوپاس بوو څی دیداری و سیلاف ژئ ستره‌کا گشه ل ئسمانی روژنامه‌قانی کوردی و داخازا به‌رده‌وامیئ و سهرکه‌فتنی بوو وه‌دخازم.

ناسر علی ژ دایکبوویئ ۱۹۸۲ یه، و دهرچویئ کولیزا چاندنی یه، ل زانکویا دهوک، ده‌می بیاهن راگه‌هاندنی دا کار کریه، وه‌ک په‌یامنیئ بوو تیله‌فریون و رادیویان، دیسان روژنامه و کوه‌اران...

شیان عه‌بدلمه‌ناف/دهوک

سیلاف: نیزیکی ۱۲ سالانه ته کاری

مه‌یدانی هلبژارتی یه بوچی؟

ښه‌مز گه‌له‌ک حمز ژ کاری مه‌یدانی دکه‌م، چونکی بوو روژنامه‌قانی باشته، زیره‌کی و شیانین وی و ناقداریا هر روژنامه‌قانه‌کی دکاری وی دا دیاردبیت.

سیلاف: مه‌زانیه کو ته بریاردایه بچی وه‌لاتی هندستانی، مه‌رم ب چونا ته بوو څی وه‌لاتی چیه؟

ښه‌راسته و چونا من بوو هندستانی مه‌رم پئ نه‌وه ئه‌ز خاندنا خو یا بلند، ئانکو ماستهرئ ل وی وه‌لاتی وه‌ریگرم، هر نه‌قه‌یه

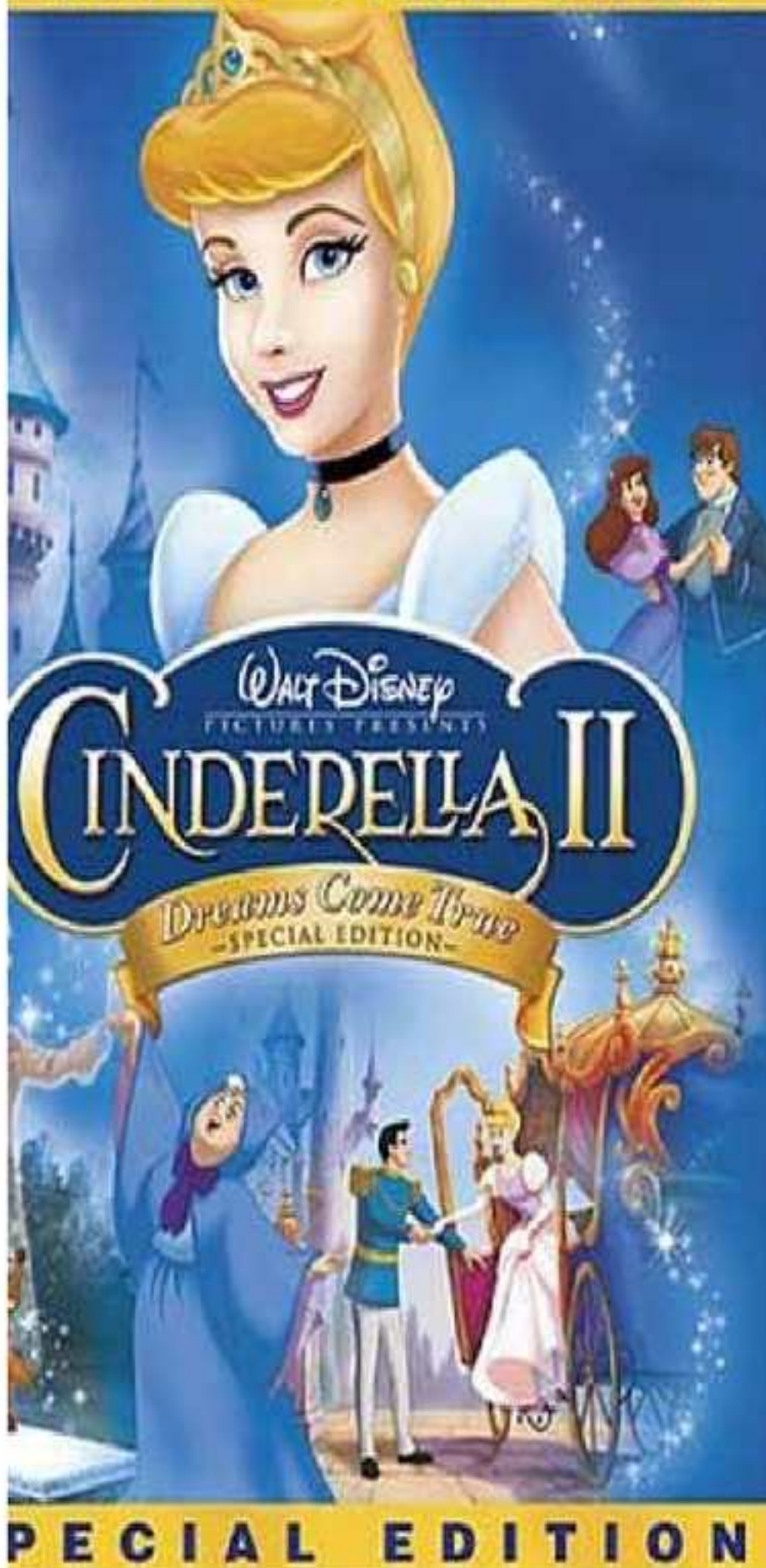
و ل باژیرئ (پونا) و ل زانکویا ((به‌اراتی)) هاتیمه وه‌رگرتن، و ل ویرئ دئ به‌رده‌وامیئ ده‌مه خاندنا بلند بوو ده‌می دوو سالان.

سیلاف: ته بوچی بوو څی قوناغا خاندنی وه‌لاتی هندستانی هلبژارت؟

ښه‌گهرئ سهره‌کی کو بوویه پالده‌ر، نه‌وه بوویه سیسته‌می خاندنی ل هندستانی ب زمانئ ئنگلیزی یه، کو زمانئ جیهانی یه، هه‌روه‌سا ژلایئ دراڅی څه ل هندستانی خاندن گه‌له‌ک نه‌رزانه‌ره ل هه‌مه‌ری وه‌لاتین دیترن جیهانی.

سیلاف: پشته تو ماستهرئ وه‌ردگری، دئ هر ل وی وه‌لاتی مینی یان ته ل به‌ره

LIMITED TIME ONLY

SPECIAL EDITION

پروژه‌یی کار کریمه و دخی فلمی دا جاکي شان رولئ دامه‌زینه‌ری کومارا چینی دگیت کو ناچی وی «سین» ه بریاره جاکي شان یی ب ره‌گه‌زی خو هونکونگی د رتوره‌سمین قیسته‌قالئ دا ناماده‌بیت ل توکیو.

* سندریتا چیروکه‌کا جیهانی یا ب ناڤ و ده‌نگه بریاره کومپانیا فلمسازی یا ناقدار ((والت دیزنی)) بو به‌ره‌م نینانا فلما کوییه‌کی نوی ژفی چیروکی به‌ره‌م بینیت کو کاری دهره‌نینانی دئ ژلایی «مارک رومینگ» فه هیته کرن و سیناریویا وی ژلایی «تالین بروش و مه‌ک کینا» فه ده‌یته نقیسن، هه‌ژییه بیژن کو سندریتا چیروکه‌کا نه‌فسانه‌یی یه و به‌حسا پاداشتیت سه‌رکه‌فتنا دکهت پشتی زولمه‌کا مه‌زن ل سه‌ر کچه‌کی ده‌یته کرن. یاگرنه‌گه بیژن کول ساللا «۱۹۵۰» ی کومپانیا ناچبری ل سه‌ر بنه‌مایئ قئ چیروکی فلم کارتونه‌ک دروست کریو. * نمونه‌یی ناقدار یی به‌رنامئ «تو نمونه‌یی» ((گه‌یلان)) ی پشتی بوویه نمونه‌یی‌کهم سترانا خو دروست کر و

نوچ‌ه‌یین هونه‌ری

ب: پیرس نامیدی

* مالپه‌ری خه‌به‌ر ئونلاین د نوچه‌یه‌کی خودا رادگه‌هینیت کو فلمی میژویی یی ب ناچی (۱۹۱۱) ه ژ رولگیتان و دهره‌نینانا جاکي شان دئ ل پشکا تایه‌ت یا قیسته‌قالا نیف ده‌وله‌تی یا فلمی توکیو د خولا خو یا بیست چواری دا هیته نیشا دان و نه‌ف قیسته‌قاله دئ ب فلمی «سئ چه‌کدار» ده‌ست ب چالاکییت خو کهت. نه‌فه و ژلایه‌کی دی فه فلمی «۱۹۱۱» جاکي شانی دکهل ژانگ لی ب گوژمه‌یی (۳۰) ملیون دولاران نه‌ف فلمه به‌ره‌م نینایه‌و ده‌یته هژمارتن فلمی (۱۰۰) ی یی جاکي شانی و نه‌ف فلمه ل دوور وی شوره‌شی یه نه‌وا کو رابوی ب دامه‌زراندنا کومارا چینی و بو ده‌می (۱۰) ساللا ل سه‌ر قئ

به‌لاشکر ب ناچی « بو دایکم » کو نه‌ف سترانه ژ تیکستا «حه‌مه سه‌عید ئیبراهیم» یه و میلودی ژئ « تارپوس حه‌مه سه‌عید» بو دروست کریمه. بو مالپه‌ری کورد میلودی گه‌یلانی گوت سه‌ره‌رایئ هندئ ژئ من کاری کلیپی بوو نه‌نجامدایه و نه‌ز سوزئ دده‌مه چه‌ژیکه‌رین خو کو کارین باش و بیت پروی سه‌رکه‌فتن بوو نه‌نجام بده‌م.

چىروكا دوو ئاقلا

وەرگىران: شىلان محمد بەروارى

چىروكا دوو ئاقلا ناڧ و نىشانەكە ھاتىيە ھەلبۇرتن ژلايىن نڧىسەر و وانە بىژ و موزىكفانى ئەمىرىكى مارك جونجور دا كومەكا وانەيىن جەماوهرى ئەوتىن ڧەھاتىن ب شىوھىەكى كوميديى گەلەكى جوان و رىك و پىك كو گەلەك ژ ھەڧژىنان تىدا دېرھەڧبۇون.

ھندەك ھەڧژىننىن ژن وەسا ھزر دكەن كو ھەڧژىننىن وان يىن زەلام ھەستى وان ھاتىيە گوھورىن بەرامبەرى وان و يان ب بەروڧاژى، راستى ژى ئەو كوزەلامى دڧىت سەرەدەرىن بكەت وەكى زەلام و ھەروەسا ژنى ژى دڧىت وەكى ژن سەرەدەرىن بكەت، ويا شاشە گەر ئىك ژوان نكولىي ژ مافى يى دى بكەت، چەوا نكولىي ژ سەرەدەرىن زارويان بكەن كو سەرەدەرىن زارويان دكەن، وچەوا نكولىي ل مەزنان دكەين كو سەرەدەرىن وەكو مەزنان بكەن، يان يىن سەرەدەرىن چەوا سەرەدەرىن سەرەدەرىن دكەن گەلەك جارا ب سەرى مە ھاتىيە كو ئەم نەشيا بين زارڧەكرنا دوو رويىاتىي بكەين بوودەمەكى درىژ، چ پى ناچىت دى ژڧرىنەڧە سەرەدەرىن خويا ئاسايى ب ساناهى، و ئەو جوداھيا دنىڧبەرا ژنى و زەلامى دا، جوداھيا رەسەنايەتيا بونى يە. و ئەم نەشيين چارەبەكەين، و ئەڧە دەيتە چەسپاندن بو ھەمى دەمان و چونكى چ پەيوەندى ب جڧاكى يان ب رەوشەنبيرىن يان پەروەردى و ئاينىڧە نىيە، تنى ئاڧرى دانە ب ھندى كو ژ بلى كرنىن ھەين و دەيتە پىش.

ئاڧلى زەلامى چانتەيى و، ئاڧلى ژنى يا توربەند ....

و ئەڧە جوداھىيەكا سەرەكەيە دنىڧبەينا وان دا، ئاڧلى زەلامى ژ چەند چانتكىن گرتى

و ڧاڧارتى پىك دەيت.. وەكو چانتكى مالى و چانتكى خىزانى و چانتكى كارى و چانتكى زاروكان و چانتكى ھەڧالان و چانتكى چايخانى ... ھند و ئەگەر زەلامى تشتەك ڧيا دى بەرەڧ وى چانتكى ڧە چىت و دى ڧەكەت و ب ھوهرى دناڧدا چىت ... و ھەر دەما ئەو چو دنىڧ چانتكى دا ئەو چ تشتەكى دى ژ دەرڧەي وى چانتكى نابىنىت، و ھەر دەما ب دوماھى ھات دى بتوندى گرىت و دىض رايىت ب ڧەكرنا چانتكەكى دى و ھەروەسا... و ئەڧە ژى وى چەندى دگەھىنىت كو زەلام دەما مژويلى كارى خو ھند خو مژويلى وان ئاخڧتىن ھەڧژىنا خوۋە ناكەت، كا چ دگەل زاروكىن وان رويدايە، دەما ترومبىلا خو چاك دكەت كىمتر پويەتى ب وى ددەت، ئەوا دگەل كەس و كارىن وى چى دىت، و دەما تەماشاي توپانى دكەت ئەو ھند پويەتى بوى نادەت كو خوارن يا ل سەر ئاگرى دسوژىت، يان كرىكارى خزمەتىن تەلەفونى يى ل بەر دەرگەھى ئەڧە چەندە راوہستىاي و يى ل ھىڧىي بەيتە ژور و كارى خو بكەت..

ئاڧلى ژنى تشتەكى دىيە .. پىكەھاتى يە ژ كومەكا خالىن توربەند و ڧەبر و پىكڧە گرى دى و دەمان دەم دا و ھەردەم ب بزاڧ .. و ھەر خالەك گرى دايە ب ھەمى خالىن دى تر و وەكو بەرپەرەكى تژى ھەڧبەندى ل سەر تورا ئىنتەرنىتى و لەوا ئەو دىت خارنى چى كەت و ب تەلەفونى باڧىت و تەماشاي زنجىرا تەلەفونى بكەت، دەمان دەم دا، كو بو زەلامى گەلەكا ب زەحمەتە ڧان ھەمى تشتا پىكڧە بكەت و ھەروەسا ئەو دىت بەيتە ڧەگواستن ژ ناوايەكى بو ناوايەكى دى ب

لەز و ھوهرى، بى ي كو چ زەرەرىن مەزن ھەبن، ئەوا ديارە و روھنە دئاڧتىن وى دا ئەوا دئاڧىت ل سەر ئەوا ھەڧسويا وى ب سەرى وى ئىناى و زنجىرا تركى، و كا خەسپا وى چ گوتىي و ئاستى زاروكىن وى ل خواندنى و رەنگ و دىزايىنا كراسى دى ل ئاھەنگا سباهى كەتە بەر خو و بووچونا وى ل سەر زنجىرا» عىشقا قەدەغە» و ھژمارا ھىكا د كىكى دا، ئەڧە ھەمى دىك ئاخڧتئا تەلەفونى دا، يانژى دىك رستا ئاخڧتى دى پىكڧە گرى دەت و دىڧىت، بى ي چ ماندى بوون ژلايى مەژىي وى ڧە. و ئەڧى پتەريا زەلامىن خودان سەر بوور و راھىنەر و شارەزا دڧى بوارى دا نەشيتن بكەن. و يا ب ترس ئەو كو ئەڧ توربەندا بى دوماھىك و ئالوز ھەر دەم يا كارا و ب بزاڧە، ھەتا ل دەمى نڧستنى ژى دا، لەوا ئەم دىبنىن كو خەونىن ژنكا پىتەر رونكرن و ھوهرى تىدا ھەنە ژ خەونىن زەلامان.

ئەوا بالكىش د چانتكىن زەلامان دا... ئەو چانتكەكى ھەي دىڧىن چانتكى چنەيى، ئەو ژىن وى چانتكى ڧەكەت و تىدا ئاڧلى خو بەرزە بكەت، ھەتا ئەگەر جىستە يى وى، يان ژى سەرەدەرىن تىدا يا ديار بىت، زەلام دى شىن تىلەڧزىونى ھلكەت و ژ كەنالەكى بو يى دى زڧرىنيت بو چەند دەم ژمىرەكا ژى ئەو ب د راستىي دا چ ناكەت،

ھەمان تشتى دى شىت بەرامبەر ئنتەرنىتى ئەنجام بەدەت، و دىت بچىتە نىچىرا ماسيا و شوكا گرتئا ماسيا بكەتە ناڧ ئاڧى دا و بوو چەند دەم ھژمىرا و وەكى چوى بڧرىت و دەست ژ پىا درىژ تر، و دەما ھەڧژىنا وى ژى ب پىسىت «تە چەند

ماسی گرتینه؟ دئی به‌رسفا وی «چنه !!!
بیت» چونکی نه‌و نه‌چووو ماسی گرتنی،
لی چووو چنه‌یی چی کت...

دوتنه‌یی بزاقا مه‌ژی دا وه‌سا دیار دبیت
وه‌کی هاتیه خو یا کرن دقه‌کولینه‌کا نوی ژ
لایب زانکویا بنسلفانیا، زه‌لام دشیت بو
چهند ده‌مژمیرین درپژ چنه‌یی چی کت، لی
ژن وه‌سا دیار بو د وینی ناقلی وی دا کو
تیدا بزاق و لقینه‌کا بی قه‌بر یا هه‌ی. ناریشه
هنگی دست پی دکت ده‌ما ژنا توره‌ند بو
هه‌قزینی خو پی چانته‌یی دناخقیق و وی چ
به‌رسف بو ناخفتنین وی نین.

نه‌و به‌حسا گه‌له‌ک تشتا دکت و نه‌و تی
ناگه‌هیت، چنکی -زه‌لامه- وی چهندی تی
دگه‌هیت ده‌ما وی بقیت باخقیق و چانته‌یا
خو یا ناخفتنی قه‌کت و نه‌وی ده‌ستوری
نه‌خواستنه، ل قیره یا نه‌خوش نه‌وه نه‌و ل
وی ده‌می پی ل سندوقا چنه‌یی دایه و نه‌ف
سوجه‌ته بو وی ده‌هیته گوتن، چنکی نه‌وی
چ په‌یف گوه لی نه‌بوینه ژ نه‌وا وی دگوت
و نه‌فه گه‌له‌ک چی دبیت و دئی هه‌قزینا
وی سویندی خوت کو وی نه‌ف گوتنه یان
پیزانینه یا قه‌گوه‌استی بو هه‌قزینی خو لی
هه‌قزینی وی ژی سویندی دخت کو بو جارا
ئیکی یه وی نه‌ف بابته یا گوه‌لی بوی، و
هم‌دووک دراستگونه، چنکی نه‌و یا توره‌ند
یه و نه‌وی چانته‌یی، و دراستیی دا ژن
نه‌شین بچنه د چانته‌یا چنه‌یی یا زه‌لامی دا،
و چ ده‌ما نه‌و چوو دناقدا دئی بیته تشته‌ک،
نه‌فه یا ئیکی و یا دووی نه‌و چ ده‌ما چوو
تیدا دئی پرسیار لجه‌م وی دست پی کهن
کو «تو چ دکه‌ی خوشقیق من، تو پیدقی
هاری کاریتی، نه‌فه باشتره، نه‌فه چ تشته،
چه‌وا چی بویه، دقیره‌دا دئی زه‌لام توره بیت
و ژنی دجیه‌انا خویا چنه‌یی دا ده‌رئیت...

چنکی دزانیق چهند نه‌و بمینیت نه‌شیت بی
ده‌نگ بمینیت.. و هه‌تا نه‌وی دسوزا بی
ده‌نگی ژی دبیت نه‌شیت ل سهر سوزا خو
بمینیت، چنکی فگره‌تا وی رازی نابیت.

خو و دئی ل سهر بابته‌ی ناخقیق دگهل هه‌ر
که‌سه‌کی بیت و بو ده‌مه‌کی گه‌له‌ک پی
درپژ، و نه‌گه‌ر ژن ل سهر نه‌وا بوویه نه‌گه‌ری
گفاشتنا وی یا بلند و توند نه‌ ناخقیق دئی
ناقلی وی په‌قیت، وه‌کی مه‌شینا ترومبیلی
نه‌وا ب هه‌می هیزا خو کار دکت هه‌که خو
ستویا وی یا ژکارکه‌فتبیت، ژن ده‌ما دگهل
زه‌لامی خو دناخقیق تنی نه‌گه‌رین گفاشتنا
خو بو قه‌دگبیریت و نه‌ل هیقیا شیره‌تی، یان،
بووچوونا وی یه ل سهر ناریشی، و هه‌ر ده‌ما
زه‌لام ب خه‌له‌تیقه شیرت، یان، بووچوونا
خو ل سهر بابته‌ی دا، دئی گونه‌هه‌ باریت.
نه‌وا ژنی ژ زه‌لامی دقیت تنی گوه‌لی بوونه
و ب بی ده‌نگی و هه‌ر گوه لی بیت و بیت
و بیت ... تنی.

ناقلی زه‌لامی پی چانته‌ی و ساده و
ناقلی ژنی یا توره‌ند و لیکدای
پیدقیقین زه‌لامی چانته‌یی سنوردان
و ساده‌نه و دشیاندا هه‌نه وپتیرا جاران
که‌ره‌سته‌ینه و نه‌و ژی پیتیر جاران بوو پرکرن
و قالا کرنا تشتا ده‌هیته بکار ئینان... به‌لی
پیدقیقین ژنی یین توره‌ند ب زه‌حمه‌ت ده‌هینه
دیتن و نه‌وژی لیکدای و هه‌ر دگوه‌ورینی
دانه، به‌لکی په‌یقه‌ک وی رازی کت، و
بوو جاره‌کادی رازی نابیت هه‌که دیاریا وی
رسته‌که‌کا گران به‌ها نه‌بیت پی رازی نابیت..
و ده‌ردوو باران دا یا نه‌رازی یه، به‌لی تنی
نه‌و بوار نه‌بیت نه‌وا تیدا نه‌و په‌یقه‌هاتیه چی
کرن، یانژی نه‌و رستکا کره‌ه دیاری بو وی
لی نه‌و بواره یا نه‌و په‌یف هاتیه دارشتن، و
زه‌لام ب تبعه‌تی خونه پی حازه کو زورگری
به‌ستان یان نالوگورین نالوز نه‌وین ل سهر
چ بنه‌مایا نه‌بیت. و دشیانین ژنی دا نینه
داخوایین خوب شیوه‌کی راسته‌و خو بیژسته
زه‌لامی دا زه‌لام بو ئیکسه‌ر بجه‌ بینیت.. و
نه‌فه زه‌لامی دوه‌ستینیت. و ژنی رازی
ناکت. زه‌لامی چانته‌کی گه‌له‌ک رونکرنا نا
پارتیزیت ل ناف چانته‌کین خو، تنی نه‌وین
گرنگ نه‌بن ل جه‌م وی، و گه‌ر هات و به‌حسا
تشته‌کی بو هاته کرن، کول ده‌مه‌کی بوری
رویدایه، نه‌و دئی ل ناف چانته‌کین خو لی
گه‌ریت، و نه‌گه‌ر جاره‌کی پرسیار لی هاته

کرن ل سهر بیهنقه‌دانه‌کی، یان، سه‌یرانه‌کی،
چ پی نه‌قیت نه‌و بابته‌ی دئی ل کوژیه‌کی
قه‌شارتی د چانته‌کا شولی دبیت، و نه‌گه‌ر
نه‌ دیتنه‌فه نه‌و چ جارا نابینیتنه‌فه.. لی ژنکا
توره‌ند هه‌رتشته‌کی دبه‌ر تورا وی را بچیت،
دئی دانه‌کی پارتیزیت دبیردانه‌کا خودا و هه‌ر
ده‌ما هه‌وجه‌ی پی هه‌بیت دئی ب ساناهی
زفرینیت، چنکی یا ل سهر بیردانکی نه
دناف چانته‌کا دایه... و ل دویف شروه‌کرنا
ماموستا مارکی، زه‌لامی چانته‌یی پی
نه‌خشکیشه ل سهر وی چندی برنی، لی
ژنا توره‌ند یا نه‌خشکیشه ل سهر پیدانی،
ژبه‌ر وی چندی ده‌ما ژن تشته‌کی ژ زه‌لامی
دخواییت، زه‌لام زوی ژ بیر دکت، چونکی
نه‌و پی راهاتی ل سهر برنی و هه‌فرکی پی، ل
کاری دبه‌ت، ل ریکی دبه‌ت، ل خوارنگه‌هی
دبه‌ت، به‌لی ژن یا راهاتی ل سهر پیدانی
و هه‌که نه‌و تبعه‌ته نه‌بیت نه‌شیت چاقی خو
بده‌ته زاروکیین خو. و هه‌ر جاره‌کا ژنکی
تشته‌ک ژ زه‌لامی خواست ئیکه‌مین به‌رسف
دئی ل ده‌ف وی نه‌و بیت «بو تو بخو وی
کاری ناکه‌ی و دقیره‌دا دئی ژن وه‌سا هزر
کت کو هه‌قزینی وی داخوایا وی بجه
نه‌ئینا وی دقیت وی بی‌شینیت، یان،
دقیت سه‌رکه‌فتنا خو ل سهر ب سه‌پینیت،
یانژی بو دیارکت کو هه‌ر یا پیدقی وی
یه، یان، ژبو پشتگوه‌کرنا داخوایین وی
یه، نه‌و وه‌سا هزر دکت، چونکی کساتیا
وی یا لیکدایه، و نه‌وی ژی داخوایا وی
بجه نه‌ئینا، چونکی پی ژ بیر کری، چونکی
که‌سایه‌تیه‌کا ساده‌یه، یان ژی ده‌ما وی نه‌و
داخوایی ژنی کری نه‌و د چانته‌یا چنه‌یی دا
بو، یان، ژی نه‌شیا پیشوایا داخوایا وی
بکت د چانته‌یا گونجای دا و داخوایا وی
به‌رزه بوو، یانژی یا کره‌ه دچانته‌کی دا کو
نه‌فه بو ده‌مه‌کی درپژه بکارنه‌ئینایه...
هه‌رچند روژه‌کا نه‌فی بابته‌ی چ بتنی، یان
دگهل هه‌قالا یان هه‌قالی ژیانا خو بخوبنه و
... هیقیا ژیانه‌کا چانته‌یی و ته‌قنپیرکی بو
هه‌وه دخوازم ...

ژی‌ده‌ر : قه‌گوه‌استی

ئەف ھەلبەستە دیاریە ب ھەلکەفتا ١٦ ی تەباخی، دامەزراندنا
پارتی دیموکراتی کوردستان ١٩٤٦

بەرھەقانی

قەچاخ

چەند قەمە و چەقوو شێرو تێرکھان
 د گەلێکدا بێنە ھێز و ھەقیەیمان
 درویشم ھەردەم بێنە کورد نەمان
 لووان بە گۆرینە تەق نەخشە و پیلان
 ل بەر وی روناھیا گەشەیی ل بازاران
 پێشمەرگێ دەسووک سووی قارەمان
 ئەنی و سنی خو کرینە قەلغان
 ژبو گەل و وەلات بێنە بەرەقان
 خودان باوەریەک پر ھێز شیان
 نەژینا بمرن مەن ژبو ژیان
 زرگاری بخوکرە نیشان
 تەق دکتاوریەت قیت بێتە تێکدان
 سنووت دەسکەرد قیت بێتە نە ھیلان
 نەگەر گەشەتە گۆیستێ قیان
 ھینکێ بە گۆردبە تەق شەرم و تەسیان
 دا کو بزان تەق خەلکێ جیھان
 نەتەوێک ھەبە ب ناقتێ کوردان
 تەق مەرجیت نەتەوێک ھەنە وان
 قیت لچارە تەقیستێ خوبە خودان
 دەولەتەک ھەبە بناقتێ کوردستان

(٢٠١٠/٥/٨)

گهردوونہ کی بی دووماہیک

د. ناشتہ عبدالحکیم

دہما کہسہک تہ ماشہی نسمانی دکہت ب تلسکوپیی دئی بلیونین گالاکسیان ((مجرات)) بینیت کو دناٹ ہرئیکی دا بلیونین ستیر و ٹختر و توزین گہردوونی و ٹہترین زہہ للاحین گازین وک ہایدروجین و ہیلیوم.

گہردوون ب ناواہکی و ہسا بی مہزنہ کو مروٹ ب سانہی نکاریت ہزر بکہت، روناہی بیائی دناقبہرا مہلبہندی گہردوونی و لیٹا وی دا دپریت د ماوہیی ۲۳,۰۰۰ سالتین روناہیی دا ((سالا روناہیی ٹہو بیاقہ بی روناہی دپریت د ماوہیی سالہکی دا ب لہزا ۳۰۰,۰۰۰ کیلومتران د چرکہیہکی دا)).

سیمایی گہردوونی دہیتہ بہرچاٹ وک کومہکا بازنیان ل دور مہلبہندیکی، ٹہو مہلبہندی جہی پھینا مہزنہ کول دہستپیکا ٹہفراندنا گہردوونی رویدای. لدور مہلبہندی تہپکہکا ناگری ہہیہ درپٹیا وی ہزار ملیون سالتین روناہیی نہ، ل دور وی ٹی دہقہرہکا سپی یہ دپٹرنی دہقہرا نہینیان کو کہس چ ٹی نزانیٹ و درپٹیا وی ہزار ملیون سالتین روناہیی نہ، ل دور قی ٹی دہقہرہکا

و بی راوہستیان بی فرہہ و مہزن دہیت ہہر ژ دہمی پھینا مہزن رویدای ژبہری ۱۴ بلیون سالان و ہہتا ٹہقرو. گہردوون ہاتیہ ٹہفراندن ژ خالہکا ٹیکجار بچویک ب قہبارہیی خوٹہ و ٹیکجار مہزن ب بارستہ و ووزہیی خوٹہ و پھینہک د قی خالیدا رویدا و بوو ٹہقہرہکی دویکیلی و پاشی ہیدی ہیدی ساربوو. قووناغا دووی کو پستی پھینا مہزن دہیت و پارچہک ژ ۱۰۰ ہزار ملیون پارچہ ژ چرکہیہکی قہکیتشا و تیدا ٹیکہم لہنہیین کہرستہی ((المادہ)) پھیدابوون.

ناسا ((بریکاریا ٹہمریکا یا نسمانی)) شیا ژییی گہردوونی ہوبرک بزانیٹ کو ۱۳,۷ بلیون سالن. دیسان ناسا شیا دہمی دہستپیکا گہشبوونا ستیران بزانیٹ کو ۲۰۰ ملیون سالن پستی پھینا مہزن.

تیمہکی زانایین نسمانی ل سویرا شیان کھنترین گالاکسی ہہتا ٹہقرو ہاتیہ نیاسین بینن کو ٹہو ژی کومہکا ستیرایہ ل ٹہلندی گہردوونی پھیدابوونہ و دویراتیہ وان ۱۳,۲ بلیون سالتین روناہیی نہ.

ژیدہر:

ہہژمارہکا مالپہرین ننتہرنیتی.

دی ہہیہ دپٹرنی جہی کوازہران ((میناکین ستیران)) کو ژ مہلبہندی ددویرن ۵۰۰۰ ملیون سالتین روناہیی و پاشی دہقہرا دیواری گالاکسیان دہیت کو دویراتیہ وان ژ مہلبہندی ۱۵ ہزار ملیون سالتین روناہیی نہ و ل دووماہیکی دہقہرا گالاکسیین بژالہ دہیت کو ٹیک ژوان گالاکسیا مہ ((رتکا کادزا)) یہ و ژ مہلبہندی ددویرن ۲۰ ہزار ملیون سالتین روناہیی.

رتکا کادزان گالاکسیہکا لولہکی یہ و یا پیکہاتی یہ ژ ناٹکہکی کو چار دہست ژی دہردکھن و لدور دزقرن ژلایین روزہلاتی بو لایین روزٹاقای. رتکا کادزان گالاکسیہکا گہنجہ و ژییی وی نہپترہ ژ ۸ بلیون سالان و تیرہیا وی دگہہیتہ ۳ ملیون سالتین روناہیی. نیزیکتین گالاکسی بو رتکا کادزان گالاکسیا ٹہقرو ماجلانی یہ کو گالاکسیہکا بچویکہ و نہپترہ ژ ۱۰۰ ملیون ستیران تیدا ہنہ و دویراتیہ وی ژ مہ ۲۰۰ ہزار سالتین روناہیی نہ، پاشی گالاکسیا ٹہندرومیدا یہ کو سی جارکی مہزنترہ ژ رتکا کادزان و ۳۰۰ ہزار ملیون ستیر تیدا ہنہ.

ٹہٹ گہردوونی ٹہم تیدا دژین بہردہوام

نووچه یین زانستی

ریکخراوا ساخله میا جیهانی دبیتیت
نساخیتین دلی ئیکه ژ نهگهرین سهره کیپین
مرنی و همرسال ۷ ملیون مروفت دینه
قوریانیپین وان. یا دیاره ژی کو شتواری
ژیانا مروفتی دهستهک بالا ههیه د توشبوونا
مروفتی دا ب وان نساخیان، بهلی
جگاره کیشان نهگهرا سهره کی یه.

نهو زاناییتین ب قی شه کولینتی رابوون
هزردکن کو مهترسیا نساخیتین دلی ل ژنن
جگاره کیش پتره چونکی سروشتی ژنان یی
وهسایه پتره ژههرین دناف دوکیلا جگاراند
دهلکیشن ژ زهلامان.

نهف باهوزین مهگناتیسی کارتیکرنی لسهر
مروفتان دکهن و دلتهنگی بو پهیدا دکهن و
رهفتارا وان دگهورن. بو زانین بزاقا باهوزین
روژی دئی زیده بیت ل مههین بهین و دئی
گههسته گوپیتکی ل سالا ۲۰۱۳.

ژنن جگاره کیش پتر ژ زهلامان تووشی ناریشه یین دلی دبن

شه کولینه کی کو ۳۰ سالان شه کیشای
ناشکراکر مهترسیا نساخیتین دلی ل ژنان
پتره ژ زهلامان. د قی شه کولینتی دا تاقیکرن
لسهر ۲,۴ ملیون کسان هاتنه کرن و دیاربوو
مهترسی ۲۵٪ پتره ل ژنن جگاره کیش.

وهرزشهکا ۱۵ خوله کی ژیبی خودانی ۳ سالان دریت دکهت

شه کولینه کا نوی ل تایوانی هاته کرن
و تیدا ناشکراوو کو نهو کسهی ههرروژ
وهرزشی بو ماوهیی ۱۵ خوله کان بکهت
دئی ژیبی وی ۳ سالان دریت بیت.
ژلایه کی دی شه شه کولینه کا دی دیارکر
کو خو ته لاشکرن لسهر قه نه پا ژبو
ته ماشه کرنا ته له فزیونی بو ماوهیی ۶
دهمتریران ههرروژ ژیبی مروفتی ۵ سالان
کورت دکهت.

د شه کولینا تایوانی دا لدویقچوونا
۴۰۰ هزار کسان هاته کرن ب دریتاها
۱۳ سالان و دیاربوو کو ته رخانکرنا ۱۵
خوله کان ههرروژ بو وهرزشهکا پیکهاتی ژ
هندهک راهیتانان مینا ب ریتفه چوونا ب
لهز مفایه کی باش دگههینیته خودانی و
ژیبی وی ۳ سالان دریت دکهت.

باهوزین روژی کارتیکرنی لسهر دهروونی مروفتان دکهن

گهلهک کسه هزردکن کو هندهک
وهرز پتر ژ هنده کین دی مروفتان تووشی
دلتهنگی دکهن ژبه نهگهرین سیاسی
یان نابووری یان کسهایه تی، لی چ کسه
ژبلی زاناییتین تایبه تمه ند هزر ناکهن کو
هندهک ژ وی دلتهنگی دزقریت بو
مژارین گهردوونی. نهو مژاره دپیکهاتی
نه ژ روژی کو ل شان روژان بزاقه کا
مهزتر بهرچا دکهت ب شتوه به کی کو
رهفتارا مروفتان دگهوریت. زانا دبیتن کو
روژ یا پیل لدویف پیللی ژ گهردیله یین
خودان هیزه کا مهزن بهردده ته نسمانی
کو نه دویره هندهک باهوزان پهیدابکهت
بینه هویی برینا کهره بی. دیسان زه قیا
مهگناتیسیا نهردی یا دهیتته ههژاندن ژبه
وان پیلین هیزدار. زانا دیسان دبیتن کو

هورموني پروجستيرون)) کو دبنه هويي تتيكچوونين دژوار ل ديوارين مالچويكي دهست دگهل وان ژانان ههيه. يا دياره كوئو تتيكچوون نهجامي زيدهبوونا هورمونهكي دي نه ب ناقي ((پروستاگلاندين)) كو ب شيوهيهكي خورست دناث مالچويكي و ستويي مالچويكي دا پيدانه. ئو ژنين گازندا ژ ژانين بي نقيثيان دكهن رتزهيهكا مهزتر ژ پروستاگلاندين فهدريژن.

چارهكرن:

- ۱- گهرمكرنا بنی زكي ب جهودكي ناقي يان ب لهش شويشتني هاريكاريا سستكرنا ژانان دكهن.
- ۲- هسندهك دهرمان وهك بروفين، ئسپرين، ئيندوسيد، ناپروكسين، بهسكوپان ژانان كيم دكهن.
- ۳- حهبيتن رتگريا دووگيانيي ژانان كيم دكهن.
- ۴- وهرزشا ريكخستي دهست دگهل سستكرنا ژانان ههيه.
- ۵- دويركهفتن ژ شهوارنا چايي و قهوي ل روزين بي نقيثيان.

((تقلصات)) و تتيكچوونن دكهفنه بنی زكي ل دهسي بي نقيثيان. دژواريا وان ژانان يا جودايه ل ژنهكي بو ئيكا دي، ل پتريا حالهتان ئو ژان سست دبن پشتي دووگياني و زاروكبووني.

نیشان:

- ۱- ژان دهست پي دكهن ۶-۱۲ مههان پشتي پتيگهشتنا كچي ((بلوغ))، ئو ژان ديار دبن ل بنی زكي و تهنشتان دگهل خوين بهريوونا بي نقيثيان و بهردهوام دميين ۸-۷۲ دهژميران. دبیت ئو ژان بدهنه پشتي و لايي ژناقدا بي رانان.

۲- ژانهسر.

۳- زكچوون.

۴- ئيلنجي و دلرابوون.

ژانين بي نقيثيان زيده دبن ب كارئينانا چايي و قهوي و جگارا و تونديا دهرووني و قهلهويي و دويركهفتن ژ وهرزشي.

نهگر:

ئهگهرا راست و دروست نههاتيه زانين، بهلي گهورينا ناستي هورمونيي ژان ((زيدهبوونا هورموني ئيستروجين و كيمبوونا

نوژداری سیلاف

ژانين بي نقيثيان

د. ناستي عهبدلحهكيم

رتزهيهكا مهزن ژ كچ و ژان تووشي هندهك ژانان دبن لدهسي دكهفنه بي نقيثيان، ئو رتزه دكههيه ۹۰٪ ل كچ و ژنين ژيي وان كيمتر ژ ۱۹ سالان و ۶۵٪ ل كچ و ژنين ژيي وان پتر ژ ۲۴ سالان. ژانين بي نقيثيان هندهك گقتري

پلاتهر په‌کسانه قه‌زافي

پشتی کو سه‌روکي ئیکه‌تیا ته‌پاپي یا جیهانی (جوزیف سيب پلاتهر) بوجارا چواري ل دويش ئیک بو سه‌روکاتیا ئیکه‌تیا ته‌پاپي یا جیهانی هاتیه هلبژارتن، همی روژنامه و کوچار و کهنال و ده‌زگه‌هین راگه‌هاندني هه‌ر ئیک ژلايي خوقه و هه‌ر ئیک ب مانشيته‌کي ب توندي هيرش کرنه سه‌ر (پلاتهر) و ب (موعه‌مه‌ر قه‌زافي) ديکتاتور ليبييا نا‌فکر و روژنامه‌یه‌کا بریتانی ل سه‌ر مالپه‌ري خويي تاييه‌ت به‌لا‌فکریه: (پلاتهر ل سه‌ر همی داخو‌زیا سه‌مايي دکه‌ت). روژنامه‌يت نه‌ورويی ده‌سه‌له‌تداریا (پلاتهر) ب ده‌سه‌له‌تداریه‌کا ديکتاتوریه‌انه قه‌لمم دهن و ب بوچوونا وان (پلاتهر) وه‌کی

ديکتاتور ليبييايه (موعه‌مه‌ر قه‌زافي) کو نه‌فه چندين ساله ده‌ستي خو دانایه سه‌ر کورسيکا ليبييا و ريکي ناده‌ته که‌سي ل جهي وي بگريت و روژناما (زه‌سه‌ن) یا بریتانی ل سه‌ر لاپه‌ري خو يي ئيکي نفيسي يه: (چاوا چي دبیت نه‌و همی ديکتاتور به‌پينه هه‌لوه‌شاندن، لي پلاتهر هه‌ر يي به‌رده‌وام بیت ل سه‌ر کورسيکي). و ژلايه‌کي ديغه روژناما (ئاس) یا ئيسپانی چند کارين (پلاتهر) ی د مالپه‌ري خويي سه‌ره‌کی دا به‌لا‌فکرينه کو تا نها که‌س نزانيت، لي راستی جهي سه‌رسورمانی يه و نه‌فه ژي ده‌قا وي نفيسي يه: (پلاتهر نه‌فينداری وان کچانه نه‌وين جلکين کورت ل به‌ر دکهن و ژبه‌ر هندي وي دقيت ب ياسايه‌کا نوی جلکين ياريکه‌رين کچ يين ته‌پاپي نازک تر و کورت تر بکه‌ت) و نه‌فه ژي یا خوبايه، چونکی نه‌فه گه‌له‌ک نينه نه‌وي ب ده‌ستي خو نه‌ف چهنده ئاشکرا کر ده‌مي هه‌لبژارتيي (ئیراني) يي کچان دوير ئيخستي ژ

فاشارتنييت ئولومپياتين (۲۰۱۲) ل لهنده‌ن نه‌و ژي ژبه‌ر باله پوشيي و دريستن ده‌ست دريژ بوو، د ده‌مه‌کي دا هه‌لبژارتيي (ئیراني) يي کچان ل وه‌لاتي خو راهينانين خو نه‌نجام ددان و به‌ره‌ف وه‌لاتي (ئوردون) فه‌چوو، بوو کرنا ئیکه‌م ياريا خو ژ فاشارتنييت ئولومپياتين (۲۰۱۲) ل لهنده‌نا پایته‌خي ئینگليز، به‌لي دادقاني ياريي کو (به‌ره‌يني) بو نه‌هيتلا ياري به‌پينه کرن تا‌کو هه‌لبژارتيي (ئیراني) يي کچان ملين دريستن خو ب مه‌قه‌سي بېرن به‌لي هه‌لبژارتيي (ئیراني) يي کچان رازي نه‌بوون ب قی کاری، چونکی به‌ري هينگی وينين جلکين ئیراني بوو (FIFA) يي هاتبوونه هنارتن و نه‌وان ژي رازي بوونا خو ل سه‌ر ديار کريوو، لي ل دوماهيي دادقاني به‌ره‌يني فيرکا دوماهيک هاتنا ياريي ب به‌رزه‌وه‌نديا (ئوردون) لي‌دا و ياري ب (۳ - ۰) دوماهيک ئينا و ل قيري بو هه‌ميان ديار بوو نه‌و ئاخفتنا روژناما (ئاس) به‌لا‌فکري (۱۰۰٪) يي يا دروست بوو. و ژلايه‌کي ديغه روژناما (ئه‌لموندو ديپورتيفو) یا که‌ته‌لوني ژلايي خوقه به‌لا‌فکريه کو (پلاتهر) دژيي (۷۵) سالی دايه و سي جارا ژن ئينايه و هه‌ژينا وي یا نوکه (۲۶) سالا ژ وي بچووکتره.

باشترین (۵) یانه ددیروکا تهپاپی دا ههمی نهوروپا و جیهان بهزاند

سه‌رسام کر، نهو ژی ژیهر زیره‌کیا چند ستیرین لیتهاتی وه‌کی گولچی ب ناٹ و دهنگ (سیب مایه‌ر) و قه‌یسه‌ری ته‌پاپی یا نهلمانی (فرانز پیکنباوهر) و گولکهری ب ناٹ و دهنگ (جیرد موله‌ر).

- یانا (نهی سی میلان) یا نیسانی ل ساللا (۱۹۸۸) ای تا کو ساللا (۱۹۹۰) ای تنی دماوی وان هه‌ردو ساللا دا نهو یانه‌یه ب سه‌ریه‌رشتیا (نهریکو ساکی) راهینه‌ری وی یانی ل وی سه‌رده‌می و هه‌رسی یاریکهری ب ناٹ و دهنگ یین هولهندی (رود گولین، فان باستن، فرانک ریکارد) و دگهل دوو به‌رگریکارین پولایی نهو ژی (باریزی و مالدینی) بوون، کو دوان هه‌ردو ساللا دا چاٹ ههمی به‌ره‌ف دیتنا وی یانی دچوون، نهو ژی پشتی شیان دوو جارا ل دویف نیک بینه قاره‌مانین خولا یانین نهوروی قاره‌مانین خولا.

- یانا (بارشلونا) یا نیسانی ل ساللا (۲۰۰۹) ای تا کو ساللا (۲۰۱۱) ای یانا بارشلونا ب وی ناستی بالکیش ل دوماهیا فان سی سالاندا پیشکیش کری ههمی بینه‌ر و پشته‌فانین ته‌پاپی یین توشی گومانن کرین کو پرانیا وان د وی باوهری دانه کو ب دریزاهیا دیروکی یانه‌کا دی یا ته‌پاپی هه‌تا خو هه‌لبزرتین ته‌پاپی یین ب ناٹ و دهنگ ژی وه‌کی: (به‌رازیل، نهرژه‌نتین، نهلمانیا، هولهندا، نیسپانیا، نیسپانیا) نه‌شیاینه وی ناستی به‌رز پیشکیش بکه‌ن، هه‌روه‌سا ژیلی نه‌نجامین باش و ده‌سکه‌فت ل دویف ده‌سکه‌فتی شتواری یاریکرنای وی ژی تامه‌کا نیک‌جار مه‌زن یا تیدا کو د ماوی وان هه‌رسی سالاندا دوو جارا ناسناقی قاره‌مانیا نهوروی قاره‌مانین خولا (چامپیونس لیگ) بده‌سوخوه‌ ئینا.

مالپه‌ری جیهانی یی ب ناٹ و دهنگ (goal) لیسته‌ک ب ناٹی باشترین (۵) یانه ددیروکا ته‌پاپی دا به‌لاکریه کو هه‌ر (۵) یانه ل سه‌ر (۵) قوناغاندا پارقه‌کریه ناکو هه‌ر یانه‌یه‌ک د قوناغه‌کی دا جیهانا ته‌پاپی یا هه‌ژانندی، ل دویف بوچوونا بسپورین وی مالپه‌ری هه‌ر نیک ژوان (۵) یانا د وه‌خته‌کی دا ناسته‌کی هندی مه‌زن یی پیشکیش کری کوچ یانین دی د جیهانی دا نه‌شیاینه ب دریزاهیا دیروکی وی ناستی دوباره بکه‌ن.

- یانا (ریال مه‌درید) یا نیسانی ل ساللا (۱۹۵۵) ای تا کو ساللا (۱۹۶۰) ای ناسته‌کی هندی مه‌زن پیشکیشکر هه‌تا کو گه‌هشتیه وی راده‌ی جیهان ههمی بیژنی: (یانا خه‌ونا) نهو ژی ب سه‌ریه‌رشتیا چیقانونکا ته‌پاپی یا نهرژه‌نتینی و یانا ریال مه‌درید یا نیسانی (نهلرژه‌دو دیستیفانو) بوو، کو نه‌ف یاریکهره شیا دگهل یانا ریال مه‌درید (۵) ناسناقین قاره‌مانیا یانین نهوروی قاره‌مانین خولا ل دویف نیک بده‌سوخوه‌ بینیت و نه‌فی رویدانی جیهانا ته‌پاپی ههمی سه‌رسام کر، کو ب بوچوونا بسپورین وهرزشی گه‌له‌کا بزه‌حمه‌ته یانه‌یه‌کا دی بشیت وی ناستی پیشکیش بکه‌ت یان دوباره بکه‌ت.

- یانا (ناجاکس نه‌مستردام) یا هولهندی ل ساللا (۱۹۷۰) ای تا کو ساللا (۱۹۷۳) ای کو د وی ده‌می دا یانا (ناجاکس) شوره‌شه‌کا نوی د بواری ته‌پاپی دا په‌یداکر، نهو ژی سیسته‌می سه‌ریی یا بوو کو ب سه‌ریه‌رشتیا (یوهان کرویف و رینوس میکلیس) بوو جارا نیک ژ دایک بوو.

- یانا (بایرن میونخ) یا نهلمانی ل ساللا (۱۹۶۷) ای کو د وی ده‌می دا نه‌فی یانا کسه‌ی نه‌ دنیاسی جیهان ههمی

خهسی کلیلا به خته وهریا ههقرینی یه

جیهان کوره مارکی

دیمهکی قهکری و گرنژینهکا راسته قینه، گرنژین قیانی ددلان دا دچینیت، و ههقرینا هوشیار دشتیت ژ خهسیا خو فیر بیت نهگه سهردهریا باش وی کر، نایینی پیروز ژی فهرمانا مه دت ب باشکرنا سهردهریی ل گهل کهستین دانعه مر.

۶. خهسیا خو نازدار بکه، خهسی ژنهکا مهزنه و زهحمهت و نهخووشی برینه ههتا کو زاروینین خو مهزن کرین، لهوا یا فهره داخازینین وی ئیکسه برینه جی به جی کرن.
۷. پیشوازیا خهسیا خو بکه ب

ل قی سهردهمی و دجفاکی مهدا ههقرینا نوی تیتته د مالا ههقرینی دا وهک وینه مروث کوچ ئهرک ناکهقنه سهر ملین وی، نهو نزانیت روژهکی دئ خودی کورهکی دهتی و دئ نهو ژی بیته خهسی. ژبو گرنگییا قی بابهتی و کارتیکرنا وی ل سهر ژیاناته یا ههقرینی نهقه چند پینگاقهکن بو سهردهریی ل گهل دهیکا ههقرینی خو:

۱. گازندا بو ههقرینی خو نهکه ل سهر نهو کاری دهیکا وی کری چونکو نهف سهردهریی یا ب زهحمهته بو ههقرینی دئ مینته حیبهتی دناقبهرا دوو لایین گرنگ د ژیانای وی دا، دهیکا وی و ههقرینا وی، لهوا ههر تشتتی نهو پی خوش وی بیژی.
۲. ب باشی بهحسی وی بکه، چ ل بهرامبهری وی یان ل دووری وی، ل بهرامبهری کهس و کارین وی یان یین بیانی ژی، چونکو خهسی دئ ههست کهت کو تو چهزژی دکهیی ب راستی و دلسوزی.

۳. سهرهدان و پرسیارا حالی وی بکه، نهگه یا تاکنجی بیت ل مالهکا دیتر، وهک ریزگرتن و نیزیک بوون بو وی ب قی چهندی دئ یا باشتر بیت بو وی ژ کچین وی.

۴. ریزگرتنا تاییه تمه ندیا په یوه ندیی دناقبهرا ههقرینی خو و دهیکا وی بگره، و نهو تشتتی ب تهقه گریدایی نه بیت مایی خو تیدا نهکه.

۵. دناخی زاروینین خودا چهزژیکرنا پیرو باپیرو موکم بکه، وهکو هاریکاریا وان بکهن ههکه پیدقی بوون.

ترس دشکاندن و سه‌رکه‌فتنیدا

دهسته‌سه‌ر بکه‌ین نه بو‌قاربت داهاتی سه‌رکه‌فتن بیسته‌ئه‌گه‌ری شکه‌ستنی چونکی سه‌رکه‌فتن ژی هاندانا ترسی دگه‌ت وپشتگیریا شکه‌ستنی دبیت و مرقی به‌ره‌ف مه‌غروری دبیت، وه‌کی جه‌نابی بارزانیی نه‌مر نافر پی کری و گوتی (د شکه‌ستنادا بیی ئومید نه‌بن و دسه‌رکه‌فتنادا مه‌غرور نه‌بن) هاتیه‌دیار کرن کو مه‌غروری ژی فاکته‌ره‌کی سه‌ره‌کی یه بوو شکه‌ستنی، دیسان ترس دسه‌رکه‌فتنی داژی بوویه شکه‌ستن، چونکی هزرکرن دبیت ه‌نکافتانا قی سه‌رکه‌فتنی، هه‌ر دی ب وی هزری بیت و دی بیژیت هه‌که ب سه‌ر که‌قم نه شیم ب پاریم، دی نه‌فه بیت و دی فلان هوسابیت و هزاره‌هان هزرت دی ژسه‌رکه‌فتنی ژی بیزار بیت، ترس ل ده‌ف په‌یدابیت، چونکی شکاندن دده‌ستقه ئینانا سه‌رکه‌فتنی مه‌زن دا پاراستنا چهن‌دین چاره‌یا ب ساناهی تره و نه‌ف داخزیه ل ده‌ف پرانیا مروقا په‌یدا دبیت

شکستن د ده‌ستیت مروقی‌دایه، نه‌گه‌ر ب پرسین ل هه‌رکه‌سه‌کی دی بینین کو هه‌ر ئیک ژمه سنوره‌کی ده‌ست نیشانکری هه‌یه و هه‌ر که‌سه‌کی جوړه شکه‌ستنه‌ک به‌ردکه‌فتیت، نه‌وه‌ک یه‌کن، به‌لکی ل ده‌ف مه‌تشته‌کی ناسایی بیت، لی ده‌ف هنده‌کا شکه‌ستنه، گرنه‌ نینه مروف ده‌می شکه‌ستنادا بیی بیزاربیت، چونکی دوئ شکه‌ستنی‌دا تو فیری تشته‌کی بوی ته وانه‌ک وه‌رگرت و دووباره‌نابیت، جاربت داهاتی سه‌رکه‌فتن ل به‌نداته‌یه و دی هه‌سته‌کا خوشیی وه‌رگری، دیسان فاکته‌ره‌کی دی دژی ترسی ده‌یته پیش ئه‌وژی باوهری بوونه کو دقتیت خودان باوهرین دکاربت نه‌نجام‌یدا دا سه‌رکه‌فتن بیته‌ریگر ل ترسی و دا شکه‌ستن به‌رنه‌که‌فتیت، باوهری بوون ده‌ر کاره‌کی، مروف بکه‌ت، یاگرنه‌گه، چونکی نه‌گه‌ر مه‌باوهری بخو نه‌ینا، نه‌فه مه‌ شکه‌ستن وه‌رگرت، یاپیدقی یه باوهری دکارو کریاراده‌بیت، دسه‌رکه‌فتن بیته‌ به‌هرامه و سه‌رکه‌فتنی

فایس کامال

ترس جوړه‌هه‌سته‌که کریاره‌کی دگه‌ل مه‌ژیی مروقی دکه‌ت، به‌رامبه‌ر نه‌رحه‌تیه‌کی کو به‌یتته پیشیا مروقی و هه‌می زنجیربت ده‌مارا دئیخیتته ژیرکینجاخو، نه‌ف هه‌سته دی گه‌له‌ک یاب هیژبیت و دشین دژیانیدا مفای لی وه‌رگرین، نه‌فه دقتیت کونترولکرن ل سه‌ر هه‌بیت، نه‌گه‌ره‌سته‌تا ترسی په‌یدا بوو دل دی تیربیت ژه‌می تشتا کوگفاشتنا ترسی که‌ته سه‌ر دوه‌ختی ترسیدا له‌ش ژی ب کاریگه‌ر دبیت و لیدانا دلی دچیته سه‌ر وگورانکاریه‌کا بی ئومیدی دی په‌یدابیت و نا‌تارامبونه‌ک دی ل سه‌ر ده‌مارا په‌یدابیت و دبیته چه‌که‌ک به‌رامبه‌ر کاربت مروقی، کو سه‌رکه‌فتنا بشکینیت. ژیان بوهر ئیکی ژمه رامانه‌کا بو هه‌ی و مه‌سه‌له‌کا دیقده‌هی و دی ب هه‌لسه‌نگاندنا ژیانی رابیت و ژبلی ته که‌س نه‌شیت دیاربه‌کته‌کا کیژ وه‌ختی دی شکینی و دی شکه‌ستی بی و هه‌ر تویی مورا شکاندنی ل سه‌ر نارمانجا خو دده‌ی، چونکی به‌هرایتر

زوی شوپکرن و ژن ئینان خه له تیه کا مهزنه و درهنگتر خه له تیه کا مهزنتره

شه هلا ریکانی

شوپکرن و ژن ئینان ئیک ژ بریارین هه ره گرنه کو کچ و کور هزر تیدا بکهن، ژ بو هندی کو هه دوو رهگهز بگه هه بریارین ساخه لم و دروست و د ژیه کئی گونجایدا خیزانی پیک بینن، ژ بهرکو زوی شوپکرنی و ژن ئینانی تاریشه هه نه و زوی نه شوپکرنی و ژن نه ئینانی ژیه هه تاریشه بین خوه هه نه. ئەف مانشیتتی ل سه ری دیار، گوتنه کا فره نسی یه و تاقری ب زوی شوپکرن و ژن ئینانی و دیسان ده رنگ شوپکرنی و ژن ئینانی دکهت کو هه تا ئەف چه نه هاتیه دیارکرن ژلایئ زانستی فه، ژیه باش بو کچی کو تیدا شوی بکهت ۱۸ سالیئ تا ۲۵ سالیئ یه و بو کوری ژیه ۲۰ سالیئ و یقه ژنی بینیت، لهوا پیدقیه هه ردو رهگهز هزر د ژیه کئی گونجایی دا بکهن، ئانکو

کیتر ژ ۱۸ سالیئ تاریشه هه نه و پتر ژ ۲۵ سالیئ ژیه هه تاریشه هه نه، ژ بهرکو نه گه کچ د ژیه کئی بچویک دا شوی بکهت، بیگومان نه شیت ب دروستی زارویتن خوه په رو ده بکهت و دیسان بهرپرسایه تیا خیزانی بکهت ئەفه و ژ بلی کو کارتیکرن ژ لایئ دهرونی و جفاکی و ساخه لمی فه، لی دبیت و کوری ژیه نه گه زوی ژنی بینیت دی کارتیکرن ژلایئ جفاکی فه لی بیت و نه شیت ب دروستی پیدقیین خیزانی دا بین بکهت، ئانکو نه و ژیه نه شیت ب ئاوایه کئی هه ری باش بهرپرسایه تیا خیزانی بکهت، نه گه رین فی چه ندی ژیه ئەفه نه کو پتریا جارن دا یباب وان هان دهن و وه سا هزر دکهن هندی زویتره باشته و ب تاییهت بو کچی و هه ده ک جارن ژیه کور و کچ ب هه زا خوه ژیا نا هه قزینیئ پیک دئینن، بی کو هزر بکهن کو ئەف چه نه دی بو وان ب خرابی زقریت و دبه رژه وه ندیا وان دا نابیت، دیسان نه گه ره وشا کچی د مالیدا یا نه خوش بیت هه ز دکهت زوی شوی بکهت. لی ژلایه کئی دیقه، نه گه کچ زوی شوی نه کهت هه کارتیکرن لی دبیت ئەفجا چ ژلایئ جفاکی، یان دهرونی بیت، بو کوری ژیه ههروه سان، نه گه رین فی چه ندی ژیه، یان نه و کور و کچه هه ز دکهن بخوینن ژ بوو ب دهسته ئینانا باوه رنامه بین باش، یان ریگریا دا یبابان، یان ژیه لاوازا باری

ئابوری یئ کوری، دیسان هه ده ک جارن ئەف چه نه ژیه دبیته نه گه کور کچ شوی ب ئیکئی ژ خو بچویکتر، یان مهزنتر بکهت، یان، کور کچه کا ژ خوه بچوکتر بینیت، کو ئەف چه نه ژیه تاریشه یا دگه لیک نه گونجانندی پیدا دکهت. دیسان د چاقین جفاکی دا نه و کچا زوی شوی نه کهت دبیت ب قهیره سه ح بکهنی، هه ره چه ند من ب خو وه ک کس باو ده ری ب وی فه ره نگا جفاکی نینه، نهوا دبیزن ئەف کچه یا قهیره یه، لی ژیه رفی فه رهنگی مال ژیه بزاقی دکهت هه ر چاوا بیت و ب هه موو شیانیئ خوه وی کچی بده نه شوی، ئەفجا نه و کسه ب دلی بیت، یان بدلی نه بیت، ژ بهرکو خه لک ژیه ب چاقه کئی نه جوان لی دنیریت، هه ده ک پسپار و گومان بو وان چیدبن، ل ده رباری وی کچی نه و ژیه بچی تا نها فی کچی شوی نه کریه، نه گه ر چه نه؟ دیاره بکیتر نه بیت...؟ وه لی دکهن کو هه ست ب کیماسیئ بکهت و ژ لایئ دهرونی فه یا نارام نه بیت. هه له بت کچ ژیه ل وی ده می دی ل چاره یه کئی گه ربیت و نه گه ر خو کی بیت و داخوازا هه قزینیئ ژیه بکهت و گونجاندن ژیه دناقهه را وان دا نه بیت دی شوی پی کهت، بهس داکو ده قی خه لکی بگریت. تاریشه ژقی نه گونجانندی ژیه پیدا دبن، وه کو گه له ک جارن ئەف نه گونجاندا هه قزینان دبیته نه گه ری ژیکه بوئی (ته لاقی).

بو سبهه بژی !

ههوار نیروهی

ئهگهر ته هیقی یا خو بهرزه کربیت و ههرده می ب کویری د هزارا دا دچی ، بیرهاتنیت بهری هه می دهینه بیرا ته و ههست پی دکهی تو (یا ، یی) لبهری چند سالو و خوشیا ژيانا خو دبینی ، بهلی پشتی ماوهیه کی کورت دزقریه قه لسه هیشین خو و دزانی هه می تشت بیت هاتینه گهورین . باشترین ریک نهوه ئهگهر بزانی کو نهوه هیقی یا ته چ پیتقه ناهیت دهست ژئی بهردهی و ههردوی ده میدا هیقی یه کا نوی د دل و جان و میتشکی خو دا بکهی کو یا گونجای بیت دگهل ته . لسه وی ئومیدی هه ره و هیدی هیدی مهزنتر لی بکه و ب جه بینه . ژبیرنه که پیتقی یه خود نهباشترین رهوش د ژیانن دا ته نارمانجهک هه بیت و پینگاڭ پینگاڭ لدویف بچی و خو ژئی نهدهیه پاش .

ته چاوا دقیت دئی شینی وهسا ژئی ؛ ته دقیت پر خوشی و شادی و ب هیقی بوون بهرهف پاشه پرژئی یان بهروفارژی شان هه می یان . هزارا ته چی یه دئی نهوه بیت چونکی لسه وی هزرئی دئی ههول دهی و بهرهف نارمانجا خو چی . یا ئاشکرایه ئهگهر ته هیقی یهک هه بیت دئی ته نارمانجهک ژئی هه بیت ، ئهگهر ته نارمانجهک هه بیت دئی هه می شیانیت خو بکارئینی دا بگههیی . ئهگهر هه ر تو ب هیقی نهکهفتی د بی هیقی بوونا تمام دا ژبیر نهکه بو سبهه بژی ! هه می هیتزا خو بکار بینه دا ب نارامی بنقی و بو سبهه می خهونا ببینی و ل دهستپیکا سبهه می دا ههول بدهی خهونا خو بجه ببینی .

و خاترا خو ژ ته دخوازیت ب ئیکجاری . بهری نهوه پرژ ببوریت خو تاماده بکه دا ل ده می پرژ ئاڭا بوونی (ده می بلندی یا چیا یا هیدی هیدی جوانی و پرشکویی یا ههتاڭا رهنگا ورهنگ بهرزه دکهن) ژ هه می دلن خو خاترا خو ژئی بخوازه دا هندی بشیتی ژئی خه ریب نه بی ! خو ئهگهر بزانی دیماهییک پرژه هه ر ل هیقی سبهه می بمینه ، چونکی بتنی ب هیقی بوون مروقی ساخ دهیلیت ؛ ئهگهر ته هیقی مراندن دئی تاما ژیانن بوته هیتته گهورین بهرهف نه خوشی یی . گهلهک جارن دئی هزر کهی کو ئیدی تاما ژیانن یا ل بیرا ته چووی و هندی دکهی و ناکهی نه شیتی ههست ب وی تاما هه رجار بکهی (خوشی یی) . چیدبیت هه رجار بچوبکتترین هیقی ئیک دنیا خوشی دابا ته ؛ بهلی نوکه ته نهوه هیقی یا بهرزه کری و گهلهک لیدگه ری لی ل چ جه نایینی ، چونکی تو نزانن ته ل کیری و کهنگی بهرزه کری یه . گهلهک جارن چاوا کیشانا وینهی ئیک جاره وهسا د ژیانن دا ژئی (هندهک) دهرفهت ئیک جارن ، ئهگهر ته ب کار ئینا نهقه ته قازانج کر ، لی ئهگهر ته ژ دهستین خو کر ژبیر نهکه ئیک دنیا پهشیمانی یا لدویفدا هه می . نه یا گرنگه د کیژ بواری ژيانا ته دابیت یا گرنگ نهوه ژ دهستین خو نهکهی و مفای ژئی وه رگری . قهدری نهوه کهسیت دهوروبه ریت خو و کهس و کار و ب تاییهت هه قالیت خو هه می یا بزانه و ریزی لی بگره ، چونکی تو چ جارن نزانن کا دئی کهنگی ب ئیکجاری لدهف ته بارکن و چن .

ئهگهر ده مژمیرهک د ژوورا تهقه لسه ر ده مژمیر (۱۱:۴۲) دهقبیه راههستیا بیت و هندی چاقی ته لیکه قیت دئی چ هزر کهی ؟ بهلکی هه ر جارهکا وهسا ببینی هزر بکهی درهنگه . سپیده بیت درهنگه ؛ بو ماوی (۱۲) سالان د وی ده میدا خو تاماده کهی بو چوونا قوتابخانن ، ب زهحمهت نهوه دم ژبیرا ته بچیت . شهف بیت هه ر درهنگه ؛ ته بقیت و نه قیت ده می خهوی یه و ل وی ده می پیتقی یه یان (یا ، یی) نفستی بی یان کارن خهوی بکهی واتا بنقی . چید بیت هزر بکهی چاوا ده مژمیر ده می پیشان ددهت کو بوویه درهنگ وهسا ژیان یا ل ته بوویه درهنگ بو هه می تشتا و هه می کارا و نه شیتی چ بکهی .

ههروهکی هه رجار و بتنی ب هیقی یا سبهه می بی ههست کرن ب پرژهک کیم بوون ژئی (عه می) ، نهوه پرژ ژئی دئی بیتته شهف بی گهورینا ئیک تشت واتا دووباره بوویی و وهکی هه می شهف و پرژیت دی و بی نهجامدانا کارهکی جیاواز . چیدبیت ههست ب پهشیمانی بکهی ، جارهکا دی بی ئهگهر و وهکی هه رجار پهشیمانی و ههتا نزانن بوچی ؟ بی هیقی بوون وهکی هه رجار پر دبیت د ژيانا ته یا پرژانه دا و ب زوری خو ب سبهه می را بگههینی و بو ئیک چرکه ژئی بیت دلن خو ب سبهه می خوش بکهی و دلی ب هیقی بیخی هه ر چند بو ده مهکی گهلهکی کورت بیت . وهکی قودیکتی یا پیش چاقیت ته و تو دبینی هه ر پرژا دبوریت یا ژ عه مرئ ته دچیت

ژبه‌هاتیت جفاکی

ژبه‌هاتیت جفاکی

خو توشی خه‌له‌تیی بکه‌ت

گه‌له‌ک جار ده‌می که‌سه‌ک ل به‌ر مرنئ بیت دئ هه‌می پیکول هینه کرن چاره‌یا شی که‌سی ب هه‌ر ناوایه‌کئ بیت بهیته کرن، ژبه‌ر هندئ ژئ ده‌می بتایبه‌ت زاروکئ مروقی بیت پتر دبنه هانده‌ر کو وه‌ستیان و هه‌می پیکول بهینه کرن چاره بو بهینه کرن نه‌گه‌ر چ ژئ دووفا دا بهیته. لی یا جهئ سهرسورمانئ نه‌وه ده‌می ری ل هه‌می لایان بهینه گرتن و زارو ل به‌ر مرنئ بیت ل پیش چافین دایکئ ناها ل شیرئ دئی دایک و بابا دسوژیت و پتريا جارن ژبه‌ر ده‌ست کورتیی نه‌شین چ بو بکه‌ن ژئ بتنی روندگان دبارینن.

وئ گرت کو بتنی پشکینا ل ده‌وکئ بو چیکه‌ت، پاشی خیال زقری مال دیت زارویتن وئ هه‌می یئ ل سهر ده‌رازینکا مالئ درونشتی نه و یئ یاریا دکهن و سترانا جه‌ژئ دبیژن، ده‌می خیالی نه‌ف دیمه‌نه دیتین پتر دکه‌ته گری و نه‌چار دبیت هزرین خوه بکه‌ت کو پسپارا ده‌رگه‌ه‌کئ مه‌زن بکه‌ت بو هندئ کچا خوه یا بچویک و که‌یفا زارویتن خوه ب ژیانئ خوه‌ش بکه‌ت.

ل قئ ده‌می سوز دبه‌را یا دبیزتی دادئ کا جلکین من بکه‌ر نه‌ز دئ ساخ بم.

لئ خیال جار بو جارئ یا هزرین شاشتر دکه‌ت چونکو که‌سه‌کئ زه‌نگین گوتبوی هه‌ر گا‌فا پیدقی سووی وه‌ره بیه هه‌قال نه‌ز دئ ژيانا ته و زارویتن ته خوه‌ش که‌م لئ ژبه‌ر ترسا ژ خودئ و ناموسا خوه نه‌و ویره‌کیه نه‌بوو خوه توشی خه‌له‌تیی بکه‌ت.

به‌لئ چند روزه‌کا پشتی هینگئ خیال خوه ب هیژ دتیخیت داکو قه‌ستا به‌ر ده‌رگه‌هئ وی که‌سی بکه‌ت. ل وی ده‌می خیال به‌ره‌ف کیشه‌کئ قه‌ دچو یا مژولی هنده‌ک هزرین تیژ بو کو ترسیا نه‌و به‌رزه بیت و بکه‌قیته به‌ر گوتنن خه‌لکی و ناموسا خوه ژ ده‌ست بده‌ت.

ده‌سهرئ ویدا ده‌ه‌لاقیین.

ل قئ ده‌می خیال دگه‌ل هزرین خوه به‌رزه‌بوی کچا وئ یا مه‌زن ده‌ستئ خوه ل ملئ دیکا خوه دا و گوتئ دادئ سوزئ گه‌له‌کا نه‌ساخه و یا دکه‌ته گری!، خیال ب له‌ز به‌ره‌ف کچا خوه قه‌ چو دیت نه‌و گه‌له‌ک یا زهر بووی ره‌نگئ وئ یئ که‌قتی ئینا ب له‌ز کره ملئ خوه بره نه‌خوشخانئ ده‌می بری نوژداری ژئ داخاز کر پشکینا بو چیکه‌ت ل قئ ده‌می سوزئ ژئ گه‌له‌ک یا ته‌نگا‌ف دبیت و گریئ خوه به‌تال ناکه‌ت، پشتی پشکینن ده‌رکه‌فتین نوژداری ب دیمه‌کئ سهرسورمان قه‌ گوتئ کا هه‌ژینئ ته؟ ئینا خیالی گوتئ نه‌و نه‌مایه گوتئ ره‌وشا ته یا تابوری یا چه‌وایه؟ خیالی گوتئ باشه بوچی،

ئینا نوژداری گوتئ کچا ته یا توشی نه‌ساخیا دلئ بووی و دقیت نشته‌گه‌ریئ بو بکه‌ین یا ته‌نگا‌قه و دقیت به‌ی هه‌ولیرئ. ده‌می خیالی نه‌ف چه‌نده گوه‌لی بوی ئیکسه‌ر دکه‌قیته و نه‌و هیقیین بو زارویتن خوه ل روزه‌کا جه‌ژئ تا‌فا دکرن هه‌می هه‌رفتن. و سوز گا‌ف بو گا‌قی پتر یا دکه‌ته گری و بیه‌نا وئ یا کورت دبیت. خیال به‌له‌ز به‌ره‌ف مالا جیرانا چو داخاز ژئ کر هاریکاریا وئ بکه‌ن لئ هه‌میا ب ریزه‌کا گه‌له‌ک کیم ده‌ستئ

ل روزه‌کئ خیال نه‌و ژنا دایکا پینج زارویتن ئیتیم و بی باب روزه‌کئ خوه دروست دکه‌ت داکو نه‌و پارین ل هه‌یفا ره‌مه‌زانئ بو خرغه‌بووین و ده‌وربه‌را کرینه خیر بو زارویتن وئ دروست کرن و دگه‌ل هندئ دیت زارویتن وئ یئ ل نیفا هه‌وشا مالئ خوه د هه‌لاقیین چونکو دئ چن جلکا کرن و پشکداریی د خوشیا جه‌ژئ دا کهن.

خیال یا مژولی هندئ ب کو کچا وئ یا ژ هه‌میا بچووکره‌ر رابسته قه‌ ژ خه‌وئ چونکو ژیی وئ چوار سالن و بچویکا ویته لئ خیال یا رونه‌شتی یه ل سهر ده‌رازینکا هه‌وشئ و هزرین خوه دکه‌ت کانئ دئ دوو سه‌د هزارین ده‌ستئ ویدا چ پی هیت ئینا هه‌ر ده‌ژمارتن و جارکا دی دوباره دکرن، لئ قئ ده‌می زارویتن وئ یئ که‌یغه‌کا زیده دکهن چونکو هه‌می چند روزه‌ژین ماین، له‌وا خیال مژولی هندئ یه ده‌می زارویتن وئ ب جلکین جه‌ژئ قه‌ زه‌رفین خوه هه‌لدگرن و دچنه جه‌ژنا، خیال هه‌را پیکولا دکه‌ت دلئ خوه خوه‌ش بکه‌ت لئ دگه‌ل هندئ روندکین وئ ده‌اتنه خوار کو نه‌و دروزه‌کا جه‌ژئ دا دئ چه‌وا زارویتن خوه قایل که‌ت ده‌می سپیدئ رادبن و پسپارا بابئ خوه دکهن ناها هوسا هزر ل دووفا ئیک یئ خوه

څه دیت نهو یی بیزاره، ده می خیالی تهف چهنده دیتی پیکول کر ب هندک سوجه تین بازاری وی ژبیرقه بهت لی کچا وی یا نه خوش ل وی ده می دکه قیت و جاره کا دی رهوشا وی تیک دچیت.

پشتی هینگی بلهز دهنه نه خوشخانی و ده می پشکین جاره کا دی بو هاتینه کرن تینا ده می بابی هه دوو زارویا بابهت زانی نیکسه کچا وی سوزی دته بهرسینگی خوه دبه ته ههولیری و بو ماوی چند روژان نهو دهیته نشته گه ری کرن و رهوشا وی بهرهف باشی چوو.

پشتی هینگی هه پاره کی پیدقی لی هاته مهزاختن. تینا خیالی دیت سالوختن بابینی و قیان و دلینی هه می ل دهف هه نه لهوا روژه کی بریاری دت شوو پی بکهت ده می بابی زارویا زانی ب کهیفه کا مهزن پیشوازی ل بریارا وی کر و نها نهو پیکه دژین.

باشن و یی ل هیفیا بابی خوه دا دگهل بچيته بازاری لی ژبه رکو بابه و پتر کاری دایکی یه نهوان بدانته بهرسینگی خوه نهو پتر توشی نه خوشی دیت.

پاشی خیال گه لهک هزرین خوه دکهت و قهستا مالا دایکا خوه دکهت بابه تی شوکرنا خوه دگهل وی که سی قه دکهت، ده می دایکا وی تهف چهنده ژ کچا خوه گو هلی بووی ب دیمه کی خه مگین دگر نیت و دبیت گه لهک جار نهوی یا ژ مه خاستی نه م ته لی مار کهین چونکو نهو گه له کی زهنگینه لی نهو پیدقی هه قزینه کا باشه، لی مه نه قیا دلی ته بشکینین چونکو ته گه لهک ههز ژ هه قزینی خوه دکر، ل قیره ده می خیالی تهف چهنده گو هلی بووی تینا هیدی رادیت و بهرهف مالا وی دچیت و نهو ههرا بهرهف خه له تی ژمه ژیی خوه دینت دهر.

بهلی ده می ژ مال دهر دکه قیت دچيته ژ دهرقه دیت نهو یی ترومبیلی دا و ههردوو زارویین وی یی دگهل تینا نهوی ژی ب دیمه کی شهرمین قه گو تی: نه گه ر چنه بیت زهحه مت نه بیت دگهل زارویین من هه ره بازاری و دگهل زارویین خوه ببه نهو بتنی نه.

تینا خیال دکه ته گری و گو تی باشه بلا بهین به لی مه رجه کی تو دگهل مه ناهیی، پاشی خیال دچيته بازاری و هه می پیدقی بو دابین کرن.

پاشی ده می زارویین وی برینه

ده می خیال دچول وی ده می که سه ک دهیت و ب ریکتفه دهستی وی دگریت و دبیت نهو ته خیره تو روژان دبارینی، تینا خیال دمینیت بیده نگ دبیت پتر دکه قیته گو مانی و ترسی چونکو نهو که سه گه لهک جار پیکول کرینه نهوی ب خازیت و زارویین وی ب سه ربلندی ب خودان بکهت.

ده می خیالی دیتی نهو یی پیکولا دکهت هاریکاریا زارویین وی بکهت چونکو ل هه می جهژنا نهو تستان بو دگریت و هاریکاریا وی دکهت.

ده می خیالی تهف چهنده دیتی گه لهک پی نه خوش بو تینا روژان باراندن.

پاشی نهوی که سی گه لهک گو تی کو نهو تاریخه یا خوه بیت لی خیال نه شیا و دل گرتی دبیت تاکو بیهنه کی نهو هوشیار دبیت نهوا یا ل سه ر ته ختی نه خوشخانی و یا بیزاره.

ده می خیالی دیتی زارویین وی هه می یی ل دهوروبه را دکه نه گری تینا بهری خوه دا لایی راستی دیت نهو که سی دقیت ژبانا وی خوه ش بکهت و بکه ته فه رمی چونکو یی بی خیزانه و هه قزینا وی ژی ژبه ر نه خوشیه کی گیانی خوه ژده ستدایه.

تینا ل قی ده می نهو که سه دچيته ژ دهرقه و خیال دگهل زارویین خوه دمینت بتنی و نهوان ددانیت به رسینگی خوه تاکو سیلانا وی ب دو ماهی دهیت.

پشتی کو چاره یا وی ب دو ماهی هاتی و کچا خوه یا نه خوش دبیت پتر نهو توشی نالوزی و دل تنگی دبیت و بیزار دبیته قه،

لی جاره کا دی نهو که سه دهیت و نهوی و زارویین وی دکه ته ترومبیلی دا و دبه ته مالی پشتی هینگی هه می ریژه کا پارا دکه ته دهستی کچا وی یا نه خوش دا و ب چاقین روژان قه دچیت چنکو زارویین وی ژی پیدقی دلوقانیا دایکه کا

ئهیری تو دزانی

*ل ریکهفتی ۱۹۴۶/۸/۱۶ پارتی
 دیموکراتی کوردستان ل سهر دهستی بایز
 نهتهوا کورد مستهفا بارزانی هاتیه دانان.
 *ل ریکهفتی ۱۹۸۴/۱۰/۲۲
 هوزانقانی مهزنی کورد جهگهرخوین ل
 بازیری ستوکولمی ل وهلاتی سوید
 وهغه دکهت.
 *ل روزا ۱۹۵۷/۷/۲۰ ئیکهه
 هژمارا کوقارا هیوا ب زمانی کوردی ل
 بازیری بهغدا دهیته وهشاندن.

پیکهنین

جارهکی زهلامهکی دخاست خو بهاقتیخته
 ئاقتی داکو پیچهک مهلهفانیا بکهت و لهستی
 خود قتی هاقینی دا هین بکهت، ئینا قهستا
 سهر لیقتین روبراری کر و ئیکسهه جلیکتین
 خول بهر خو دکهت و قهستا ناقتی
 دکهت، ئیشکهکیفه ئاگهه ژ دنگهکی دبیت
 کو نویهداری روبراریه و دبیتیه وی زهلامی
 برا خو هاقیتنا ئاقتی و مهلهفانی ل قتی جهی
 قهدهغهنه.. ئهوی زهلامی بهرسقا نویهداری دا
 و گوتی: برا بوچی بهری کو جلیکا بیخه ته
 نهگوته من قهدهغهیه!! ئینا نویهداری گوتی:
 برا ماننی ئیخستنا جلیکان نه قهدهغهیه.

شیرهت

*خو ژ کهره و کینی بده پاش و بو
 ریزگرتن و ههز ژئی کرنی بژی.
 *نهبه ئاستهنگ د ریکا سهرکهفتنا
 چ کهسهکی دا، بهلکو ببه پالدهرهک بو
 سهرکهفتنا وی.
 *هزرین شاش ریکا خهلهت و
 شاش نیشانی مروقی ددهت، لهوا
 هیشته د ژیی زاروکینی دا خو ژ فان
 هزران خلاس بکه.

یهلماز گونای

یهلماز گونای دههینهیری مهزنی کورد ناقتی وی یی دروست (یهلماز حهמיד ئوغلو
 بیوتونه) و ل ۱۹۳۷/۴/۱ ل گوندی یهیندجی یی گرتدایی ئهدهنی ژ دایک دبیت.
 بایز وی کوردی دهغهرا زازایه و ب رهسناتیا خو خهلیکی دهغهرا سیوهرکی یه و ژ بهر
 هن ناریشین عهشایی مالباتا وان قهستا ئهدهنی دکهت و دایکا وی ناقتی وی گولی یه و
 ب رهسناتیا خو خهلیکا دهشتا موشی یه و کورده.

یهلماز ب واتهبا خو، ئانکو خوراگر، ژ بهر وی زورداریا کوردان ل سهر دهستی تورکان
 ددیت بایز وی ئهف ناغه ل کوری خو کر داکو کهسهکی خوراگر بیت و ههر دهم ل دژی
 زوردارین گهلی خو براوهستیت.

هیشته د ژیی زاروکینی دا ژ بلی ترسی ئهوا کو ژ ئالیی کاربدهست و ئهترهشا
 تورکانقه ل سهر گهلی کورد یهلماز چو تشتهکی دیت نه دیت و ئهف کهسه د ناقتا برس و
 ههژاری دا مهزن بوویه و مل ب ملی خواندنا خو ئهوی کارتن وهک (حهمالی، کرتیکاری
 و روژنامهفروشی) کرینه و پشتی کو خواندنا خو یا دهستپیککی و ناقتی و ئامادهیی ب
 دوماهی دئینیت بهرهف کولیژی دچیت، لی خواندننی ب دوماهی نائینیت و پاشان بهرهف
 ئیستانبولی دچیت و دکهفته دناقتا ژيانا هونهری دا.

ژبهر کو یهلمازی کورد شیا ب ریا فلمین خو راستیا ژيانا کوردان وینه بکهت،
 دهستهلاتدارین تورکیا زیده ژئی بیزار دین و بو چهنیدن جاران وی دئیکهنه دناقتا زیندانی
 و ژ بهر وان گفاشتننن مهزن ل سالا ۱۹۸۱ یهلماز ل تورکیا درهفت و قهستا وهلاتین
 ئهروپا دکهت و خو دگههینته وهلاتی یونانی و پاشان بهرهف سویرا ددهته ری لی پشتی
 کو وهلاتی سویرا مافی پهنابهیری نادهتی بهرهف وهلاتی فرنسا دچیت و ل وی وهلاتی
 مافی پهنابهیری وهردگریت.

یهلماز گونای د ناقتا خهباتا خو یا هونهری دا دشیته چهنیدن خهلاتین مهزنین نیف
 دهولهتی وهرگریت وهک:کان، گرین ویل، فینسیا، بهرلین و لوکارنو. و ئهف هونهرمهنده
 دشیته د ناقتا ۱۱۹ فلماندا یی پشکدار بیت و بهرههه ب ئینیت و بوو ۵۳ فلمان وی
 سیناریو نقیسیه و د ۱۱۰ فلمان دا وهک ئهکتهه پشکدار بوویه کو د ۲۵ ژ وان فلمان دا
 رولی سهرهکی گیرایه.

ههروهسا د بیایتی کاری راگهاندنی دا ژ یهلمازی مل ب ملی ههفالین خو دوو
 کوقار ب ناقتین (دوروک) و (بورات) د سالتین ۱۹۵۸ دا وهشاندینه لی ژ بهر نهبوونا چ
 پشتهفانیهکا دراقتی ههر زویکا ژ وهشانی هاتینه راوهستان.

ل ریکهفتی ۱۹۸۴/۱۱/۹ دلی وی ژ لیدانی دراوهستیت و کوچبار دبیت.

سليمانی

و خەلك ل هه موو كوردستانى و بگره ل جيهانى ژى قهستا قى جهى دكهن و ژ بلى سه رچنار، چيايى ئەزمەر ژى ههيه كو دكه قهسته هنداقى سليمانىيى و جهه كى گهله كى خوشه و دگهل قان جهان گهله ك قهزاييىن هه ره دل ره قين ل سليمانىيى هه نه وهك قه ره چولان و ده قه را قه ره داغ و ده قه را هه وراميا و ب تاييه ت ئەحمه د ئاوا.

كوردستانى. سليمانى خودان ديروكه كا پروى سهروه ريه، لهوا هه رده م بارزانىيى نه مر گرنگى دايه قى باژيىرى و نوكه ژى ب دههان هونه رمه ند و ره وشه نبير و نقيسه ر ل قى باژيىرى خزمه تا كوردايه تىيى دكه ن. ژ جهين هه ره بالكيش و خوش ل سليمانىيى سه رچناره كو جهه كى گوزاره

ئەف باژيىره ب ناقيى هه لمه ت و بهر خودانى ده يته ب نا قكرن و ل سه ر ئاستى كوردستانى ب باژيىرى دوويى بو ئاكنجيبونى ده يت و دكه قه يته سه ر سنورى نيزيكي روزه هلاتى كوردستانى.

پتربا رونه شتقانيى قى باژيىرى ب زاراقى سورانى د ئاخفن و مل ب مليى زاراقى سورانى گه له ك ژ خه لكى ده ردورى سليمانىيى ب زاراقى هه ورامى ژى د ئاخفن و ئەف باژيىره جهى ده سته لاتداریا مه لك مه حمود بوو و شاهدا ب سه دان سه ره لدانيىن گه لى مه يه ل دژى داگيركه رين وه لاتی و ده مان ده م دا ل سه ر سينگى قى باژيىرى گه له ك مروقيىن مه زن و سه ركردين ژيهاتى يىن هه لگرين هزرا نه ته وى ژ دايك بوويىنه و بوو كوردستانى ژيايىنه و د ريكا وه لاتی دا جانی خو ژ ده ست دايه و نوكه ژى كار ده يته كرن ببیته باژيىرى ره وشه نبيرى ل

ژنه كا بى ئاقل

جوفان خالد

من بازارهك يى كرى گوت چيه ئەوى ژى گوت من مريشكيت خو فروتن، هه ر روژ مالا مه پيس دكر و چ جه نه بو دانمى، ئينا زهلامى وى گوتى پا كا پاريت وان ئەوى ژى گوت من ژى وه رنه گرتينه، ئەوى ژى گوت پا ئەفه چ بازاره ته كرى ژنكى گوت نى جاميرو من ژى ئاقله كى گه له كى ب هيز يى هه ي و من ئەو هزر يا كرى من ديكل يى كرى ره هينى وان ما دى چهوا پاريت من بهت، ئينا زهلام گه له ك توره بوو و گوت كچى ما ديكل ژى يى ته نينه.

پارا فرى كه م ژنكى گوتى نه چينا بى ت دى زهلامى من شه رى من كه ت چينا بى ت ئينا زهلامى گوتى باشه چهوانه ئەز دى ديكلى كه مه ره هينى مريشكا و پاشى دى هيم ديكلى به م پاراژى بو ته ئينم ژنكى گوت دى بلا، زهلامى هه ر چار مريشك برن و چو ده مى ئيقارى زهلامى ژنكى هاتيه فه ژنكى گوتى جاميرو

هه بوو نه بوو كه س ژ خودى مه زنتر نه بوو و كه س ژ به نيا دره وينتر نه بوو. دبى ژن و مي ره ك پي كفه ل گونده كى ل قى دنيايى دژيان، هندى ژنك بوو گه له ك يا بى ئاقل بوو وى چار مريشك و ديكله ك هه بوون. روزه كى ئيك دگه ربا و دگوت ئەزى مريشك و ديكله دكرم. ژنكى گوت ئەز يىت خو دفروشم. زهلامى ژى گوتى دى بلا، به لى دى چهوا فروشى؟ ژنكى گوت هه ر ئيك ب ديناره كى، زهلامى گوت بلا ئەز دى هه ميا كرم به لى نوكه پاره ف من نين دى به م پاشى دى بو ته

که‌یهان‌عه‌لی: شانو ئیکهم ده‌رگه‌ه بوو ئەز هاندایم بوو جیهانا هونهری.

پیدقیه ئەگتەر بشین ئەو رولی ژ وان دهیته خواستن ب جه بینن.

دیره‌لوکی پشکداری ددوو قیسته‌قالان دا کره ل سهر ناستی په‌روه‌ردا و ل سالا ۲۰۰۸ مه شیا ریزا دوویی ل سهر ناستی په‌روه‌ردا قه‌زا نامیدی ب ده‌ست خوڤه بینن.

بوو ئەز هاندایم بو جیهانا هونهری و نوکه ئەز گه‌له‌کی دلخوشم ب فی کارئ هونهری. ل دوور وئ یه‌کی کانئ که‌یهان دخوازیته چهنده‌ئ به‌رده‌وام بیت ل سهر کارئ هونهری؟ دبیتیت: هه‌لبه‌ت من گه‌له‌ک جه‌ز ل سهر کارئ هونهری و رول گه‌یرانا د شانویی دا هه‌یه، لی پتر من دقیت گرنگیی بده‌مه خواندنا خو و یی به‌رده‌وام بم بوو گه‌شکرنا پاشه‌روژا خو.

سیلاڤ: ما قه‌ی کارئ رول گه‌یران د شانویی دا زیانه‌ک گه‌هاندیه خواندنا ته؟ که‌یهان‌عه‌لی دبیتیت: بیگومان پیدقیه قوتابی پتریا ده‌مین خو بوو خواندنئ ته‌رخان بکه‌ت و ئەز د وئ باوه‌ریدامه کو هونهر و وه‌رزش و ههر بیاڤه‌کی دیتر، نه‌گه‌ر ب پلان به‌ینه دارشتن، چ زیانه‌کی ناگه‌هینیه‌ته کارین مروقی، به‌لکو ناستی هزرتین مروقی بلند دکه‌ت و ب پشت راستی دشیم بیترم کو چ زیانه‌ک نه‌گه‌هاندیه خواندنا من.

ل دوور وئ پرسپاری کانئ که‌یهان زیده‌تر جه‌ز ل سهر کیژ جورئ شانویی هه‌یه دبیتیت: پیدقیه ئەگتەر بشیت ئەو رولی ژئ دهیته خواستن ب باشتین ئاوا ب جه‌ بینیت ئەڤجا ئەڤ جورئ شانویی کیژی بیت.

سیلاڤ: ته پشکداری د چهنده قیسته‌قالان دا کره؟ که‌یهان دبیتیت: مه وه‌ک تپیا شانویا

هه‌ستین نازک و جوان ده‌ما کو سه‌ره‌له‌دده‌ن ل نیک سنیله‌ی ههر زویکا دیار و به‌رچاڤ دهن و پتریا سنیلین خودان شیان جه‌ز و فیان بوو هونهری هه‌یه و د خوازن ب فی هونهری و د ناڤا جیهانا هونهری دا که‌ساتیا خو ناڤا بکه‌ن. د فی هژمارا سیلاڤ و د گوشا سنیله‌ دا که‌یهان‌عه‌لی دبیته میه‌شان و ب فی ره‌نگی دهیته ناخفتنی: نوکه ئەز قوتاییمه ل قوناغا ده‌هئ ناماده‌ی و ل سالا ۲۰۰۶ ئ بوو جارا ئیکئ من ده‌ست دایه کارئ هونهری و ئیکهم شانوگه‌ری ههر د وئ سالی دا من پشکداری تیدا کره‌ه، کو ئەو ژئ شانوگه‌ریا (بوهاره) بوو و ههرئ به‌رده‌وامه ل سهر گوتنا خو و دبیتیت: شانوگه‌ریا بوهاره یا بوویه ریخوشکه‌ره‌ک بوو من کو ئەز به‌ره‌ڤ جیهانا هونهری بچم.

ل دوور وئ پرسپاری کانئ پشته‌شان و هاریکارین که‌یهانی کینه بوو کارئ وی یی هونهری؟ سنیلئ خودان شیان دبیتیت: پشته‌شان و هاریکارین هه‌ره سه‌ره‌کی بوو من مالباتا منن و وان هه‌رده‌م پشته‌فانی ل من و وی کارئ ئەز دکهم کره‌ه و ژ بلی فان ژئ ماموستا (عه‌لی ته‌مه‌ر) هاریکاره و پتریا وان شانوگه‌ریین من پشکداری تیدا کری ژ نفیسینا وی بوون. که‌یهان‌عه‌لی د پشکه‌کا دیتر یا گوتنا خو دا ئاڤریی ب وئ چهنده‌ئ دده‌ت و دبیتیت: شانو ئیکهم ده‌رگه‌ه

موزیک و چاره‌کرنا چند نه‌خوشیان

ب: نه‌شوان گوه‌رزی

ل بهری هزاران سالان فیرعه‌ونیا نه‌پینیا زانستا موزیکتی زانی یه، ل دویف هزره بیرین وانا نه‌ خوشییتن ب ترس نه‌وین دچنه دناث له‌شی مروقی دا دبیتته نه‌گه‌ری هندج کو چاره‌یا وان نه‌خوشیان نه‌وه کو ب ریکا موزیکتی نه‌خوش دهاتنه چاره‌کرنا ژبوو قتی چهندج نه‌وان ناوازه‌کا تایبته دانابوو فیرعه‌ونیا ژبوو چاره‌کرنا وان نه‌خوشیا باوه‌ریه‌کا گه‌له‌ک بهییز ب زانستا موزیکتی هه‌بوو، هه‌ر ژبوو قتی یه‌کی ژی زانایی ب ناث و ده‌نگ (نیین سینا) په‌رتوکا بناققی (الشیفا) کو تیتدا به‌حسی چاره‌یا نه‌خوشیا دکته نه‌وین ب ریکا موزیکتی دهینه چاره‌کرنا ب تایبته نه‌وین نه‌خوشییتن ده‌رونی هه‌ین و بو هه‌می نه‌خوشیا نه‌نجامین باش هه‌بوینه، هه‌روه‌سا زانایی ناقدار (الرازی) بوو قتی چهندج کسه‌کی گه‌له‌ک خودان شیان بوو و ده‌ست و تلین زیرین هه‌بوون ژبوو ژه‌نینا (عودی) و دانانا ناوازان ژبوو چاره‌کرنا هندک نه‌خوشیان و یی به‌رده‌وام بوو ل سه‌ر ژه‌نینا نامیری (عودی) و بوو وی وه‌سا دیار بوو کو پشتی نه‌خوشی گوه‌داریا موزیکتی کری نییش و نه‌خوشییتن وی تا راده‌کی مه‌زن کیمبوونه، نه‌میریکیان ژی تا راده‌کی مه‌زن باوه‌ری ب وی چهندج هه‌بوویه کو موزیک چاره‌یه‌کا گه‌له‌ک باشه بوو نه‌خوشی ب تایبته نه‌وه کسه‌ین نه‌خوشییتن ده‌رونی لی هه‌ی، هه‌ر ژبوو قتی مه‌رده‌می به‌ری چهند سالان ل وه‌لاتی تونسجی ژی کونکره‌یه‌کی زانستی بوو چاره‌کرنا نه‌خوشان ب ریکا موزیکتی هاته سازکرنا ب پشکداریا چهندین نوژدار و موزیک ژه‌نین ب ناث و ده‌نگ ل جیهانی دقتی کونکره‌یی دا و بوو وانا دیار بوو کو باشترین چاره ژبوو هه‌ر نه‌خوشیه‌کی موزیکه و هه‌روه‌سا ژبوو خیزانا قتی نه‌خوشی ژی دئی گه‌له‌ک ب ساناھی تر بیت کو هه‌ر ده‌م موزیکتی بوو نه‌خوشی خو دانه سه‌ر د مالدا ژی و بریار دا دقتی کونگره‌ی دا کو نه‌وه گه‌له‌ک گرنگییت بدنه نه‌خوشخانا و هه‌می پیدقییتن موزیکتی بوو هه‌ر نه‌خوشخانه‌کی دابین بکمن، هه‌ر ل قتی کونگره‌ی دا موزیک ژه‌نی ب ناث ده‌نگ یی فهره‌نسی (نه‌یدیت لوکو) چاره‌کرنا نه‌خوشی ب ریکا موزیکتی ب باشترین چاره نرخاند، ژبه‌رکو ل قتی سه‌رده‌می هه‌می تشت ب ریکتی له‌زچاره‌دین هه‌ر تشت‌کی بیت، نه‌بیله میخائیل کو نه‌وژی نوژداره‌کا ده‌رونی یه پشتی چهندین تاکیکرنا ل سه‌ر قتی باه‌تی بوو وی وه‌سا دیار بوو‌کو گوه‌داریکرنا موزیکتی کارتیکرنه‌کامه‌زن هه‌یه بوو نیانه‌خارا گفاشتنا خوینی، ناقری ب هندجی ژی کر کو پشتی (۳۶) نه‌خوشی ب ریکا موزیکتی چاره‌کرینه کو هندک ژوان توشی نیفلیجی بیون پشتی گوه‌داریکرنا چهندین ناوازین موزیکتی دجه‌تی خودا هیدی هیدی ده‌ست ب هاتن و چونجی دکرن کو رۆژ بو رۆژی ل گه‌ل موزیکتی هاتن و چونا وان زیده‌تر دبوو، و هه‌روه‌سا نه‌وه زاروکین کو توشی کیم ناخفتنی دبوون ب هه‌مان ریک دهاتنه چاره‌کرنا، گوه‌دارکرنا موزیکتی کارتیکرنه‌کا مه‌ون هه‌یه ل سه‌ر ده‌رونی مروقی و بتایبته نه‌وین دانعه‌مر و نه‌قه دجه‌ندین تاکیکرنا دا هاتیه ناشکه‌راکرنا کو نه‌وین دانعه‌مر ده‌ما گوه‌داریا موزیکتی دکمن نه‌وه تشتین ل بیرا وانا چوی هیدی هیدی دهینه بیراوانا شه،

بسپورین نه‌میریکی یین هه‌ستی یین مروقی بوو وانا وه‌سا دیار بوویه کو گوه‌داریا موزیکتی نیشانا چوکین مروقی کیم دبن و نه‌قه ل سه‌ر (۶۶) نه‌خوشان نه‌نجامدا و هه‌میان ژبی وان سه‌ر (۶۵) سالیی دا بوویه و بو ماوی (۱۴) رۆژان هه‌ر رۆژ (۲۰) خوله‌کا گوه‌داریا موزیکه‌کا هیدی دکرن دنه‌نجامدا هه‌ست ب نیشانا هه‌ستی بیت پینیا نه‌دکرن، و دیسان ل وه‌لاتی دانیمارک موزیکتی روله‌کی نییکجار باش هه‌یه بوو چاره‌کرنا نه‌خوشان و ب تایبته نه‌وین نه‌خوشییتن ده‌رونی هه‌ین و نه‌وه کسه‌ین ل قتی وه‌لاتی توشی نه‌خوشیا ده‌رونی بووین و هاتینه چاره‌کرنا نیزیکی ۸۰٪ هاتینه چاره‌کرنا پشتی گوه‌داریا موزیکتی کری ب تایبته موزیک (موزارت) و نه‌قی موزیکتی کارتیکرنه‌کا مه‌زن هه‌یه ل سه‌ر نه‌خوشییتن ده‌رونی.

د دهه روژا دا ههشت کیلویا ژ سهنگا خو بینه خار

روژا ئیکئی: چ جورئ ماستی بی بی دوهن بخوی (ماست، ماستی شیرئ پهزی. ماستی رایب، ماستی ب سهرتی) و دگهل (خیار یان خهس) بهلی دقیت ئیکئی ژ وان بخوی بو وئ روژئ ههمیی و نهگهر ته دهستپیکر دهستپیکه ب ماستی ب سهرتی و ب خیار و پارقهبکه ل سهر ۳ تا ۵ چهندئ بیت بخوی دروسته.

روژا دووئ: فیتی ژ جورهکئی بتنی ب درتیا روژئ بو ۳ تا ۵ داناب چ کوما بیت، بهلی هشیار بی چار فیتیا ب هیچ رهنگهکی نابیت بخوی (مانگو، موز، هژبر و تری).

روژا سیئ: وهکی یا روژا ئیکئی.

روژا چارئ: وهکی روژا دووئ.

روژا پینجئ: دئ ژ جورئ پروتینا خوی (ماسی و مریشک و گوشت، یان هیک) بهلی ئیک ژوان بتنی وهکی (ماسی دگهل خیار) و ۳ داناچهند ته ب قیت.

روژا شهشئ: زهرزهواتی شویشتی د ئاقئ دا و نابیت دگهل شوربی بیت و تو د شتی ب نهخشینی و خوئ ل دویف دلئ خو بکهیی و پارقهبکه ل سهر ۳ یان ۵ دانا ژ بلی (پتات، جس، باقلک).

بو زانین/

۱- شهکر قهدهغهیه (تو دشییی شهکرا دایت دگهل چایی، یان قههوئ قهخوی.

۲- قهخارنا ئاقئ تو چهوا چهزدهکی و ل چ وهخت بیت دروسته.

۳- شهربه تا لیمونئ بتنی دروسته قهخوی ل چ دهم بیت بییی شهکر، یان ژ ب شهکرا دایت.

روژا ههفتئ: فیتی جودا جودا ژبلی چارئت کو مه ژئ بهسگری د روژا دووئ دا.

روژا ههشتئ: وهکی روژا ئیکئی.

روژا نههئ: زهلاتا کسک ب درتیا روژئ ل سهر ۳ یان ۵ دانا چهند بیت دروسته.

پشتی ب دوماهیک دهیئ دئ بیهنا خو قهدهی بو ماوئ روژهکئی.

بورج

کیفزاله: ۶/۲۲ - ۷/۲۳

بهرنیخودانا ته بو ژیانئ تا رادهیهکی یا لاوازه، نهغه دبیته نهگهر کو زوی تشتی نوی دژیانا خو دا نهبینی.

کافر: ۳/۲۲ - ۴/۲۰

خو بهرههف که بوو دامهزاندنا هندهک پروژان کو بو روژئ، داهاتی دئ گههنه ل بهر سینگئ ته، نهغینی یا لاوازه.

شیر: ۷/۲۴ - ۸/۲۳

دئ ههمی تشت دبهرژوهوندا ته دا هین بی تو نهگهری بزانی، ههمی دوما ل دویف خوشتئی را نهبهزه چونکی ههستیت ته بریندار کهت.

گلا: ۴/۲۱ - ۵/۲۱

تو نهشینی دشان ههیا مان دا بریاری بدهیی ژ بهر هندهک گفاشتنال سهرته، هشیاری دهلیقهیا خوشیی به.

کچ: ۸/۲۴ - ۹/۲۳

هندهک دهلیقههیت باش ته ههنه گهلهک ل دویف ههره، زوی لیبورنی بهرامبهری خوشتئی بکاربینه.

جیمک: ۵/۲۲ - ۶/۲۱

دقیت تو پتر لهزئ دهندهک کاران دا بکهیی دا بگههیه هیشیا خو، بلا هندهک هیشیئ ته دبهرزه بن ل بهر چافیت هندهک کهسان.

گولچيسكهكا خو فروت و موبايلاهك پي كرى !!؟

گهلهك جاران مروقى گوھ ل
هندهك تشتان دبیت گهلهك جهی
سهرسومانئ بیت و بیته جهی
گهنكهشی، هیواو زینخ گهنجهكئ
چینی یه ژبی وی (۱۷) سالن
ئهف گهنجه دمالباتهكا ههژاردا
دژبا و ههقالین د قوتابخانی
دا ههمی د دهولههمنند بوون
و ههمی ههقالین وی خودان
موبایلین جوان و پر بها بوون،
لهوما نهقی گهنجی روژ بو روژ
ههست ب کیماسیی دکر ژبهركو
وی نهو جورئ موبایلئ نهبوو یا
وهکی ههقالین خو و ب نهچاری
قه قهستا باژیرهكئ دویر ژ باژیرئ
خو کر و ئیک ژ گولچيسككا خو
فروت ب بهایی (\$۳۰۰۰)
تاكو موبایلهكا ژ جورئ (ئای
فون) پی بکریت و بقئ چهندي
نهو ژئ وهکی ههقالین خو ب
موبایلهكا جوان و پر بها دكهقیته.

پیکه نین

۱- تولازهكئ كورد چو بهغدار،
پشتی هاتیه مال بابئ وی گوتئ تو
فیلی عهههه بی بوی كورئ من ؟ كورئ
وی گوتئ بهلئ: گوتئ پا چ دبیزنه نانئ
گهرم ؟ گوتئ دبیزنئ (خبز الحار) پاش
گوتئ پا چ دبیزنه نانئ سار؟ كورئ وی
گوتئ باب مانئ وهکی گورگانه وهناکهن
سار بیت.

۲- كور: باب ههكه تو جوویه د
ژورهكئ فه ل سهري ژورئ \$۲۰ و
ل بنئ ژورئ \$۱۰ بوون دئ كیشكئ
راكهئ؟

باب: هههه كورئ من ئهكید دئ
\$۲۰ راکهه

كور: ج بی عاقله دئ ههردووكا راکه
۳- کابرایهكئ خواز خوازوك چو
بهردهري مالهكئ بو خواستنا پارا،
خودانئ مالئ ژئ دههگه ههكر و گوتئ
ههري جارهكادی تو هاتی پارا بخازی ؟
کابرایئ خواز خوازوك ژئ گوتئ پا ژ
خونه نهز هاتیمه خوازکینیا .

پیرس نامیدی

گیسك: ۱۲/۲۳ - ۱/۲۰

باشتره تو پتر هشیاریا خو دهن ههیفن دا ودریگری، نهخاسمه
دبوازئ تابوری دا، چونکی دئ هندهك گوهورین ژنشکاشه بوته پهیدا بن.

سهتل: ۱/۲۱ - ۲/۲۲

راستگویا ته یا زیده کارتیکرنئ ل سهر ههست و پهیهوندییت
ههفالان ههنه، دئ کارهکی کهیی دئ گهلهك نازاد بی تیدا.

نهههنگ: ۲/۲۳ - ۳/۲۱

ههست ب هندهك چالاکییت زیدهتر دکهیی بهرامبهري خوشتی،
نههیندارین ههفرکین دنخیتته ناف .

تههرازی: ۹/۲۴ - ۱۰/۲۳

رهفتارین ته نهشین سروشتئ ته ب باشی دیار بکهت ژ بهر
توورههونا ته یا بهردهوام، زوی خو بگوهوره دهلیظه ب ریکن شهنه.

دوپیشتك: ۱۰/۲۴ - ۱۱/۲۳

بهاضئ بکه نابورئ خو رینك بیخه ژ بهركو گهلهك نزیکی
پاشهروژا خو دبی نهفه دئ پتر گریدانئ و خوشین بوته پهیدا كهت.

كفان: ۱۱/۲۴ - ۱۲/۲۲

کاری فشارین مهزن ل سهر ته کرینه و ههر تشتهكئ تو دهان
ههیامان دا بکهیی دئ دژابهتیا ته هیتته کرن، لی بوو دهمهكئ كورته.

هنر ستیرا جیهانی بنیاسه

پیرس نامیدی

داکوتا فانینگه

ستیرا گنج یا شیایی ددهمکنی کیم دا بگههیته پلهیین بلند ویتت جیهانی داکوتا فانینگه کو ناقی وئی یی دروست ((هانا داکوتا فانینگ)) ه ل ویلایهتا جورجیا ول باژیرئی ((کونیرز)) ل ریکهفتی «۱۹۹۴/۲/۲۳» ای هاتیه ل سهر دونیایی ، ناقداره وهک نهکتهرهکا نهمریکی وئییکهم نهزمونا وئی یا سینهمایی دفلمی ((lam sam)) دا بوو کو بهرههمی سالآ (۲۰۰۱) ای یه وهک نهکتهرهکا زاروک ل وی دهمی دهاته نیاسین و ل دویف دا پشکداری دچهند فلمین دی دا کر وهکی فلمی ((Man on Fire)) و ((Charlotte's Web)) و ل دویف دا وهک نهکتهرهکا سنیله کار کریه و شیایه دقان فلماں دا چهندین خهلاتین باش و بیتت ب بها وهبرگریت و هاتبوو بهر بژارکرن بوو وهرگرتنا خهلاتی « Screen Actors Guild » و نهغه بچوبکترین کچ بوو هاتیه بهر بژارکرن. سهرهراپی وئی ژی دچهندین کارین دی دا دهستهکی باش ههیه باشتین یاریکهرامهلهفانیایه و ههروهسا سهماکهرامه بالی یه، و ژلایهکی دی فه ل دهمی ل سهر شاشا تیلهفزیونی دیار بوویی ژیی وئی «۵» سال بوون ریکلامین تایتی دکر و پشتی ژیی وئی بوویه هفت سال دهست ب کارئ سینمایی کر. ههروهسا خوشکا وئی ((نیل فانینگ)) نهوژی دوارئ نهکتهریی دا کار دکهت .

alireklam@yahoo.com

SILAN

Hijmar 64/ Tebax 2011

Kovareka heyvane ya rewsenbînî gîştîye li Amêdiyê derdikevît

